ter2021:00593 - Åpen

Rapport

Evaluering av Blå Kors Barnas Stasjon

Forfattere
Kari Sand
Jannike Kaasbøll
Kristin Thaulow

Foto: Jannike Kaasbøll

SINTEF Digital
Helsetjenesteforskning
2021-06-11

SINTEF Digital

Postadresse:
Postboks 4760 Torgarden
7465 Trondheim

Sentralbord: 40005100

info@sintef.no

Foretaksregister:
NO 919 303 808 MVA

Rapport

Evaluering av Blå Kors Barnas Stasjon

EMNEORD
Blå Kors
Blå Kors Barnas Stasjon
Lavterskeltilbud
Lavterskeltjeneste
Psykisk helse
Rus
Lavinntekt
Nettverk
Foreldrerollen
Familiefungering
Samspill
Tilknytning

VERSJON
1.3

DATO
2021-06-11

FORFATTER(E)
Kari Sand
Jannike Kaasbøll
Kristin Thaulow

OPPDRAGSGIVER(E)
Blå Kors

OPPDRAGSGIVERS REF.
Benita Christensen

PROSJEKTNR
102023612

ANTALL SIDER OG VEDLEGG:
91 sider + 1 vedlegg

SAMMENDRAG

Evaluering av Blå Kors Barnas Stasjon

Blå Kors Barnas Stasjon er et tiltak for familier i sårbare livssituasjoner, for å sikre barn god utviklingsstøtte og styrke foreldrefunksjonene gjennom å arbeide med foresattes omsorgskompetanse i et langsiktig perspektiv. Målet med denne evalueringen var å få økt kunnskap om dagens Blå Kors Barnas Stasjon som hjelpetiltak, med særlig fokus på hvilken effekt eller nytteverdi tiltaket har. Det ble brukt en kombinasjon av kvantitative og kvalitative metoder, og informantene var både brukere, ansatte og ledere ved Blå Kors Barnas Stasjon og kommunale samarbeidspartnere. Resultatene viser at brukerne av Blå Kors Barnas Stasjon har utfordringer på flere områder, som foreldrekompetanse, familiefungering, psykisk helse, manglende sosialt nettverk og lavinntekt. Brukertilfredsheten er svært høy. Suksesskriterier for at Blå Kors Barnas Stasjon er et godt hjelpetiltak er muligheten til å følge opp familier over lang tid, å ha mulighet til å etablere trygge tillitsfulle relasjoner, at det tilbys et bredt spekter av aktiviteter og tjenester, samt fleksibilitet og brukerinvolvering.

UTARBEIDET AV
Kari Sand
SIGNATUR
Kari Sand (Jun 11, 2021 15:28 GMT+2)

KONTROLLERT AV
Marian Ådnanes
SIGNATUR
Marian Ådnanes (Jun 11, 2021 13:57 GMT+2)

GODKJENT AV
Jon Harald Kaspersen
SIGNATUR
Jon Harald Kaspersen (Jun 11, 2021 15:19 GMT+2)

RAPPORTNR 2021:00593
ISBN 978-82-14-07681-3
GRADERING Åpen
GRADERING DENNE SIDE Åpen

MANAGEMENT SYSTEM CERTIFICATION
DNV·GL
ISO 9001 = ISO 14001
OHSAS 18001

Historikk

VERSJON	DATO	VERSJONSBESKRIVELSE
1.0	2021-05-19	Utkast til gjennomlesing
1.1	2021-06-04	Ferdig versjon
1.2	2021-06-10	Versjon til distribusjon
1.3	2021-06-11	Versjon der "Barnas Stasjon" er endret til "Blå Kors Barnas Stasjon"

Innholdsfortegnelse

1 Bakgrunn 5

1.1 Om Blå Kors Barnas Stasjon 5

1.2 Tidligere evaluering av Blå Kors Barnas Stasjon 6

1.3 Forskning på lavterskeltilbud og familiesentre 6

1.4 Faktorer som kan påvirke familie- og foreldrefungering 7

2 Målsetting i evalueringen 7

3 Metode 7

3.1 Kvantitativ datainnsamling - spørreskjemaundersøkelse blant foresatte 8

3.1.1 Utvalg og rekruttering 8

3.1.2 Spørreskjema/måleinstrument 8

3.2 Kvalitativ datainnsamling – intervju 8

3.2.1 Intervju med ansatte og ledere 9

3.2.2 Individuelle intervju med foresatte 9

3.2.3 Gruppeintervju med barn 10

3.2.4 E-post-intervju med kommunale samarbeidspartnere 10

3.2.5 Analyse av intervju og fritekstsvar fra spørreskjema 10

3.3 Årsrapporter 11

3.4 Etikk 11

4 Resultater 11

4.1 Resultat fra spørreundersøkelsen 11

4.1.1 Bakgrunnsvariabler 12

4.1.2 Bruk av Blå Kors Barnas Stasjon - brukertilfredshet og opplevd nytteverdi 13

4.1.3 Helse, familiefungering og foreldrekompetanse 16

4.1.4 Nærmiljø og sosial støtte 18

4.1.5 Blå Kors Barnas Stasjon under koronasituasjonen – brukertilfredshet 19

4.1.6 Antall år/fornøydhet med Blå Kors Barnas Stasjon, psykisk helse, familiefungering og foreldrekompetanse 21

4.2 Resultat fra intervju med ansatte og ledere 24

4.2.1 Beskrivelser av hvordan det oppleves å jobbe ved Blå Kors Barnas Stasjon 25

4.2.2 Ansattes skildringer: “En typisk bruker tenker jeg ikke finnes” 26

4.2.3 Ledernes betraktninger: Hva er egentlig Blå Kors Barnas Stasjon? 29

4.2.4 På hvilken måte hjelper ansatte og ledere familiene? 30

4.2.5 Suksesskriterier: Hva er det ansatte og ledere mener har effekt 34

4.3 Resultat fra intervju med brukere, supplert med data fra fritekstsvar i spørreskjemaet 41
4.3.1 Hvem er foreldrene, og hvilke erfaringer forteller de ut ifra? 41
4.3.2 Støtte og veiledning i foreldrerollen – i både hverdager og i livskriser 44
4.3.3 Foreldrenes fortellinger om hva de har oppnådd på Blå Kors Barnas Stasjon 47
4.3.4 Suksesskriterier: Hva bidrar til at Blå Kors Barnas Stasjon er til hjelp? 52
4.3.5 Hva sier barna: Noen innblikk i deres opplevelse av å være på Blå Kors Barnas Stasjon 61
4.4 Resultater fra intervju med kommunale samarbeidspartnere 63

5 Diskusjon 67
5.1 Hvem er brukerne av Blå Kors Barnas Stasjon? 67
5.2 Hvordan brukes Blå Kors Barnas Stasjon? 70
5.3 Brukertilfredshet, opplevd nytteverdi og suksesskriterier 73
5.3.1 Suksesskriterier 73
Organisasjonsfaktorer: totalpakken av aktiviteter, god tid, fleksibilitet og brukertilpasning 73
Menneskelige faktorer: Relasjoner, tillit, likeverdighet, respekt, omsorg og forståelse 76
Helheten er mer enn summen av delene 78
5.3.2 Blå Kors Barnas Stasjon under korona-situasjonen 78
5.4 Styrker og begrensninger ved evalueringen 79

6 Anbefalinger 80

7 Referanser 85

BILAG/VEDLEGG

Vedlegg 1 Spørreskjema

[Skriv inn ønsket bilag/vedlegg]

"Barnas Stasjon er et trygt sted der man kan være seg selv med sine styrker og svakheter, og alle er litt like"

Sitat fra en forelder

1 Bakgrunn

Blå Kors henvendte seg til SINTEF avdeling Helse i slutten av juni 2019 med forespørsel om å utarbeide en skisse for evaluering av Blå Kors Barnas Stasjon. Etter et møte (27.08.2019) ble det inngått kontrakt mellom Blå Kors og SINTEF om å utarbeide en prosjektbeskrivelse for evaluering av Blå Kors Barnas Stasjon. Et forskerteam bestående av tre forskere fra SINTEF (Jannike Kaasbøll, Kristin Thaulow og Marian Ådnanes) bidro i utarbeidelse av prosjektskissen. Blå Kors godkjente skissen, og den ble brukt som et grunnlag for økonomisk støtte fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet.

1.1 Om Blå Kors Barnas Stasjon

Blå Kors Barnas Stasjon har siden 2006 gitt støttende og styrkende aktiviteter til småbarnsfamilier. Det er i dag Blå Kors Barnas Stasjon i følgende geografiske områder: Fredrikstad, Kristiansand (inkl. Lindesnes og Lister), Drammen, Trondheim, Hamar, Oslo og Bergen/Askøy. Blå Kors Barnas Stasjon finansieres i dag i hovedsak gjennom tilskudd fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet, samt noe kommunale tilskudd og fundraising.

Blå Kors Barnas Stasjon er et tiltak for familier i sårbare livssituasjoner med minst et barn i alderen 0–12 år, samt gravide. Blå Kors Barnas Stasjon har søkelys på forebygging og tidlig intervensjon og tar utgangspunkt i barnets perspektiv, men jobber både med barna og deres foreldre for å nå målsettingene. Målet er å sikre barn god utviklingsstøtte og styrke foreldrefunksjonene gjennom å arbeide med foresattes omsorgskompetanse i et langsiktig perspektiv. Tilbudet gis individuelt og i grupper, og har i tillegg et miljøterapeutisk tilbud med fokus på samhandling, mestring og ferdighetstrening. Blå Kors Barnas Stasjon er et lavterskeltilbud. Det betyr at alle som identifiserer seg med målgruppen og har et ønske om å skape en endring for sitt barn, kan benytte seg av tilbudet. Alle tilbud er gratis, og det er ikke behov for henvisning.[1]

Det er høy flerfaglig kompetanse innen helse- og sosialfag og med etterutdanninger innen bl.a. rus, psykisk helse og familievern ved alle Blå Kors Barnas Stasjon. Den faglige tilnærmingen har grunnlag i evidensbasert tilknytningsteori og relasjonsdannelse. Circle of Security (COS), trygghetssirkelen på norsk, er den grunnleggende tilnærmingen, og alle ansatte blir sertifisert i COS; fokus på trygghet, omsorg og ledelse er sentrale temaer. Trygghetssirkelen er gjenkjennbart i alle tilbudene. Troen på at alle foreldre ønsker sine barns beste, står sentralt.[1]

[1] https://www.blakors.no/barnas-stasjon/

1.2 Tidligere evaluering av Blå Kors Barnas Stasjon

Høgskolen i Østfold utførte i 2008 en brukerundersøkelse fra Blå Kors Barnas Stasjon i Fredrikstad [1]. Dette var en kvalitativ undersøkelse (n=6) med fokus på barn og unges oppvekstforhold, som indikerte at brukerne opplevde at de hadde fått praktisk og målrettet hjelp til å ta tak i deler av sin hverdag og til å endre på uheldige strukturer. Informantene opplevde at de hadde fått konkret foreldreveiledning etter anerkjente metoder, og de hadde fått styrket selvfølelse gjennom systematisk forsterkning av sine positive egenskaper. Rapporten konkluderer med at det er behov for videre forskning som inkluderer et større utvalg, dvs. flere brukere, for å høre hva de mener om tiltakene gjennom tilsvarende undersøkelser [1].

Østlandsforskning gjennomførte i 2011 en kvalitativ evaluering av Blå Kors Barnas Stasjon i Hamar, Trondheim og Fredrikstad, basert på observasjon, intervjuer og dokumentanalyse. Evalueringen omfattet en kartlegging av hva som kjennetegner Blå Kors Barnas Stasjon, en kvalitativ undersøkelse av ansatte og primærbrukeres erfaringer og opplevelser av tilbudet som gis, og en analyse av de tre stasjonenes likheter og ulikheter mht. organisering, finansiering og aktivitetstilbud [2]. Funnene fra denne evalueringen indikerte at Blå Kors Barnas Stasjon bygger på et felles verdigrunnlag og at lavterskeltilbudet ganske likt på tvers av stasjoner, men med noe lokale tilpasninger ut fra kompetansen til de ansatte. Det som ble identifisert som skiller de tre stasjonene fra hverandre, var finansieringsmodell, antall ansatte, samarbeidspartnere og åpningstider.

Østlandsforsknings evaluering konkluderer med at Blå Kors Barnas Stasjon er et verdifullt og godt faglig tilbud som bør styrkes og opprettholdes. Samtidig blir det påpekt at Blå Kors Barnas Stasjon bør jobbe videre med å utarbeide en felles plattform og et felles konsept med noen kjerneaktiviteter, utvikle samarbeidsforholdet til barnevernet og klargjøre forholdet til de som kommer til Blå Kors Barnas Stasjon for å ha samvær med sine barn, og i hvilken grad de kan bli fullverdige brukere av stasjonenes øvrige tilbud på lik linje med andre brukere. Forskerne bak rapporten hevder at det i tillegg bør drøftes felles strategier for finansieringsmodeller knyttet opp mot kommunene samt hyppighet og varighet på brukernes tilknytning til Blå Kors Barnas Stasjon.

Evalueringen fra Østlandsforskning indikerer også at Blå Kors Barnas Stasjon bør rendyrke at de er et godt sted å være, og at de er som en stor familie og ser hele mennesket; bidra ytterligere til oppbygging av sosiale nettverk for å motvirke sosial isolasjon og vektlegge kompetanseoppbygging i brukernes foreldrerolle ytterligere, men også å inkludere hele mennesket. Videre foreslår forfatterne av evalueringen at man kan drøfte endringer som å utvide tilbudet med helgeåpent, flere middagstilbud, flere utflukter og flere ferietilbud og koble Blå Kors Barnas Stasjon opp mot samhandlingsreformens tanker og visjoner gjennom å styrke felles plattform og faglig forankring.

1.3 Forskning på lavterskeltilbud og familiesentre

Det eksisterer noe internasjonal forskning og evaluering knyttet til samarbeid og koordinering mellom ulike tjenester for å oppnå et mer helhetlig tilbud til barn og unge og familier med sammensatte behov. Forskningen knyttet til lavterskeltjenester har fokusert på terskler for å gi tjenester til mennesker som man

tradisjonelt ikke når med alminnelige tjenester [3-5]. Sentre hvor barn og familier samles, har blitt etablert i ulike deler av verden både av offentlig og privat sektor [6], og det er variasjon i hvordan tjenestene blir gitt i lokalsamfunnet. Imidlertid er kunnskapen om barn og foreldre samt ansattes perspektiv knyttet til organisering og brukermedvirkning av ulike lavterskeltjenester begrenset [7].

I en relativt nylig publisert artikkel presenterer Ingunn Skjesol Bulling fire kategorier som viser hovedtrekk ved lavterskeltjenester i norske familiesentre, fra ansatte og foreldres perspektiv med fokus på tilgjengelighet og deltakelse: lett tilgang, lavt nivå av byråkrati, samhandlingskompetanse og en inkluderende arena [8]. Bulling påpeker at det er behov for mer kunnskap om lavterskeltjenester for familier med sammensatte behov. En begrensning ved tidligere forskning og evalueringer når det gjelder brukerperspektiv er knyttet til å se foreldre, barns og ansattes perspektiv i sammenheng – over en lengre tidsperiode.

1.4 Faktorer som kan påvirke familie- og foreldrefungering

Foreldre som søker støtte fra Blå Kors Barnas Stasjon, befinner seg ofte i en livssituasjon hvor ulike stressfaktorer påvirker familien negativt [2]. For noen foreldre kan stress føre til så stor psykisk belastning at det oppleves vanskelig å mestre livssituasjonen og foreldrerollen [9]. Mange faktorer kan påvirke familiefungering og foreldrerollen, blant annet psykisk og fysisk helse, sosialt nettverk og sosioøkonomi [10-12]. Det er veldokumentert at sosial støtte kan ha en buffereffekt og en avgjørende rolle for foreldres mulighet for mestring. Mangel på sosiale ressurser eller positive relasjoner har vist seg kunne medvirke til lavere foreldrekompetanse [13, 14].

2 Målsetting i evalueringen

Den overordnede målsettingen med evalueringen er å få økt kunnskap om dagens Blå Kors Barnas Stasjon som hjelpetiltak, hvordan de ulike deler av virksomheten fungerer slik brukere og ansatte og samarbeidspartnere erfarer det, hvilken effekt eller nytteverdi virksomheten har og å bidra med anbefalinger til videre utvikling av tilbudet.

3 Metode

Evalueringen har blitt gjort med en såkalt mixed method-tilnærming, og er basert på følgende datakilder:

1) Spørreundersøkelse til foreldre/foresatte
2) Gruppeintervju med et utvalg ansatte fra alle stasjoner
3) Individuelle intervju med leder på hver stasjon
4) Individuelle intervju med foreldre/foresatte fra utvalgte stasjoner
5) Gruppeintervju med barn fra utvalgte stasjoner
6) Tilgjengelig statistikk/rapporteringer fra samtlige Blå Kors Barnas Stasjon, fra årsrapporter 2019 og 2020

3.1 Kvantitativ datainnsamling - spørreskjemaundersøkelse blant foresatte

3.1.1 Utvalg og rekruttering

Samtlige Blå Kors Barnas Stasjon i Norge ble invitert til å delta i spørreskjemaundersøkelsen. Spørreskjemaet (vedlegg 1) var laget for elektronisk utfylling. Ansatte på Blå Kors Barnas Stasjon var behjelpelig med rekruttering av respondenter og med å bistå informanter som trengte hjelp til å fylle ut. Alle ansatte var blitt gjort godt kjent med innholdet i skjemaet på forhånd. Foresatte fylte ut spørreskjemaet elektronisk på Blå Kors Barnas Stasjon eller på mobiltelefonen eller PC hjemme. Svarprosent ble registrert i ulik grad ved de ulike stasjonene, og varierte fra ca. 28% til ca. 60 %.

Datainnsamlingen foregikk samtidig som flere deler av landet opplevde noen av de største smitteutbruddene i korona-pandemien. Rekruttering og gjennomføring av spørreundersøkelsen ble i nokså stor grad påvirket av den uforutsigbare situasjonen dette skapte, blant annet ved at færre foreldre var fysisk innom Blå Kors Barnas Stasjon pga. ulike restriksjoner med tanke på mobilitet og sosial avstand. Dermed kunne færre foreldre bli informert og få assistanse til å fylle ut skjemaet ansikt-til-ansikt slik det opprinnelig var planlagt.

Den opprinnelige planen var videre at alle foreldre som var innom Blå Kors Barnas Stasjon i datainnsamlingsperioden, skulle bli forespurt om å fylle ut spørreskjema. I praksis viste det seg at det ble utfordrende for de ansatte å få spurt absolutt alle, blant annet på grunn av at noen brukere ble ansett å ha så svake norskferdigheter at de ikke ville komme til å forstå spørsmålene i skjemaet, og at de ansatte i møter med brukerne ikke alltid kunne prioritere å bruke tid på spørreskjemaet når brukerne kom til Blå Kors Barnas Stasjon med alvorlige, ressurskrevende behov.

3.1.2 Spørreskjema/måleinstrument

Det elektroniske spørreskjemaet inneholder spørsmål om demografiske data: kjønn, sivilstatus, antall barn og deres alder, og deltakerens og ev. partner sin utdanning og inntekt, samt forhold til barnet/barna (f.eks. biologiske foreldre). En del av spørsmålene (brukertilfredshet, informasjon og medvirkning) som inngikk i spørreundersøkelsen ble hentet fra SKO (Samhandling og kvalitet i kommunale tjenester for barn, unge og deres familier)-studien [15] med deres tillatelse. Spørsmål om psykisk helse, familiefungering og foreldrekompetanse var basert på måleinstrument som var oversatt til norsk, med gode psykometriske egenskaper. Spørreskjemaene/de ulike skalaene som er benyttet i spørreskjemaet, presenteres mer i detalj under fremstillingen av resultat. I forkant av spørreundersøkelsen ble spørreskjemaet testet på fire brukere. Noen spørsmål (bortsett fra validerte måleinstrument) ble kuttet ut/omformulert basert på brukertestingen.

3.2 Kvalitativ datainnsamling – intervju

Det ble gjennomført totalt 30 kvalitative intervju med til sammen 46 informanter i dette prosjektet, både individuelle intervju, gruppeintervju og e-postintervju. Informantene var foreldre, barn, ansatte og ledere

ved Blå Kors Barnas Stasjon samt kommunale samarbeidspartnere i noen av de aktuelle kommunene. Denne tabellen viser en oversikt over informantgrupper, antall intervju og antall informanter:

Informantgruppe	Antall intervju	Antall informanter
Foreldre	8	8
Barn	2	6
Ansatte	7	19
Ledere	7	7
Kommunale samarbeidspartnere	6	6
Totalt	30	46

Mange intervju ble gjennomført på Teams pga. restriksjoner på reiser og sosial avstand i forbindelse med korona-situasjonen. I Teams-intervju ble samtykke innhentet muntlig og dokumentert i lydopptak. Lydopptakene av alle de muntlige intervjuene ble transkribert. Transkripsjoner og skriftlige svar fra spørreskjema ble analysert vha. tematisk innholdsanalyse og tekstkondensering (se kapittel 3.2.5).

3.2.1 Intervju med ansatte og ledere

Lederne på alle Blå Kors Barnas Stasjon deltok i individuelle intervju (n=7), mens et utvalg på 2–4 ansatte fra hver stasjon deltok i gruppeintervju (n=19). Lederne på hver stasjon ble på forhånd informert om prosjektet og datainnsamlingsmetodene, samt om hva slags bistand vi trengte fra dem i rekrutteringen, i ledergruppemøter. Lederne ble deretter kontaktet én og én på e-post eller telefon for avtaler om intervju og med spørsmål om hjelp til å rekruttere ansatte til gruppeintervju. Intervjuene ble gjennomført i perioden oktober 2020 – april 2021.

3.2.2 Individuelle intervju med foresatte

Foreldre (n=8) fra fire stasjoner deltok i individuelle intervju. Ledere på hver stasjon bidro med å informere og rekruttere deltakerne basert på prosedyrene for rekruttering som var godkjent av NSD. Det viktigste inklusjonskriteriet var at informantene måtte være villige og i stand til å fortelle om sine erfaringer med Blå Kors Barnas Stasjon. Utvalget av informanter hadde i tillegg relevant spredning med tanke på informantenes livssituasjon, bakgrunn, antall år i kontakt med Blå Kors Barnas Stasjon og utfordringer/behov for hjelp fra Blå Kors Barnas Stasjon. For å bevare informantenes anonymitet oppgir vi ikke kjønn, alder eller bosted (dvs. heller ikke hvilke Blå Kors Barnas Stasjon de er rekruttert fra) i denne rapporten. I de utvalgte sitatene er ordene mamma, pappa, mor eller far i de fleste sitatene byttet ut med [forelder] eller [foreldre], dvs. at det i et sitat vil stå "[foreldre]rollen" dersom informanten sa "papparollen". Ordene kan også være endret til andre ord som passer inn i flyten i utsagnet. Alle slike endringer er markert med hakeparentes.

Informantene kunne velge å gjennomføre intervjuet på Blå Kors Barnas Stasjon og om de ville ha en ansatt i nærheten eller sammen med seg underveis i intervjuet. De fleste informantene valgte dette. Det å ha en ansatt i nærheten kunne være til hjelp for å forstå spørsmålene i intervjuet, men hovedårsaken til at vi ønsket at informantene kunne ha en ansatt i nærheten, var at hen skulle ha en trygg fagperson til stede ved behov for oppfølging eller støtte i forbindelse med sårbare tema vi adresserte i intervjuet.

Intervjuene fulgte en semi-strukturert intervjuguide med hovedtemaene erfaringer med Blå Kors Barnas Stasjon og opplevd nytteverdi av Blå Kors Barnas Stasjon. Intervjuene forløp noe ulikt avhengig av hvor mye informantene ville fortelle basert på hvert spørsmål. Det vil si at i noen intervju var det ikke behov for å stille så mange spørsmål, mens i andre ble det brukt en del oppfølgingsspørsmål.

Intervjuene med foreldrene ble gjennomført i perioden mars–april 2021.

3.2.3 Gruppeintervju med barn

Å samle inn data fra barna selv var et viktig mål i dette prosjektet, men datainnsamlingen ble til en viss grad hindret av korona-situasjonen. Vi kunne ikke reise til stasjonene og snakke med barna der, slik vi anså ville være den beste datainnsamlingsmetoden. Datainnsamlingen foregikk dessuten i den perioden der barna enten ikke kunne komme til Blå Kors Barnas Stasjon i det hele tatt, eller måtte sitte én eller to meter fra hverandre for å følge anbefalinger med tanke på smittevern. Ettersom innsamlingssettingen på grunn av dette ikke var helt optimal, ble det gjennomført gruppeintervju med barn på bare to av stasjonene, med til sammen seks barn. Intervjuene ble gjort i perioden mars–april 2021. Ansatte var til stede sammen med barna når intervjuene ble gjennomført. Selv om settingen for datainnsamling ikke var den beste, var barna dyktige og delevillige informanter.

3.2.4 E-post-intervju med kommunale samarbeidspartnere

Relevante samarbeidspartnere i kommunene ble identifisert i intervju med lederne på hver Blå Kors Barnas Stasjon. Aktuelle informanter ble kontaktet på e-post med forespørsel om å besvare seks spørsmål skriftlig. Samtykke ble innhentet på e-post. Ni potensielle informanter ble kontaktet, og vi fikk seks svar. Informantene jobbet i ulike kommunale tjenester som barnevern og helsestasjon. Av anonymitetshensyn spesifiserer ikke arbeidsstedet ytterligere.

3.2.5 Analyse av intervju og fritekstsvar fra spørreskjema

Tekstmaterialet fra intervju og spørreskjema ble analysert vha. tematisk analyse og tekstkondensering, dvs. å identifisere og beskrive mønstre eller tema i intervjuene. Fremgangsmåten består av flere steg. Første steg er å lese igjennom intervjutranskripsjonene og fritektsvarene for å få et hovedinntrykk av tema og å identifisere et sett av preliminære koder. Andre steg er å lese transkripsjonene nøye og å plassere tekstutdrag/sitat inn i de preliminære kodene samtidig som nye koder blir etablert etter hvert som nytt meningsinnhold eller nyanser identifiseres i materialet. Man kan finne nye koder helt til siste transkripsjon er gjennomgått, og har til slutt et endelig sett av koder. Tredje steg er å begynne forfra og plassere tekstutdrag/sitat inn i alle kodene. Fjerde steg er å kondensere innholdet i hver kode, dvs. å samle

innholdet fra tekstutdragene til sammenfatninger som representerer hovedinnholdet og nyansene i koden. Femte steg er å slå sammen like eller overlappende koder og kondensater til tema eller kategorier. Disse kategoriene presenteres i resultatkapittelet med egne overskrifter og med illustrerende sitater fra materialet.

I fremstillingen av informantene og bruken av sitater har vi gjort en del valg for å ivareta anonymitet, særlig når det gjelder brukerne. Sitat fra foreldre og barn er i noen tilfeller skrevet om til standard norsk ortografi for ikke å avsløre informantens måte å snakke på. Foreldrene som ble intervjuet, fortalte til dels unike og illustrerende historier om sin bakgrunn, behov for hjelp og støtte og hvordan Blå Kors Barnas Stasjon hadde spilt en sentral rolle for dem over flere år. Metodisk sett hadde det derfor passet å skrive et narrativ pr. informant, men dette er ikke valgt i denne analysen ettersom det ble ansett å kunne avsløre noen av informantenes identitet.

3.3 Årsrapporter

Vi har fått tilsendt årsrapporter fra alle Blå Kors Barnas Stasjon fra 2019 og 2020 fra Blå Kors.

3.4 Etikk

Prosjektet ble meldt til og godkjent som innenfor personvernlovgivningen av NSD – Norsk senter for forskningsdata (referansekode 710844). Det ble også sendt inn en fremleggingsvurderingssøknad til Regional komite for medisinsk og helsefaglig forskningsetikk (REK). I vurderingen av denne ble vi bedt om å sende inn en fullstendig søknad for etisk vurdering, og konklusjonen på komiteens vurdering ble at prosjektet er utenfor REKs mandat (referansenummer 191802). Prosjektet fulgte retningslinjer for inklusjon av barn/unge i samfunnsvitenskapelig forskning [16].

Å samle inn data fra sårbare informanter som trenger å ha en trygg fagperson, som brukeren dessuten er i et tett avhengighetsforhold til, ved siden av seg, kan være forskningsetisk utfordrende. Datakvaliteten kan bli påvirket av at informanten ikke bidrar helt uavhengig. Likevel ble dette, som nevnt i kapittel 5.4, vurdert som den beste måte å ivareta informantene på i denne evalueringen. Dersom informantene hadde følt seg utrygge, kunne de oftere ha endt opp med å takke nei til deltakelse. Det er viktig å legge til rette for at sårbare og marginaliserte brukergrupper blir inkludert i forskning og får sin stemme hørt, og dette aspektet var viktigere i denne evalueringen enn at informantene skulle besvare alle spørsmål uten at ansatte kunne høre eller se hva de svarte.

4 Resultater

4.1 Resultat fra spørreundersøkelsen

En oversikt over hvilken Blå Kors Barnas Stasjon deltakerne i spørreundersøkelsen hadde hatt kontakt med, er presentert i tabell 1:

Tabell 1. Antall deltakere per Blå Kors Barnas Stasjon 1

	Antall	Prosent (%)	Valid prosent (%)
Fredrikstad	24	8.7	9.4
Trondheim	69	25.1	27.0
Hamar	24	8.7	9.4
Askøy	6	2.2	2.3
Bergen	1	.4	.4
Oslo (Alna)	4	1.5	1.6
Oslo (sentrum)	2	.7	.8
Drammen	24	8.7	9.4
Kristiansand	78	28.4	30.5
Lister	12	4.4	4.7
Lindesnes	12	4.4	4.7
Total	256	93.1	100.0
Missing	19	6.9	
Total	275	100.0	

Flesteparten av deltakerne var tilknyttet Blå Kors Barnas Stasjon i Kristiansand (30.5%) og Trondheim (27%). Fredrikstad og Drammen var representert ved rundt 10% hver. Det var 6.9 % av respondentene som ikke oppga hvilken Blå Kors Barnas Stasjon de tilhørte. *Videre analyser er basert på gjennomsnitt av samtlige deltakere som har besvart spørreundersøkelsen, uavhengig av hvilken Blå Kors Barnas Stasjon de tilhører*.

4.1.1 Bakgrunnsvariabler

Totalt ***275 foresatte*** deltok i spørreundersøkelsen

- 83 % av deltakerne var kvinner
- Gjennomsnittsalderen var 38 år
- De hadde i gjennomsnitt 1.73 barn (under 18 år) som bodde i samme husstand som dem selv.
- 45.9 % av deltakerne var gift/samboer.
- Rundt 58.3 % var aleneforsørgere, og 50.1 % delte omsorgsansvaret med barnets/barnas mor/far.
- Ingen av deltakerne rapporterte at de deler omsorgsansvar med fosterhjem, beredskapshjem eller institusjon.
- 24.3 % svarte at de bor sammen med partner som er barnets biologiske forelder, og barnet/barna; 51.2 % svarte at de bor alene med barnet/barna.
- Flesteparten av deltakerne (66.9 %) hadde norsk som morsmål, 11.4 % rapporterte annet europeisk språk og 21.7 % ikke-europeisk morsmål.

En oversikt over deltakernes utdanning (høyeste utdanning fullført), hovedaktivitet og inntekt er presentert i tabell 2.

Tabell 2: Bakgrunnsvariabler

	Antall (n)	%
Høyeste fullførte utdanning		
Grunnskole (barne- og/eller ungdomsskole)	48	17,5
1-2-årig videregående skole	45	16,4
3 år i videregående skole	56	20,4
Fagbrev eller svennebrev	45	16,4
Høyskole/universitet, mindre enn 4 år	40	14,5
Høyskole/universitet, 4 år eller mer	33	12,0
Missing (ikke svart)	8	2,9
Hovedaktivitet		
Yrkesaktiv	72	26,2
Permisjon	7	2,5
Under utdanning (elev/student)	40	14,5
Arbeidsledig, sykemeldt, uføretrygd eller attføring	129	46,9
Hjemmeværende	20	7,3
Missing (ikke svart)	7	2,5
Husstandens samlede inntekt siste år (brutto-inntekt)		
Under 250 000 kr.	91	33,1
250 000-450 000 kr.	95	34,5
451 000-750 000 kr.	49	17,8
751 000-1 000 000 kr.	7	2,5
Over 1 000 000 kr.	12	4,4
Missing (ikke svart)	21	7,6

De fleste deltakerne vurderte sin husholdnings økonomiske situasjon som mindre god (36.7 %), og 13 % vurderte sin husholdnings økonomiske situasjon som svært dårlig, mens 23.6 % svarte verken eller. Det var 20.4 % som svarte at den økonomiske situasjonen var god, og 3.3 % svært god (2.9 % svarte ikke på dette spørsmålet).

4.1.2 Bruk av Blå Kors Barnas Stasjon - brukertilfredshet og opplevd nytteverdi

Deltakerne i spørreundersøkelsen hadde hatt første kontakt med Blå Kors Barnas Stasjon i perioden mellom år 2000 og 2021, med 2017 som gjennomsnitt for første kontakt. Den største gruppen av deltakere (21.5 %) kom i kontakt med Blå Kors Barnas Stasjon for første gang i 2020. Det var rundt 10 % av deltakerne i spørreundersøkelsen som ikke svarte på når de kom i kontakt med Blå Kors Barnas Stasjon først gang.

Som vist i tabell 3, rapporterte flertallet av deltakerne at de benyttet Blå Kors Barnas Stasjons tilbud om ferie-/helge -/høytidsarrangement, etterfulgt av samtaler eller annen individuell oppfølging. Tilbudet som fikk høyest gjennomsnittskåre på nytteverdi, var også ferie-/helge-/høytidsarrangement. I gjennomsnitt rapporterte deltakerne i spørreundersøkelsen at de benyttet fire av de tilbudene/tiltakene som var inkludert som svaralternativ. En liten andel (10.2 %) hadde krysset av for at de benyttet over sju tilbud/tiltak ved Blå Kors Barnas Stasjon. På spørsmålet om «hvor ofte noen fra din husstand i kontakt med Blå Kors Barnas Stasjon» svarte 43.3 % ofte, 36.4 % av og til, 4.4 % sjelden og 1.8 % svært sjelden. Det var 9.8 % som svarte «Svært ofte» på dette spørsmålet. I tillegg var det 7.6 % som ikke besvarte spørsmålet. Gjennomsnittsskårer av opplevd nytteverdi av Blå Kors Barnas Stasjon er også høye. Det er ingen statistisk signifikante forskjeller mellom mødre og fedre på disse spørsmålene.

Tabell 3. Bruk av Blå Kors Barnas Stasjon og nytteverdi

	Bruk av tilbud (ja/nei)			**Opplevd nytteverdi for deg/din familie**		
	Antall (n)	**% (ja)**		**N**	**Gjennom-snitt** [a]	**SD**
Tilbud/aktiviteter ved Blå Kors Barnas Stasjon						
Totalt	**275**					
Samtaler/annen individuell oppfølging	195	70.9		195	4.25	.839
Kurs (COS-P/Tik/ISDP/økonomi m.m.)	143	52.0		143	4.32	.853
Grupper for foreldre/barn	181	65.8		179	4.19	.853
Grupper for kun foreldre	90	32.7		90	4.18	.842
Grupper for kun barn	86	31.3		85	4.28	.895
Ferie-/helge-/høytidsarrangement	201	73.1		200	4.54	.679
Gratis klær/utstyr/tjenester	175	63.6		175	4.30	.804
Annet	20	7.3		20	4.50	.067

[a]1 = Ikke i det hele tatt, 2= i liten grad 3 = i noen grad, 4 = i stor grad 5 = i svært stor grad

Deltakerne rapporterte at de var godt fornøyde med informasjonen de fikk om Blå Kors Barnas Stasjon, og at de får raskt hjelp av Blå Kors Barnas Stasjon når det trenger det. Når det gjelder muligheten til å påvirke tilbudet du/dere mottar hos Blå Kors Barnas Stasjon (tabell 4), så er deltakerne i snitt ganske fornøyd. Deltakerne rapporter også høye gjennomsnittsskårer når det gjelder hvor fornøyde de er med de ansatte på Blå Kors Barnas Stasjon (se tabell 4).

Tabell 4. Brukertilfredshet og opplevd nytteverdi

I hvilken grad er du:	**n**	**Gjennomsnitt** [a]	**SD**

fornøyd med informasjonen du fikk om tilbudet/tjenesten/aktiviteten hos Barnas Stasjon	247	4.38	.705
får du raskt nok den hjelpen du trenger, når du kontakter Barnas Stasjon	255	4.38	.675
har du hatt mulighet til å påvirke tilbudet du/dere mottar hos Barnas Stasjon?	253	3.67	.939
Ansatte på Barnas Stasjon			
har omtanke og omsorg for deg?	255	4.52	.675
forstår din situasjon som foresatt/foreldre?	255	4.44	.701
har omtanke og omsorg for barnet ditt?	255	4.58	.664
blir møtt med høflighet og respekt?	256	4.66	.571
samarbeider godt med deg?	251	4.56	.619
ansatte virker faglig dyktige?	253	4.54	.620
ansatte oppfattet hva som var problemet/utfordringene?	252	4.35	.750
får hjelp med problemet/utfordringene du/dere har	249	4.34	.787
Nytteverdi –Barnas Stasjon			
Barnas Stasjon har: - Styrket relasjonen mellom deg og ditt/dine barn?	248	3.98	.935
Barnas Stasjon har: - Gjort deg tryggere i foreldrerollen?	251	4.05	.884
Barnas Stasjon har: - Bidratt til en mer meningsfylt hverdag for deg og/eller ditt/dine barn?	247	4.13	.842
Barnas Stasjon har: - Styrket din evne og/eller glede av sosialt samspill med andre?	250	3.83	.964

[a] 1= Ikke i det hele tatt, 5 = I svært stor grad

Bruk av andre tjenester

Som vist i tabell 5, var bruk av følgende tjenester mest hyppig rapportert på spørsmålet om hvilke andre tjenester deltakerne hadde fått hjelp fra: fastlegen (43.3 %), NAV (43.3 %), barnevernet (38.9 %) og helsestasjon (35.6 %). I tillegg rapporterte rundt 20 % at de hadde fått hjelp fra psykisk helsevern (DPS, BUP) og familievernkontoret. I snitt rapporterte deltakerne at de hadde fått hjelp fra 3.42 av de tolv ulike tilbudene/tjenestene som nevnes i tabell 5.

Tabell 5. Bruk av andre tjenester

	Bruk av tilbud (ja/nei)	
	Antall (n) (av totalt 275)	**% (ja)**
Fått hjelp av		
Barnevernet	107	38.9
Barne- og ungdomspsykiatri (BUP)	51	18.5
Helsestasjon	98	35.6
Pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT) / skole	58	21.1
Psykolog	64	23.3

Fastlege	119	43.3
Psykiatrisk sykepleier	24	8.7
Distriktspsykiatrisk senter (DPS)	57	20.7
Rusbehandling/rustiltak	19	6.9
Krisesenter	18	6.5
Uteseksjonen	2	0.7
Familievernkontoret	60	21.8
NAV	119	43.3
Boligkontoret i kommunen	11	4.0
Politi	17	6.2
Kriminalomsorg i frihet	2	.7
Religiøs hjelper/leder (f.eks. prest eller imam)	6	2.2
Nettbasert tjeneste eller hjelpetelefon	4	1.5
Annen frivillig organisasjon (f.eks. Kirkens Bymisjon, Frelsesarmeen, Røde Kors, Blå Kors)	58	21.1
Andre	24	8.7
Ingen	22	8.0

På en skala fra 1–5 (5 = svært fornøyd) rapporterer deltakerne at de i gjennomsnitt er godt fornøyd med samarbeidet mellom Blå Kors Barnas Stasjon og de andre aktuelle tjenestene (gjennomsnittsverdi: 3.99, sd=.976).

Når deltakerne blir spurt om å vurdere påstanden «*alt i alt, hvor misfornøyd eller fornøyd er du med den tilbudet/aktiviteten du har mottatt fra Barnas Stasjon*?», er gjennomsnittet 4.66 (sd=.552) (5=svært fornøyd).

4.1.3 Helse, familiefungering og foreldrekompetanse

Selvopplevd helse er et betydningsfullt mål på helse som også forutsier senere utvikling av sykelighet og dødelighet [17]. Dårlig selvopplevd helse er basert på spørsmålet: Hvordan er helsa di nå: dårlig, ikke helt god, god eller svært god. Spørsmålet er hentet fra det godt validerte instrumentet SF-36, og er ofte brukt ved vurdering av egen helsestatus [18]. Dårlig helse er de som svarer dårlig eller ikke helt god [19]. Dårlig helse ble rapportert av 38.0 % av kvinnene og 47.5 % av mennene i denne undersøkelsen. Til sammenligning rapporterte 26 % av kvinnene og 20 % av mennene i alderen 18–104 år dårlig selvopplevd helse i Helseundersøkelsen i Nord-Trøndelag (HUNT), i fylket som helhet. I HUNT rapporterer om lag 12 % av menn i aldersgruppen 20–29 år dårlig selvopplevd helse, og det øker ganske jevnt til 29 % av menn i aldersgruppen 70–79 år [19].

Negative livshendelser siste to år ble kartlagt ved hjelp av ti spørsmål, med ja- og nei-svaralternativ (se tabell 6). På hvert spørsmål var det i snitt rundt 10 % av deltakerne som ikke svarte. Flesteparten rapporterte at de hadde vært nedstemt/trist. En andel på 60 % rapporterte arbeidsledighet, og halvrapporten rapporterte om konflikter i familien og bekymringer for barna. En relativt liten andel rapporterte om rusbruk hos seg selv eller partner. I snitt rapporterte deltakerne «ja» på fire av ti spørsmål.

Tabell 6. Negative livshendelse siste 2 år.

Har du opplevd noe av følgende i løpet av de siste 2 år?	Antall (n) (av totalt 275)	% (ja)	Andel Missing (%)
Vært nedstemt/trist	229	83.3	9.1
Noen i nærmeste familie har dødd	101	36.7	10.2
Større flytting	79	28.7	9.8
Vært arbeidsledig lenger enn 8 uker	167	60.7	9.1
Samlivsbrudd	58	21.1	10.5
Større konflikter i familien	115	41.8	9.5
Større bekymring for ett eller flere av barna	138	50.2	9.1
Vold og/eller trusler fra noen som sto/står meg nær	45	16.4	9.1
Rusrelaterte problemer hos deg selv	11	4.0	9.8
Rusrelaterte problemer hos partner	26	9.5	9.8

Symptomer på psykiske plager ble kartlagt med et sett bestående av ti spørsmål. Instrumentet er en kortform av et større spørsmålsbatteri SCL-25 (Hopkins Symptom Check List). SCL-25 regnes for å være et måleinstrument som måler angst og depresjon forholdsvis godt. Det settes ett kryss for hvert delspørsmål, og svaralternativene var «ikke plaget», «litt plaget», «ganske mye plaget» eller «veldig mye plaget» (4-punkts skala). Svarverdiene ble summert og dividert på antall svar, slik at en person som hadde svart 1 (ikke plaget) på alle spørsmålene ville få gjennomsnittlig verdi på 1, mens en som hadde svart 4 (veldig mye plaget) på alle, ville få 4 i gjennomsnitt. Gjennomsnittsverdiene vil derfor variere mellom 1 og 4, der 1 betyr ikke plaget og 4 betyr veldig mye plaget. For SCL-10 har det blitt anslått at de som får en gjennomsnittsverdi på 1,85 eller høyere, har betydelige symptomer på psykiske plager, i den grad at det har innvirkning på daglig fungering [20]. En gjennomsnittsverdi på >2 er også definert som terskel for betydelige psykiske plager (angst og depresjonslignende problemer). Andelen som skårer over terskelverdi på dette og tilsvarende mål, har hovedsakelig variert mellom 9 og 12 % i Norge de siste 20 årene. Folkehelseinstituttet sin rapport indikerer at under korona-pandemien har andelen over terskelverdien i totalutvalget i november–desember 2021 økt til 16,8 %.[2]

Deltakerne i denne spørreundersøkelsen hadde en gjennomsnittverdi på SCL-10 på 1.92 (sd=0.65), dvs. at utvalget i gjennomsnitt har betydelige symptomer på psykiske plager. Kvinner hadde en gjennomsnittverdi på 1.91 (sd=0.62) og menn 1.95 (sd=0.79). Forskjellen i gjennomsnitt mellom kvinner og menn var ikke statistisk signifikant (p=682). Ved å bruke en terskelverdi på >2, så var det 37.8 % av deltakerne som skåret over terskelverdi. Det var 37.3 % kvinner og 39 % menn som skåret over terskelverdi. Cronbach's alpha (mål på indre reliabilitet) på skalaen var tilfredsstillende (α=0.91)

[2] https://www.fhi.no/div/helseundersokelser/fylkeshelseundersokelser/livskvalitet-og-psykisk-helse-under-koronaepidemien--nov-des-2020/

Familiefungering ble målt ved en subskala (general functioning scale) fra McMaster Family Assessment Device (FAD). Subskalaen inneholder 12 spørsmål hvor svarkategoriene varierte fra 1 (Helt enig) til 4 (Svært uenig). Summen av poengsummene ble delt på 12 for å gi en total gjennomsnittlig poengsum fra 1 til 4. En høyere poengsum indikerer dårligere familiefungering. En poengsum på 2.0 eller høyere indikerer problematisk familiefungering [21]. Deltakerne i denne spørreundersøkelsen hadde en gjennomsnittverdi på FAD – general functioning scale på 1.99 (sd=0.50), dvs. at utvalget i gjennomsnitt er på terskelverdien for dårlig familiefungering. Kvinner hadde en gjennomsnittverdi på 1.98 (sd=0.50) og menn 2.05 (sd=0.54). Forskjellen i gjennomsnitt mellom kvinner og menn var ikke statistisk signifikant (p=446). Cronbach's alpha (mål på indre reliabilitet) på skalaen var tilfredsstillende (α=0.89)

Foreldres opplevelse av kompetanse ble målt ved «Parenting Sense of Competence» (PSOC) [22] (oversatt til norsk av Charlotte Reedtz, Universitetet i Tromsø). PSOC inneholder 16 spørsmål som besvares på en 6-punkts skala fra «Helt uenig» til «Helt enig». Skåring av noen ledd ble reversert slik at høyere skårer i alle ledd indikerte høyere foreldrerelatert selvtillit. To subskalaer måler effektivitet (sju spørsmål) og tilfredshet (ni spørsmål) i foreldres oppdragelse av barna, og beregnes ved å summere skårene innenfor hver skala. En høyere poengsum indikerer en bedre opplevelse av foreldrekompetanse. Tilfredshetsdimensjonen undersøker foreldrenes angst, motivasjon og frustrasjon, mens effekttivitetsdimensjonen ser på foreldrenes opplevde kompetanse, evnenivå og problemløsningsevner i foreldrerollen. Det er ingen gjennomsnittlige poengsummer eller terskelverdier tilgjengelig/tidligere beregnet for dette måleinstrumenter.

I denne undersøkelsen var den indre reliabliteten tilfredsstillende for begge delskalaene (effektivitet, α = 0.76 og tilfredshet, α = 0.74). Det var imidlertid 14.5 % av deltakerne som ikke hadde besvart disse spørsmålene. Deltakerene i denne undersøkelsen rapporterte en gjennomsnitteverdi på 4.10 (sd=0.78) på tilfredsskalaen og 4.63 (sd=0.69) på effetivitetsskalaen. Kvinner og menn henholdsvis rapporterte middelverdier på 4.67 (sd=0.66)/5.83 (sd=4.47) på effektivitetsdimensjonen og 4.13 (sd=0.76)/ 3.97 (sd=0.89) på tilfredshetsdimensjonen. Det var ingen statistisk signifikante forskjeller mellom kvinner og menn på gejnnomsnittsskåre på de to dimensjonene. Sammenlignet med en norsk studie [23] gjennomført på foreldre (vurdert å være relativ representativ for i normalpopulasjonen), så hadde foreldrene som var i kontakt med Blå Kors Barnas Stasjon og som svarte på denne spørreundersøkelsen samme nivå av selvrapportert foreldreeffektivitet og lavere nivå av selvrapportert foreldretilfredshet. T-test for to uavhengige utvalg viser at denne forskjellen er statistisk signifikant (p<.001).

4.1.4 Nærmiljø og sosial støtte

Spørsmål om nærmiljø og sosial støtte i spørreskjemaet er hentet fra the Social Cohesion and Support Index (SCS) [24]. Som vist i tabell 7, rapporterte rundt halvparten av deltakerne at de hadde venner eller familie som kunne gi dem hjelp når de trenger det. Rundt 60 % svarte at de hadde venner/familie de kunne snakke fortrolig med. Under 10 % oppga at de regnet med at naboer kunne hjelpe dem når de trengte de, og 5 % mente de kunne snakke fortrolig med sine naboer.

Tabell 7. Sosial støtte og nærmiljø

	Antall (n) (av totalt 275)	%
Har du noen som kan gi deg hjelp når du trenger det? - Nei	38	13.8
Har du noen som kan gi deg hjelp når du trenger det? - Ja, venner	149	54.2
Har du noen som kan gi deg hjelp når du trenger det? - Ja, familie	149	54.2
Har du noen som kan gi deg hjelp når du trenger det? - Ja, naboer	26	9.5
Har du noen som du kan snakke fortrolig med? – Nei	44	16.0
Har du noen som du kan snakke fortrolig med? - Ja, venner	162	58.9
Har du noen som du kan snakke fortrolig med? - Ja, familie	162	58.9
Har du noen som du kan snakke fortrolig med? - Ja, naboer	14	5.1

Siden folks fellesskap er relevant for sosial støtte, inkluderte vi tre spørsmål fra Helseundersøkelsen i Nord-Trøndelag (HUNT) om lokalsamfunnet [25]. Svaralternativene varierte fra 1 = Helt enig til 5 = helt uenig. Gjennomsnittsverdier for utvalget generelt i denne studien er vist i tabell 8.

Tabell 8. Sosialt fellesskap

	N	Gjennomsnitt [a]	SD
Jeg føler et sterkt fellesskap med de som bor her	251	2.41	1.285
Man kan ikke stole på hverandre her	251	3.57	1.120
Folk trives godt her	252	1.75	.905

[a] 1 = Ikke i det hele tatt, 5 = I svært stor grad

4.1.5 Blå Kors Barnas Stasjon under koronasituasjonen – brukertilfredshet

Deltakerne i spørreundersøkelsen rapporterer høy grad av brukertilfredshet – også under koronasituasjonen. De skårer spesielt høyt på fornøydhet med informasjon under koronakrisen (se tabell 9).

Tabell 9. Bruk av Blå Kors Barnas Stasjon under koronasituasjonen

Bruk av Blå Kors Barnas Stasjon under koronasituasjonen	N	Gjennomsnitt [a]	SD
Kjenner dere til Barnas Stasjon sine retningslinjer i koronasituasjonen?	249	4.19	.844
Alt i alt, hvor misfornøyd eller fornøyd er du med informasjonen du har mottatt/mottar fra Barnas Stasjon under koronasituasjonen?	248	4.35	.710

Alt i alt, hvor misfornøyd eller fornøyd er du med den tilbudet/aktiviteten du har mottatt fra Barnas Stasjon under koronasituasjonen?	247	4.18	.823
Hvis du har hatt kontakt med Barnas Stasjon under koronasituasjonen, har du vært redd for? - At du selv skulle bli smittet?	244	1.70	.958
Hvis du har hatt kontakt med Barnas Stasjon under koronasituasjonen, har du vært redd for? - At barna dine skulle bli smittet?	245	1.80	1.032
Kontakt med Barnas Stasjon på andre måter under koronasituasjonen: Ja, vi har møttes utendørs	275	.51	.501
Kontakt med Barnas Stasjon på andre måter under koronasituasjonen: Ja, noen fra Barnas Stasjon kom hjem til meg	275	.16	.367

1 = svært lite, 5 = svært godt / 1 = svært misfornøyd, 5 = svært fornøyd

Det var 74 % av deltakerne som oppga at de hadde hatt kontakt med Blå Kors Barnas Stasjon under kolonisituasjonen via telefon, og 50 % hadde møtt ansatte fra Blå Kors Barnas Stasjon utendørs (tabell 10). Kun 7 % rapporterte at de hadde benyttet andre digitale løsninger for kontakt med Blå Kors Barnas Stasjon, og 10 % oppga «Andre måter» som svaralternativ, mens rundt 10 % svarte at de ikke hadde hatt kontakt med Blå Kors Barnas Stasjon på andre måter enn ellers.

Tabell 10. Kontakt med Blå Kors Barnas Stasjon på andre måter under koronasituasjonen

Kontakt med Blå Kors Barnas Stasjon på andre måter under koronasituasjonen	**Antall (n) (av totalt 275)**	**%**
Ja, vi har møttes utendørs	140	50,9
Ja, noen fra Barnas Stasjon kom hjem til meg	44	16,0
Ja, vi har snakket på telefon	204	74,2
Ja, vi har snakket på Facetime, Skype eller annen videotjeneste	19	6,9
Andre måter	29	10,5
Nei, jeg har ikke hatt kontakt med Barnas Stasjon på andre måter enn ellers	27	9,8

Når man sammenligner korona-relaterte spørsmål om opplevd nytteverdi ved oppfølging fra Blå Kors Barnas Stasjon med de samme spørsmålene om oppfølging fra Blå Kors Barnas Stasjon mer generelt, så er det en statistisk signifikant lavere gjennomsnittskåre på opplevd nytteverdi for på samtlige koronarelaterte spørsmål (p>.001) (tabell 11).

Tabell 11. Opplevd nytteverdi av Blå Kors Barnas Stasjon under koronasituasjonen sammenlignet med generelt ved bruk av Blå Kors Barnas Stasjon.

	Under koronasituasjonen, oppfølgingen fra Barnas Stasjon har:				Generelt, oppfølgingen fra Barnas Stasjon har:			p-verdi*
	N	Gjennom-snitt [a]	SD		N	Gjennom-snitt [a]	SD	
- Styrket relasjonen mellom deg og ditt/dine barn?	240	3.29	1.042		248	3.98	.935	.001
- Gjort deg tryggere i foreldrerollen?	240	3.32	1.068		251	4.05	.884	.001
- Bidratt til en mer meningsfylt hverdag for deg og/eller ditt/dine barn?	237	3.50	.998		247	4.13	.842	.001
- Styrket din evne og/eller glede av sosialt samspill med andre?	237	3.25	1.102		250	3.83	.964	.001

[a] 1= Ikke i det hele tatt, 5 = I svært stor grad *paired samples t-test

4.1.6 Antall år/fornøydhet med Blå Kors Barnas Stasjon, psykisk helse, familiefungering og foreldrekompetanse

For å undersøke om det var statistisk signifikante sammenhenger mellom sentrale variabler i denne undersøkelsen ble det gjennomført lineære regresjonsanalyser. Regresjonsanalyse er statistiske analysemetoder for å beskrive sammenhengen mellom én eller flere uavhengige variabler (i dette tilfellet: antall år på Blå Kors Barnas Stasjon/fornøydhet med Blå Kors Barnas Stasjon) og en avhengig variabel (i dette tilfellet: Psykisk helse/familiefungering/foreldrekompetanse). En av fordelene med regresjonsanalyse er at man kan kontrollere for andre faktorer som påvirker både den uavhengige variabelen vi er interessert i, og avhengig variabel (i dette tilfellet: alder, kjønn, sivilstatus, utdanning og landbakgrunn).

Antall år på/fornøydhet med Blå Kors Barnas Stasjon

Resultatene fra lineære regresjonsanalyser med antall år på Blå Kors Barnas Stasjon som uavhengig variabel og deltakernes selvrapport av psykiske helse, familiefungering og opplevd foreldrekompetanse som avhengige variabler indikerte ingen statistisk signifikante sammenhenger (separate analyser). Imidlertid var det en statistisk signifikant sammenheng mellom antall år på Blå Kors Barnas Stasjon og totalt antall hjelpetjenester informantene har vært i kontakt med. Økende antall år på Blå Kors Barnas Stasjon var assosiert med lavere nivå av antall andre tjenester de oppgir at de er i kontakt med.

Som vist i tabell 12, var det ingen statistisk signifikant sammenheng mellom grad av tilfredshet med Blå Kors Barnas Stasjon og psykiske plager. Det var en statistisk signifikant sammenheng mellom fornøydhet med Blå Kors Barnas Stasjon og opplevd familiefungering (p=0.018). Men når man kontrollerer for variabler som tenkes å kan påvirke denne sammenhengen (mellomliggende variabler), så blir styrken på

sammenhengen redusert og blir såkalt «grensesignifikant» (p=0.064). Resultatet fra regresjonsanalysene viser også at det var en statistisk signifikant sammenheng mellom tilfredshet med Blå Kors Barnas Stasjon og opplevd foreldrekompetanse, tilfredshetsdimensjonen (p=0.031). Når det ble kontrollert for mulige mellomliggende variabler, ble denne sammenhengen ikke lengre statistisk signifikant. Det var spesielt foreldrenes sivilstatus som svekket denne sammenhengen. Det var ingen statistisk signifikant sammenheng mellom fornøydhet med Blå Kors Barnas Stasjon og opplevd foreldrekompetanse, effektivitetsdimensjonen.

Tabell 12 Resultat fra lineær regresjonsanalyse – assosiasjoner mellom antall år på Blå Kors Barnas Stasjon/fornøydhet med Blå Kors Barnas Stasjon og psykisk helse/familiefungering/foreldrekompetanse.

	Antall år på Blå Kors Barnas Stasjon						**Fornøydhet med Blå Kors Barnas Stasjon**				
			95% CI		p-verdi				95% CI		p-verdi
Psykisk helse	N	b	LL	HL			N	b	LL	HL	
Ujustert assosiasjon	225	-.015	-.043	.013	.288		231	-.037	-.188	.114	.627
Justert assosiasjon [a]	220	-.014	-.042	.014	.337		226	-0.37	-.201	-127	.656
Familiefungering											
Ujustert assosiasjon	224	-.014	-.037	.009	.227		231	-.140	-.255	.024	0.018
Justert assosiasjon [a]	218	-.012	-.035	.012	.326		224	-.123	-.254	.007	0.064
Foreldrekompetanse											
Tilfredshet											
Ujustert assosiasjon	223	-.006	-.040	.027	.705		230	.196	.018	.374	.031
Justert assosiasjon [a]	218	-.007	-.041	.027	.694		225	.135	-.056	.325	.164
Effektivitet											
Ujustert assosiasjon	223	.012	-.019	.042	.453		230	.089	-.067	.245	.262
Justert assosiasjon [a]	218	.009	-.021	.040	.543		225	.067	-.105	.239	.443

Note. LL= Lower limit, HL=Higher limit. CI = Confidence interval. [a] Justert/kontrollert for alder, kjønn, sivilstatus, utdanning og landbakgrunn.

Psykisk helse

Regresjonsanalysene viste en statistisk signifikant sammenheng mellom selvrapportert ***psykisk helse og opplevd foreldrekompetanse***, både med hensyn til tilfredshets- og effektivitetsdimensjonen (p<.001) (se tabell 13). Økende grad av angst/depresjon-symptom er assosiert med lavere grad av opplevd foreldrekompetanse. Sammenhengen var sterkest for kvinner, spesielt med tanke på sammenhengen mellom psykisk helse og tilfredshet med egen foreldrekompetanse. Det var også en statistisk signifikant sammenheng mellom psykisk helse og ***familiefungering***, både for kvinner og menn (p<.001). Desto høyere grad av psykiske plager, desto dårligere familiefungering. Når vi kontrollerer for andre faktorer som kan påvirke de nevnte sammenhengene – alder, kjønn, utdanning, sivilstand og landbakgrunn – så er sammenhengene fortsatt statistisk signifikante.

Tabell 13 Resultat fra lineær regresjonsanalyse – assosiasjon mellom psykisk helse, foreldrekompetanse og familiefungering

	Psykisk helse				
			95% CI		p-verdi
	n	B	LL	HL	
Familiefungering					
Ujustert assosiasjon	229	.050	.204	.402	>.001
Justert assosiasjon [a]	223	.051	.212	.412	>.001
Foreldrekompetanse					
Tilfredshet					
Ujustert assosiasjon	229	-.702	-.828	-.575	>.001
Justert assosiasjon [a]	224	-.722	-.847	-.596	>.001
Effektivitet					
Ujustert assosiasjon	229	.063	-.660	-.411	>.001
Justert assosiasjon [a]	224	.062	-.683	-.437	>.001

[a] Justert/kontrollert for alder, kjønn, sivilstatus, utdanning og landbakgrunn. LL= Lower limit, HL=Higher limit. CI = Confidence interval

4.2 Resultat fra intervju med ansatte og ledere

Dette kapittelet er delt inn i to hoveddeler: Den første, 4.2.1, handler om hva som kjennetegner det å jobbe ved Blå Kors Barnas Stasjon, mens den andre delen, 4.2.2–4.2.4, setter søkelys på måten man jobber på, og på hva ansatte og ledere mener har effekt for brukerne. I datamaterialet er lederne (n=7) ved alle stasjonene intervjuet, mens 2-4 ansatte fra hver stasjon har deltatt i gruppeintervjuer. Dermed er alle de ulike Blå Kors Barnas Stasjon godt representert i utvalget som disse analysene er basert på.

Alle ansatte og ledere som er intervjuet, har faglig relevant høyere utdanning, og de fleste har også erfaring fra arbeid med brukergruppene fra andre tjenester. Blant informantene er det bakgrunner fra blant annet barnevern, barnehage, psykososialt arbeid, psykologi, familieterapi, miljøterapi og flerkulturell fagkompetanse. Flere av de ansatte har jobbet i mange år ved Blå Kors Barnas Stasjon, mens andre er relativt nyansatte. Skildringene av en givende jobb med varierte arbeidsdager, der de selv er med på å forme tilbudet som gis sammen med brukerne, går igjen hos ansatte og ledere ved alle stasjonene.

> *"hvis foreldrene skal være hender for barna sine, at de skal være en trygg base og en trygg havn, så trenger de jo ofte noen hender som er utenifra, sånn at vi kan være litt sånn hender for familiene eller for foreldrene også da"* (Ansatt 15)

Motivasjon
Et ønske om å kunne jobbe forebyggende og direkte med foreldre og barn i familier *sammen*, er et tema som kommer frem i intervjuene med ansatte på tvers av stasjonene.

> *"Jeg kjenner at det å få lov til å jobbe sammen med folk som er motiverte, som på en måte ønsker å få til en forskjell da, det synes jeg er veldig ålreit. Jeg tror mer på endring når det er på den det gjelder sine premisser da"* (Ansatt 19)

Dette sitatet gjenspeiler en holdning og motivasjon hos mange av de vi har intervjuet. Flere av dem har tidligere jobbet i andre tjenester hvor arbeidet har opplevdes mer strømlinjeformet og standardisert når det gjelder hvordan de man skal hjelpe blir involvert og fulgt opp. Flere beskriver også at det å kunne jobbe med mennesker i aktivitet, og ikke bare i samtaler, er givende – ikke bare for ansattes egen del, men også for brukerne. Det oppstår da konkrete situasjoner hvor samspillet mellom foreldre og barn kan være lettere å se og jobbe med.

En annen sterk motivasjonsfaktor som går igjen hos flere, er tidsaspektet, dvs. at det *"ikke bare er inn og ut, at man får bli kjent over tid og at relasjonsbygging er en viktig del av jobben"*, som en ansatt uttrykker det. Flere forteller om familier de har jobbet med og blitt kjent med over mange år, og at dette gir mulighet for en helhetlig tilnærming. At brukerne av tilbudene ved Blå Kors Barnas Stasjon selv må ha et ønske om endring, er også noe som trekkes frem som unikt og som en motivasjonsfaktor. For denne informanten står det i kontrast til tidligere arbeidserfaringer:

> *"Jeg har jobbet mange år med mye motstand [ler] på lite endringsvillighet, så jeg synes at det med å jobbe med folk over tid og kunne jobbe med dem på turer og ferier og være sammen lenge for å liksom komme litt ordentlig under huden på mennesker, det synes jeg er veldig ålreit"* (Ansatt 14)

Flere beskriver hvordan de gjennom tidligere arbeidsforhold der de har jobbet med barn og familier, er blitt mer bevisst på hvordan de helst liker å jobbe, for eksempel å få arbeide med de mest sårbare og der man må gi litt ekstra. Som denne ansatte setter ord på, er det å jobbe ved Blå Kors Barnas Stasjon en mulighet til å jobbe direkte med foreldrene for å hjelpe barna:

> *"Og jeg så at når du jobber i barnehage, så jobber du veldig direkte med barna og du gjør mye med barna, men så opplevde jeg flere ganger det der å få til et godt samarbeid med foreldrene, og det er jo foreldrene som er mye av grunnen til at barna handler og sier og gjør som de gjør. Så det var det jeg ble litt sånn nysgjerrig på etter som årene gikk, at jeg ønsker jo det at det er foreldrene vi bør ta tak i, det er de som trenger hjelp for at faktisk barna skal få det bra"* (Ansatt 7)

4.2.1 Beskrivelser av hvordan det oppleves å jobbe ved Blå Kors Barnas Stasjon

De forskjellige stasjonene som er etablert i Norge, har både likheter og ulikheter når det gjelder arbeidskultur og organisering. Noen stasjoner har eksistert i over ti år, mens andre er relativt nyopprettede. Derfor er det naturlig nok et stort spenn i de skildringene ansatte og ledere gir i forhold til Blå Kors Barnas Stasjon som arbeidsplass, ved at noen har arbeidet der i årevis og vært med i utviklingen mens andre er mer nyansatte og kanskje litt på leting etter rollen sin. En beskrivelse som flere av informantene deler, er at det er stor variasjon i arbeidsoppgavene, fordi de *"har jo tilbud og aktiviteter eller tiltak hver dag"* (Ansatt 7). Denne ansatte forteller at den aktive arbeidshverdagen ofte gir energi og motivasjon til å gå inn i helga og gjøre noe fint sammen med sine egne barn. Arbeidsdagene kan inneholde mange ulike arbeidsoppgaver i tillegg til kurs og veiledning: *"når jeg ser bort ifra korona så har vi en stasjon som skal drives sånn praktisk også ikke sant, vi har kjøkken og vi har måltider i alle grupper som vi har og alle tilbud vi har" (Ansatt 14).* Akkurat dette er likt de fleste steder:

> *"Altså vi gjør jo alt her da. Vi har jo alt fra å vaske litt på gulvene, vaske doene, handle inn til mat, lage mat. Vi har varm lunsj på torsdag når vi har grupper. Vi har familiemiddag på onsdag hvor vi skal lage middag, servere. Vi skal vaske leker, vi skal vaske klær vi får inn som skal ut i boden vår"* (Ansatt 1)

> *"alle har litt ansvarsområder, men at vi, nesten alle kan gjøre de samme oppgavene" (…) COS-gruppene og TiK-gruppen, barnegruppen, alle de her kan på en måte de fleste av oss ha ansvar, eller lede da, men at vi rullerer litt ut ifra ja, mengde og arbeidsoppgave vi har og hva vi har lyst til"* (Ansatt 17)

Felles holdninger

Flere av informantene snakker om at felles holdninger er en viktig del av arbeidskulturen. En ansatt uttrykker at *"vi som jobber her prøver å minne hverandre på at det er tilfeldigheter hvem av oss som står på hvilken side av terskelen. At det kunne vært meg"* (Ansatt 6). Når man har den holdningen er det lettere å formidle hva man står for til brukerne, mener vedkommende:

> *"Da jeg var ny her, så var jeg rørt hver gang jeg så en kollega åpne døra eller svare på telefon eller litt sånn, 'tenk så heldige de er som får komme hit og møte deg'. At det var sånn*

> *jeg satt og tenkte om de nye kollegaene mine, så jeg tror det er en veldig viktig del av det som etter hvert- jeg tror det er en veldig viktig del av hvem vi er da"* (Ansatt 9)

Opplevelsen av å jobbe *sammen* går også igjen blant informantene på tvers av alle stasjonene. Selv om det er ulike interne arbeidskulturer de forskjellige stedene, ser det ut til å være et fellestrekk at man bruker kollegene sine til å for eksempel drøfte problemstillinger og utfordringer man står i. Det beskrives som verdifullt å få innspill på hvordan andre ville ha møtt en situasjon, uten å spesifikt nevne den aktuelle familien det er snakk om.

Det kan imidlertid også oppleves krevende å jobbe med kompleksiteten i mye av arbeidet med familiene. En frustrasjon knyttet til dette kan være å vite hvilken rolle man skal innta, slik informanten under forteller om:

> *"(…) men det vi kanskje har kjent litt frustrasjon på, den siste uka eller 14 dagene er at vi får case som er veldig komplekse da. At vi får henvisning fra psykisk helse som kanskje er- Veldig deprimert mamma som har det veldig, veldig vanskelig. Familiesituasjonen er veldig låst, det er fare for samlivsbrudd- Høygravid mor. En far som er veldig sint og krenker det siste barnet eller hans biologiske barn.. Veldig sånn. Altså det blir så komplekst. Og så får vi beskjed om at 'nei, dere skal ikke drive veiledning. Jo, dere skal drive veiledning. Nei, dere skal ikke drive terapi'. Nei, men hvem er vi? Hvilken rolle skal vi ha til slutt liksom?"* (Ansatt 1)

En annen ansatt forteller om en frustrasjon knyttet til at stasjonene skal bruke et verktøy som heter FIT (beskrives nærmere i 4.2.4), som vedkommende synes er utfordrende å bruke til lavterskeltilbud:

> *"Det er jo mange av de familiene som vi jobber med som liksom strever med å formulere målet for hva Barnas Stasjon skal være, fordi, nettopp fordi vi har en- jeg er ikke noen psykolog som kan si at 'Ok, du kan gå til meg ti ganger og du skal mestre angsten din bedre'. Det har ikke jeg kompetanse til, skjønner du, ja så jeg synes jo det tar mye tid da"* (Ansatt 10)

Ansatt 10 forteller også om en tidvis manglende struktur i arbeidshverdagen, *"det finnes nesten ikke, altså veldig lite prosedyrer, det er sånn 'Nei nå skal- nei forresten nå skal vi gjøre sånn",* som for vedkommende kan gå ut over produktiviteten og muligheten til å gi et godt tilbud til familiene de skal hjelpe.

4.2.2 Ansattes skildringer: "En typisk bruker tenker jeg ikke finnes"

Ut fra de intervjuene vi har gjort, er det vanskelig å komme frem til én typisk bruker, eller noen få kategorier av typiske brukere. Sett gjennom ansattes og lederes øyne, er brukerne i en form for sårbar livssituasjon med barn. Noe av det som går igjen oftest er psykiske plager/lidelser hos foreldre og usikkerhet i foreldrerollen. De ansatte ved én av stasjonene legger vekt på at de hele tiden kan utvikle nye tilbud til brukerne ettersom man ser hva de trenger for å nå målene sine. De har noen faste tilbud, men er i tillegg fri til å utvikle nye tiltak, sånn at tilbudet på Blå Kors Barnas Stasjon kan sies å være delvis brukerstyrt:

> *"Så noe har vi jo sånn fast, vi har jo noe års hjul, vi har jo en plan, det er ikke noe som er tilfeldig, men sånn innenfor det så har vi ganske stort sånt spillerom da"* (Ansatt 17)

Ansatte beskriver det som gode rammer det å få lov til å jobbe nettopp med *ikke* så mange rammer. Det oppleves verdifullt å få bruke den tiden som familien trenger, uansett om det er snakk om å gjennomføre et foreldreveiledningskurs på åtte uker eller å følge opp en familie gjennom mange år:

> *"Så endringer som man snakker om, er ofte dype mønstre som skal endres på, det tar ofte mer enn 10 samtaler er hvert fall min erfaring, da. Og det er det rom for her. Ehm, men en typisk bruker tenker jeg ikke finnes, det er alt mulig"* (Ansatt 6)

Ensomhet ikke nok

Ved noen av stasjonene presiserer de ansatte at for å kvalifisere til å få hjelp ved Blå Kors Barnas Stasjon er det ikke nok å være ensom og ønske seg et større nettverk. Det må være en annen sårbarhet i tillegg, forteller denne informanten:

> *"Det er ikke sånn at hvis det sitter noen som er ensomme ute i byen, så er det ikke sånn at de bare kan komme på Barnas Stasjon og være her. Det må være noe mer, ikke sant. Det kan være at far sitter i fengsel, det kan være at mor er psykisk syk. Det kan være at mor er vokst opp i et hjem hvor barna var psykisk syke. Vi tenker at det skal være en plass der barn kan være som er forebyggende for barna. At ikke de havner ut i de samme utfordringene som foreldrene"* (Ansatt 11)

> *"Mange har jo vokst opp med rus inne i bildet, og mange har barnefedre som lager mye bråk inn i familien. Bråk eller uro rett og slett. Så er det nettverk ja.. Det er jo forskjellig"* (Ansatt 12)

I en av informantgruppene reflekterte de ansatte om at de synes de typiske brukergruppene hos dem har endret seg med årene. Fra tidligere å ha hatt flere rusrelaterte tilfeller er det nå oftere psykisk helse og utenforskap som er utfordringene blant brukerne ved denne stasjonen:

> *"Jeg synes at vi- det vi har pratet litt om, er at det var mye mer rus tidligere, foreldre som har rusutfordringer, og at det er mindre av det nå. Det er mer psykisk helse og kanskje litt sånn utenforskap og ensomhet og om det har endret seg i samfunnet eller om vi samarbeider med andre eller- det er jo litt sånn uklart"* (Ansatt 17)

Terskelen for å kunne bli en bruker varierer fra stasjon til stasjon, men en fellesnevner er likevel at familiene selv må ønske å få hjelp. Ikke alle brukerne blir værende lenge hos Blå Kors Barnas Stasjon, og ansatte forteller også om familier som etter kort tid har greid seg fint på egen hånd. Noen ansatte reflekterer rundt dette, at det er en del brukere som egentlig bare trenger tilbudet for fellesskap, nettverk, ferier og litt samtaler innimellom. Hvordan kan ansatte best mulig hjelpe dem med å etablere dette utenfor stasjonen? Ett eksempel er en mor som oppsøkte en stasjon fordi hun kjente på en ensomhetsfølelse i nærmiljøet. Sønnen spilte fotball og hadde kamerater i nabolaget. Ifølge beskrivelsen til en av de ansatte trengte denne moren en liten dytt for å få hjelp til å komme i kontakt med nærmiljøet sitt:

> *"Og hun bodde i en bydel med ganske høy sosioøkonomisk status så hun falt liksom imellom som hun sa, hun fant liksom ikke plassen sin. Så hun trengte nok bare det lille pushet da, og vi snakket jo en del om det her også, det å hjelpe familiene til å få barna inn i nettverket sitt eller det lokale bydelnettverket"* (Ansatt 4)

En annen brukergruppe er de som er inne på stasjonene til hyppigere og tettere samtaler, og som for eksempel går fast på trygghetssirkelveiledning (COS). En ansatt forteller at det kan ta lang tid før deltakerne i en mammagruppe tør å åpne seg om hva de sliter med:

> *"Så det er litt sånn- men jeg synes det som har vært så fint, er at vi har hatt så- eller, hvert fall jeg, da, kan prate for meg selv, hatt så god tid, da, til å snakke med de her mødrene, og merker at mange av dem har vært- tatt lang tid før de egentlig har- før jeg greide å få den tilliten til at de åpner seg og sier hva som egentlig er problemet, eller hva de egentlig trenger hjelp til. At ofte så har det startet med at 'nei, men det er bare ungene som trenger noe aktivitet'"* (Ansatt 2)

Krevende å avslutte

Ved de fleste godt etablerte stasjonene forteller ansatte om at de har en del familier som har vært i mange år hos dem, uten at de er klare for å avslutte. Det er flere ansatte som opplever at *"brukere kommer og sier 'åh, dette er som mitt andre hjem og skjønner ikke at jeg kan klare meg uten Barnas Stasjon', det er flere av dem som har vært her ganske lenge som gir uttrykk for det, da"* (Ansatt 2). En annen ansatt forteller at "*det er vel kanskje noe av det som er mest krevende. Og spesielt den der med 'når er man i mål?'*" (Ansatt 5). Informanten som eier sitatet under, gjør seg også noen tanker om akkurat dette:

> *"Det går vel litt igjen hos mange familier som er lenge hos oss, at det er mangelfullt nettverk og at uten oss så blir de helt alene, men så er det noe med, ikke sant, når du har vært hos oss i 8 år, og fortsatt ikke har et nettverk, kan vi hjelpe dem med det? Så tenker jeg noen ganger at vi har nettverk som grupper, men så er det jo en del av de familiene som trenger oss som sosial treningsarea mer enn et sted hvor du finner bestevennen din, fordi det er mange av familiene som sliter med mye av det samme ikke sant, så egentlig trenger de jo å lære hvordan de kan skape relasjoner utenfor Barnas Stasjon"* (Ansatt 18)

En ansatt ved en annen stasjon medgir også at det noen ganger kan være krevende å vite når en bruker er i mål hos dem:

> *"Nei, men det er vanskelig, fordi mange sliter jo- altså, mange sliter med psykisk helse, altså, det er så mange faktorer inne i bildet, sånn at vi- de vil på en måte alltid ha et behov. Sånn at en må finne ut med Barnas Stasjon hva vi kan tilby. Eller- for jeg tenker at for mange av de her, så er det ikke nødvendigvis sånn at de klarer seg på egen hånd. Men å greie å finne ut hvilke andre instanser, da, som kan ta over, eller hjelpe dem å- sette opp livet sitt, sånn at de har nok buffer rundt seg, da. Jeg vet ikke. Det er vanskelig"* (Ansatt 8)

Ett sted forteller lederen at de prøver å sluse brukerne videre når de ser at de når mål der det handler om å mestre situasjoner på egenhånd, for eksempel det å reise på ferie:

> *"Men utgangen er vanskelig, nettopp på grunn av det at det er jo ingen som vil slutte. Men det er jo det igjen- Da har vi en samtale hvor vi sier at 'nå ser vi at du kan klare å dra på ferie på egenhånd' og da må man på en måte jobbe med det. Man må jobbe med de målene de ønsker å få til på egenhånd da. 'Jeg ser at du har nytte av å komme på drop-in fordi du synes det er hyggelig å sitte med andre, hvilke andre steder i bydelen har de åpen kafé?' Ja. Du sluser de ut når du ser at de målene faktisk er på plass. M-m*" (Leder 4)

En leder er opptatt av at ansatte skal prøve å forhindre at stasjonen blir en hvilepute, som vedkommende sier. *"Nå utfordrer jeg jo alle mine ansatte allerede i førstegangssamtalen, å snakke om avslutning"* (Leder 6) Likevel må de bruke skjønn:

> *"Når vi har- hvis vi har et stort lidelsestrykk i en familie, så kan det hende de trenger noe annet enn en familie som kanskje bare trenger å stikke innom av og til, og at det er nok for dem. (…) Og når vi har- nærmer oss noe som ser ut som at her fungerer ting fint, så skal vi jobbe mer med neste skritt, som handler om å komme ut i verden og bli fri for- altså, sånn, å klare seg uten Barnas Stasjon"* (Leder 6)

Korona-pandemien som har pågått det siste året, har også gjort det mer krevende å skrive ut familier, sier en gruppe ansatte ved en av stasjonene. De har likevel prøvd å tilrettelegge for familiene så godt de kan, men har opplevd at flere isolerer seg:

> *"Og så er det litt sånn, i det her året òg, hun ene kollegaen min sier hele tiden sånn her, når vi er inne på å vurdere sånn 'kan den familien kanskje skrives ut?' så bare 'ah!' Det føles veldig feil å skrive ut folk midt i en pandemi, òg for mange isolerer seg, mange er ekstra redde, møter ikke nødvendigvis opp her, men har allikevel et kjempebehov, ikke sant. Barnevernet har jo kontaktet oss og sier at 'mange som vi ikke var bekymret for før, er vi bekymret for nå', fordi de isolerer seg sånn, ikke sant, og er så redde. Og at har ringvirkninger, da. Sånn at det er jo også noe spesielt akkurat i den her tiden, da. Å bruke lang tid på noen, på å få dem kanskje til å møte oss ute, til å gå en tur, og snakke og så- eller til å få dem hit, hvis vi lover at de er den eneste familien som kommer hit, da. Fordi de er redd for smitte, da" (Ansatt 5)*

Vi ser altså at det er et ganske bredt spekter av brukere som skildres. Tilbudene hos Blå Kors Barnas Stasjon skal bidra til å hindre at barna havner i samme mønstre som foreldrene, uavhengig av hva deres problem er. Det nærmeste vi kommer en typisk bruker er dermed at det er en familie med en sårbarhet, med ønske om hjelp til å få det bedre.

4.2.3 Ledernes betraktninger: Hva er egentlig Blå Kors Barnas Stasjon?

De sju lederne ved stasjonene ble alle spurt om hvordan de vil beskrive hva Blå Kors Barnas Stasjon er. Utfordringen de fikk, var hvordan de ville beskrevet konseptet på maksimalt 20 sekunder dersom en fremmed spurte. Dette er svarene de ga:

> *"Barnas Stasjon er et forebyggende barnevernsperspektiv der vi jobber med familier i sårbare livssituasjoner, og som da trenger hjelp til å utvikle og bli, få det bedre i forhold til foreldrerollen. Det er et helhetlig tilbud, med alt fra samtaletilbud til aktiviteter ute i skog og*

mark. Hos oss er det viktigste at vi bygger relasjoner og allianser til familiene og brukerne, slik at, eller brukerne da, slik at vi kan bruke all den aktiviteten vi driver med, som treningsarenaer" (Leder 7)

"Vi er en plass der vi har barnefamilier, det er familier som kan ha ulike utfordringer og det kan være knyttet til psykisk helse, rus, utenforskap, en fellesnevner er at veldig mange føler seg utenfor fellesskapet og vi jobber med to grunnpilarer og det ene er vi jobber med veiledning og det andre er at vi jobber i grupper og med familiene sammen sånn i forhold til samspill, nettverksskaping, gode opplevelser" (Leder 5)

"Ja, det er akkurat det. Det er akkurat det som er utfordringen her, at jeg kan ikke det [latter]. Det er akkurat det som er problemet vårt, det er 'bla bla bla bla bla'. Jeg kan si masse fint, men det er ingen som forstår det likevel. Det er en av det store utfordringene. (…) *At familien skal ønske å være der fordi at de trenger en veiledning på foreldre-kompetanse, foreldreutvikling i en eller annen form da. Vi prøver å holde den veldig høyt. Men, vi opplever at det er utfordrende å formidle det. Hva er det det betyr? Hva betyr det egentlig når vi sier det til en mor og en far da. Spesielt hvis det er dårlig språk"* (Leder 4)

"Barnas Stasjon, det er et sted der de som har barn fra null til tolv år, og som kjenner at stresset i familier er mer enn de synes de håndterer bra for å kunne gjøre mammajobben og pappajobben på en ålreit måte, kan få hjelp. Og du kan få den hjelpa som du tenker at vil passe best for deg og din familie, for det skal vi snakke om" (Leder 6)

"Barnas Stasjon er et lavterskeltilbud for familier som er i en sårbar livssituasjon, med mange forskjellige bakgrunner for det. Vi hjelper familiene i de utfordringene de selv ser som viktig og vesentlig for å endre rammene for sitt barns oppvekst" (Leder 2)

"Barnas Stasjon er verdens beste sted" (Leder 1)

"Vi hjelper familier som av ulike grunner har havnet i en situasjon som gjør at de er litt mer sårbare enn andre familier, og vi ønsker å bidra til at familiene skal få det bedre sammen, og at vi styrker foreldrene i rollen som foreldre" (Leder 3)

4.2.4 På hvilken måte hjelper ansatte og ledere familiene?

Tilbudene ved Blå Kors Barnas Stasjon er *"bygget opp rundt de grunnsteinene man tenker at en familie trenger for å fungere"* (Leder 1). Måten brukerne blir hjulpet på, er en kombinasjon av konkrete tilbud og aktiviteter og ulike former for veiledning og oppfølging. At det er frivillig fra brukernes side er viktig:

"fordi da kommer dem dit selv og av egen fri vilje, skulle jeg til å si, fordi da er dem overbevist selv at det kanskje er noe her man kanskje har bruk for og enten så er det, det eller så er det ikke det, men da fortsetter vi uansett, for han skal jo få hjelp, ikke sant, med det som dem strever med. Det synes jeg er fint" (Ansatt 13)

Familiens egne mål

> *"Det er viktig at målene blir satt opp da slik at vi kan se om vi når disse målene. Så kommer det stadig nye mål som vi må gå inn på og jobbe med, men det er jo en måloppnåelse. Man ser at en jobber frem noe. Så er det kanskje noen mål som ligger langt fremme, men det jobbes med enkelte mål inn mot det"* (Ansatt 12)

Ansatte og ledere forteller mange historier om hvordan de hjelper familiene med å komme frem til mål de skal jobbe for å nå. Kravet om å ha målsettinger kan oppleves som et stressmoment, men de fleste brukere greier å sette ord på noen mål. Alle informantene vektlegger at det er familiens mål, og ikke ansattes mål, de skal jobbe imot:

> *"Det ønsker jeg å presisere for det er kanskje det som skiller oss veldig fra, uten å dra alt over en kam, i sånn barnevernsjobbing hvor det er mye saksbehandlere og barnevernets egne mål som styrer som jeg tenker gir helt andre forutsetninger for en reell endring da"* (Ansatt 19)

Det nevnes et stort spenn i eksempler på mål som familiene har, alt fra å lære å forstå barnet sitt bedre, få et større nettverk, bli bedre på grensesetting, komme seg i jobb igjen hvis man er blitt arbeidsledig, lære å forstå norsk kultur og finne nye aktiviteter som hele familien kan gjøre sammen. Det er variasjon når det gjelder hvor bevisste brukerne er på hva de ønsker å ha som målsetting. Noen har det helt klart, mens andre trenger flere samtaler med ansatte først:

> *"Og noen prater jo med en gang og forteller alt hva de har og da er det jo enklere å sette opp liksom noen mål og tiltak ut ifra det, mens andre trenger kanskje en to-tre samtaler før en kan få satt ned noen konkrete mål og tiltak ut ifra det de trenger hjelp til da, det er veldig forskjellig.*
>
> Intervjuer: *Hvordan vet man at målet er nådd da?*
>
> *Vi bruker jo den FIT-scoren også, jeg tenker at når man ser at den grafen er gått opp så tenker jeg at man kan evaluere målet de kom inn med, er man på toppscore sier det kanskje noe om at målet er nådd da"* (Ansatt 3)

FIT (Feedback-informerte tjenester) er et verktøy som sikrer systematisk tilbakemelding fra brukeren, og som er blitt implementert ved alle stasjonene. Det legges uavhengig av dette verktøyet vekt på at brukeren selv vet om målet er nådd, ettersom det er vedkommende som skal eie målet. Derfor er de ansatte ved en av stasjonene opptatt av at det ikke er de som evaluerer for brukerne:

> *"Også er det noe med å snakke om veien videre, ja du har nådd målet nå og jeg er kjempestolt av deg og hva du har fått til, men hva har du egentlig gjort for å nå målet, og hva er viktig for veien videre, sånn at det målet faktisk er der eller blir der oppe da, at ikke det detter ned igjen, for at jeg ser jo, du har kommet hit og du har vært kjempeflink, men da må du fortsette å gjøre mer av det du har gjort for å nå målet"* (Ansatt 3)

Ansatte sier at det er vanskelig å vite helt sikkert om brukerne tar med seg måloppnåelsen når de ikke er på Blå Kors Barnas Stasjon: *"For eksempel, har de det nettverket rundt seg når de ikke er på Barnas Stasjon?"* (Ansatt 7).

En av lederne forteller om litt motstand blant de ansatte da FIT skulle innføres; det ble stilt spørsmål om hvorvidt dette var en form for behandling. Da hadde denne lederen sagt at *"vi jobber ikke i behandling, men vi jobber med **endringsarbeid**, og dette her handler om endring og hvordan vi skal sørge for at det vi gjør, gjør en forskjell for folk"*:

> *"Hensikten med FIT er jo egentlig bare å holde folk engasjert i sin egen endringsprosess, sånn at de ikke dropper ut. Og at vi skal skjønne når vi er til hjelp, og når vi ikke er til hjelp, og kunne snakke med brukerne om det, da"* (Leder 6)

Ansatte møter familier med respekt selv om de noen ganger kan tenke at familiene har urealistiske mål; da må de prøve å tenke at endring tar tid:

> *"Men så må man være tro med at man må ha en respekt for at det her er familier som er i sårbare situasjoner. Det er kjempetøft av dem å komme inn døra her og på en måte hylle litt det. Og så må man tenke at endring tar tid, og det er viktig å gjøre det så langt det går da selvfølgelig. Innenfor den det gjelder sine premisser da. Små skritt om gangen"* (Ansatt 6)

Noen ganger utvikler det seg nye målsettinger, som for eksempel en familie der pappen og barnet begynte i en pappa-gruppe. Der møtes flere pappaer og spiser et måltid, og barna leker. Leder 5 forteller at pappagruppa ikke har vært en integrert del av målet til familien da de begynte på stasjonen:

> *"Altså 'hvorfor skal denne faren være i pappa-gruppa? Hva er målet med det tilbudet for far og barnet?'. Effekten og det vi ønsker å oppnå er jo nettopp å få en- At de trekker litt mer likt da som mor og far. Og da tenker jeg man må jobbe med mor parallelt. Ofte er det sånn at, jeg sier at mor tar mye plass fordi at vi opplever at i mange av de familiene som kommer til oss så er det mor som har hovedansvaret for oppdragelsen. Mens far gjerne vil, men kommer liksom ikke til. Og det er jo ganske kjent, tenker jeg, i mange norske familier"* (Leder 5)

Ved en annen stasjon forteller de ansatte om at de har egne barnesamtaler der barna definerer egne mål sammen med ansatte. Hvis for eksempel barnet ønsker å komme seg ut i en fritidsaktivitet, men er veldig sjenert, reservert eller utrygg, kan de ansatte hjelpe ham eller henne med å øve seg på å ta kontakt. Det kan også være sånn at *"foreldrene har et tenkt mål for barna sine, som vi kan ha som bakteppe, men igjen er det barnet selv som skal ytre et ønsket mål for å delta i en aktivitet"* (Ansatt 6).

Felles måltider viktig arena

Ved alle stasjonene er det å delta på middag eller lunsj sammen med andre familier et sentralt tilbud, fordi det inneholder så mye mer enn bare det å spise, slik informanten under skildrer:

> *"Det ene er hva vi serverer, det andre er struktur på måltidet, det å sitte og snakke sammen, det å øve på å snakke med mennesker, dele litt fra dagen sin, det å sende hverandre ting (…) Også har du overganger, fra de kommer inn, hvordan går man inn i rommet, man treffer mennesker man kanskje ikke kjenner så godt, hilser på hverandre, vasker hendene, også skal vi sette oss til bords, det er en overgang. Og så når man er ferdig med måltidet er det å rydde opp etter seg, også er det en overgang å gå over til en aktivitet"* (Ansatt 9)

Informanten forteller at overganger er noe mange foreldre kan streve med. Det er de ansatte som lager maten – ikke brukerne selv, og det legges vekt på aktivitet mellom foreldre og barn sammen:

> *"Guarden er nede. De middagssituasjonene er en helt unik setting å få se foreldre og barn i samspill som er naturlig. Ja, som er så- også når man da jobber i samtaler eller foreldreveiledning, det er så mye gratis, da, man får i løpet av de familie- eller de middagsfellesskapene og sånt"* (Ansatt 8)

Ett sted bruker lederen middagstilbudet som eksempel på hvordan hun opplever at tilbudene ved Blå Kors Barnas Stasjon blir standardisert og "kvantifisert", og stiller spørsmål ved om det er hensiktsmessig:

> *"Jeg klarer jo ikke å følge dette! Det skal være én ansatt pr. 5 stykker som sitter rundt middagsbordet, og det skal ta tre kvarter å lage den middagen, og så skal det ta to, en time og femti minutt å spise den og rydde opp igjen. Hvor er faget her da? (…) Hvordan var den middagen for de?"* (Leder 7)

En annen leder deler samme oppfatning, og peker på at Blå Kors Barnas Stasjon ikke er et aktivitetssenter, og at det handler om *prosesser*:

> *"jeg skjønner at man må telle, jeg skjønner tall, teller, men for meg blir jeg veldig provosert når jeg vet jobben som ligger bak mye av arbeidet og at vi er, det er en familie, det er en prosess, vi er ikke noe aktivitetssenter. Vil vi ha høyere tall så er det bare å kjøpe billetter i (…) og gå en ansatt med, så kan du jo få høye tall"* (Leder 5)

Aktiviteter, turer og friluftsliv

Det å gjøre noe sammen er en vesentlig del av tilbudet ved Blå Kors Barnas Stasjon. Aktivitetene som tilbys, inkluderer både tilbud til hele familier og noen tilbud som er kun for barn. Ved de stasjonene som har vært i drift lengst, er det flere av ferieturene og friluftslivsturene og aktivitetene som er godt innarbeidet, for eksempel ved at man drar til de samme stedene år etter år. Dette skaper forutsigbarhet for ansatte som skal organisere, men også for familier som er med flere ganger. Noen stasjoner i oppstartsfasen beskriver hvordan de har strevet litt i gjennomføringen av ferieturer, og for eksempel oppdaget ved ankomst til et sted at de selv måtte hive seg rundt og finne på meningsfylte aktiviteter. Det er også mye fokus på dagsturer og kortere turer i nærmiljøet, både i barnegrupper som 9–12-årsgruppe eller for familiegrupper, pappagrupper, mammagrupper, far-og-sønn-grupper, barselgrupper eller andre gruppesammensetninger. Flere steder bidrar Blå Kors Barnas Stasjon med billetter til aktiviteter som svømmehall, kino, fornøyelsespark og bowling. Det grunnleggende med aktivitetene er å ha en arena der brukerne får trent på det de lærer om på kurs og veiledning, understreker både ansatte og ledere de fleste steder. Et annet tilbud er "drop in", der brukere kan komme på stasjonene og delta på aktiviteter som strikking, sykurs, matlaging, fysisk aktivitet, eller *"få ligge på sofaen med beina rett til værs"* (Ansatt 5).

Det kan være en gradvis tilnærming til aktiviteter og turer for noen av brukerne. Ansatte prøver å strekke toleransevinduet deres til å bli med på flere ting som er viktig for barnet, som da får prøvd seg mot andre barn eller voksne som familien ellers ikke gjør:

> *"Ja, vi har foreldre med ekstrem sosial angst, hvor det ofte er helseperson da som anbefaler de å ta kontakt. Foreldrene vil helst ikke gå ut av huset. Hvor vi kan starte med samtaler videre med at de får komme i grupper vi vet er små eller hvor det er veldig forutsigbart til å komme sammen med barnet hvor det er enda flere usikkerhetsmomenter til å bli med på tur eller ferie ikke sant"* (Leder 2)

> *"(…) det med bedre samspill i familien, bli tryggere som mamma, at man må hjelpe barnet ut i aktiviteter, få nettverk, få bistand til- Være med på aktiviteter som en hel familie, for det er noen som har disse fysiske skadene og plagene som gjør at de gjerne ikke har energi til å gjøre ting sammen med barna sine"* (Leder 3)

Foreldreveiledning

En viktig del av konseptet til Blå Kors Barnas Stasjon er foreldreveiledningskurs, der de blant annet bruker ulike varianter av Circle of Security (COS) og Tuning into Kids (TIK). Ledere og ansatte legger som nevnt i forrige avsnitt, stor vekt på å kunne øve sammen med familiene i de ulike samspillarenaene ved stasjonene, og så kunne trekke erfaringene tilbake til kurset:

> *"Det har en vekselvirkning som gjør at vi tenker at foreldrekursene hos oss har en bedre effekt til å omsette i praksis enn det det har hvis du får for eksempel bare COS-P på helsestasjonen. Det gir oss jo veldig godt grunnlag for veiledning i samtale med familien, og ta det videre derfra"* (Leder 1)

> *"(…) Det er jo det jeg tenker at skal være annerledes enn andre som driver aktivitet og grupper, at vi nettopp har den foreldreveiednings-biten inn, vi har ansatte med veldig høy kompetanse på den biten da"* (Leder 4)

Stressreduksjon

Selv om det kun er et fåtall av informantene som selv bruker begrepet stress, stressredusering eller andre uttrykk relatert til stress, kommer det frem gjennom beskrivelsene deres at mye av det som gjør at man lykkes med tilbudet er relatert til stressredusering. Denne lederen setter ord på hvor viktig vedkommende mener stressredusering er når man kanskje står helt alene:

> *"Altså, jeg, jeg tror at det viktigste vi bidrar med, hvis jeg skal si bare én ting, det aller viktigste, det tror jeg handler om å redusere stress. Altså, sånn at stress for ikke å mestre, stress for å ikke være nok. Stress for ikke å ha noe- altså, ikke- det her- mange av dem trenger en heiagjeng, ikke sant. De har ingen- de har ingen som- jeg har venner, og jeg har bekjente som, når jeg sitter fast i livet, så kan jeg- har jeg liksom- jeg har folk jeg kan ta kontakt med. Jeg vil aldri stå helt alene hvis jeg ordentlig, sånn, sitter fast. Men mange av de familiene vi har kontakt med, de står alene. Altså, de har ingen"* (Leder 6)

4.2.5 Suksesskriterier: Hva er det ansatte og ledere mener har effekt

Et av de store og litt krevende spørsmålene knyttet til konseptet Blå Kors Barnas Stasjon, er å vite hva det er som virker for brukerne. Og hvordan vurderes eller måles dette? Gjennom intervjuene har vi fanget opp en god del vurderinger som kan bidra til å belyse dette nærmere. Et eksempel er at ansatte ved Blå Kors

Barnas Stasjon opplever at barnevernet kan si at de har familier som er kjempefornøyde og glade for at de er en del av Blå Kors Barnas Stasjon; på den måten får man en ekstern vurdering av at tiltaket har hatt en verdi for brukerne. En ansatt ved Blå Kors Barnas Stasjon gjenforteller hva ansatte i barnevernet kan si:

> *"Jeg ser at den familien her kan ha veldig nytte av tilbudet og tiltakene dere har og den jobben dere gjør da. Sånn at derfor kommer vi med den familien, for den tror jeg passer veldig bra inn hos dere, trenger dere"* (Ansatt 7)

Et annet sted vurderer man effekt ved å observere at det er mange flere av brukerne som kommer seg ut på tur i skogen. Dette er da snakk om brukere man ikke hadde trodd skulle komme seg ut på tur, selv når det regner. En leder er tydelig på verdien av dette:

> *"Det er en helt konkret, målbar effekt. Vi ser at de har bedre klær, altså de har fokus på det, og ber oss om hjelp. 'Ja, men jeg har ikke regnjakke!' 'Nei, men da hjelper vi deg med det'"* (Leder 7)

Observasjoner av endring i samspill mellom foreldre og barn brukes også som en måte å få frem at arbeidet med familiene gir resultater:

> *"Det eneste må jo bli i en samtale med far og en samtale med barn og våre observasjoner kanskje i samspill, men et bedre samspill og et bedre, tettere forhold far og sønn og jeg tror noen av de fedrene trenger å få en bekreftelse og en forsterkning på hvor viktig de er for barna"* (Leder 5)

FIT – både nyttig og utfordrende

Av konkrete verktøy for evaluering av effekt nevnes FIT av mange ansatte. FIT oppleves spesielt nyttig overfor de foreldrene man følger tettest, og informanten nedenfor beskriver et eksempel som viser hvordan de ulike skåringene på FIT åpnet for refleksjoner og en positiv endringsprosess:

> *"Mor scoret barnet på topp, mens jeg og (navn på kollega) hadde en veldig stor bekymring rundt det barnet og relasjon med mor så vi scoret veldig lavt da. Men det ga jo utgangspunkt til en ganske ærlig dialog da. Da blir du liksom tvunget til å snakke om disse tingene, ikke sant. 'Hvorfor scoret vi ham så lavt når du scoret ham så høyt?' Ja. Så- jeg synes det er et veldig sånn bra verktøy"* (Ansatt 4)

Det finnes imidlertid også eksempler på at ansatte har opplevd FIT som et hinder. Det nevnes spesielt inn mot brukergrupper som har utenlandsk bakgrunn, hvor disse kan streve med vanskelige ord i bruken av FIT-skjemaet. Det nevnes eksempel på en nærmest motsatt effekt enn tiltenkt, ved at en bruker fortalte en ansatt at vedkommende hadde formidlet til an annen aktuell familie at det kunne være lurt å skåre lavt på FIT for å få hjelp fra Blå Kors Barnas Stasjon. Situasjoner som dette gjør at denne ansatte kjenner seg oppgitt:

> *"Så kan man le av det, men da kjenner jeg bare det at vet du hva, da er hele hensikten borte. Hvis man går og sier sånn 'Du må score lavt', bare si at du har det helt jævlig, fordi da får du hjelp. Hvis du sier at du har det bra, så får du ikke hjelp fra Barnas Stasjon, ja"* (Ansatt 10)

Til tross for at det ikke er et fastsatt målesystem for effekt av tilbudene ved Blå Kors Barnas Stasjon, ser vi i intervjuene noen overbyggende faktorer/suksesskriterier som går igjen på tvers hos både ansatte og ledere:

- Relasjon og tillit mellom ansatte og brukere
- Lang tidshorisont
- Samspill og øvingsarena
- På brukernes premisser

Suksesskriterium 1: Relasjon og tillit mellom ansatte og brukere

> *"jeg ser i hvert fall at vi klarer å skape trygghet og jobbe med relasjon, og det ser jeg at virker, da, at de blir såpass trygge på oss at de tør faktisk å si hva som faktisk plager dem"* (Leder 3)

Mange av informantene forteller om at det å få være *både* fagperson og "sitt vanlige jeg" gjør at det ofte kan oppstå tillitsfulle og langvarige bånd mellom dem og brukere, og *"relasjonene til de vi jobber med, er jo det viktigste verktøyet egentlig"* (Ansatt 10). Disse relasjonene er et av de tydeligste funnene i datamaterialet som kan være med på å forklare hvordan tilbudene ved stasjonene er til hjelp. De ansatte som er sitert nedenfor, tror at brukerne slapper bedre av når de opplever at de som jobber ved stasjonene bare er vanlige mennesker som ikke alltid har løsningen klar:

> *"Men jeg tror at det at vi får lov til å være begge deler, da, vi får lov til å være de fagpersonene som skal være trygge i rollene våre, men så er vi også folk som ikke alltid vet hva vi gjør hvis vi ikke finner veien ved første øyekast, holdt jeg på å si. Eller kløne litt med et bål, eller liksom at det er litt sånn også greit, da, å se"* (Ansatt 8)

> *"Så er det jo litt mer likestilt da, det kjenner i alle fall jeg på, det å sitte og ta en kaffe i sofaen og snakke om strikking eller snakke om hunder eller snakke om litt sånn, det er, vi er på en måte litt mer likestilt, det er ikke det der at vi er behandler eller"* (Ansatt 15)

> *"Jeg hadde ei i går som var hos meg veldig lenge, fordi hun ikke ville hjem, så hun satt på en måte alene ute i miljøet, og holdt på med sine ting, mens jeg holdt på med mine ting. Og da sa jo hun, at 'det er bra du ikke er vennen min, for da måtte jo jeg også ha spurt deg hvordan det går!'"* (Ansatt 2)

Dette sitatet peker på at det er snakk om en profesjonell relasjon mellom bruker og ansatt, og at det oppleves godt for bruker å ha den formen for enveis omsorg. I relasjonen skapes det slik begge sitatene ovenfor illustrerer, en tilstand der brukere opplever at de kan være i situasjoner *sammen* med de ansatte. En leder ved en av stasjonene mener at tålmodighet er noe av det viktigste i relasjonen ansatte får med brukerne, slik at de kan gå de nødvendige stegene sammen med brukerne i deres eget tempo:

> *"Det er- man klarer det i ulik grad, og det er krevende å på en måte sitte noen ganger og føle at hadde du bare gjort dette så hadde det blitt bedre. Men så hjelper jo ikke det, for at det er ingenting som hjelper hvis det er bare noen andre som sier det. Så å gå de skrittene, på en måte vente og gå de skrittene sammen med familien, er en krevende tålmodighetsøvelse, men veldig viktig"* (Leder 1)

Ifølge en annen leder er rekkefølgen på når relasjonen med brukerne bygges, unikt med måten de jobber på ved Blå Kors Barnas Stasjon. Relasjonen skapes aller først, slik dette sitatet illustrerer:

> *"Hos oss er det viktigste, at vi bygger relasjoner og allianser til familiene og brukerne, slik at- eller brukerne da, slik at vi kan bruke all den aktiviteten vi driver med, som treningsarenaer, fordi den foreldrestøtten, ikke bare programmene våre, men den foreldrestøtten vi driver, at vi har gode treningsarenaer, og det er forskjellen på oss og et tiltak ellers som bare kjører COS eller COS/TIK, eller kjører foreldrestøtte-program, og så er de ut, mens vi skaper relasjonen først, gir dem noe verktøy, og så går vi ut og trener"* (Leder 7)

Noe som også adresseres, er å få til balansen i relasjonen til familiene. Det skildres aspekter som handler om opprettholdelsen av kontakt med brukere underveis mens de går hos Blå Kors Barnas Stasjon, som for eksempel om hvem som forventes å skulle ta kontakt, bruker eller ansatt? Ett sted ble de ansatte utfordret av leder til å vente på at brukeren tar kontakt selv, og ha fokus på å gjøre Blå Kors Barnas Stasjon attraktiv nok til at de vil komme og benytte tilbudet. Da måtte ansatte tåle at det kunne ta lang tid før neste oppfølging:

> *"'Åh, nå har jeg ikke hatt oppfølging med henne på tre måneder!' 'Nei, har hun bedt om å få noe da?' 'Nei'. 'Hun vet jo at vi er her'. 'Ja, hun gjør jo det'. 'Okey, da venter du litt til'. Det letter dem litt"* (Leder 1)

Ved én av stasjonene forteller lederen om at de har erfart at selv om det var Blå Kors Barnas Stasjon som sendte bekymringsmelding til barnevernet, noe som førte til at foreldrene mistet omsorgen, ønsket foreldrene likevel å bruke Blå Kors Barnas Stasjon etterpå til både samvær med barnet og samtaler med ansatte:

> *"Så selv om det er vondt og de kan bli sint og forbannet på oss i en måned eller to så er jeg imponert over hvor mange av de som klarer å skille de to- den beslutningen og hvordan de jobber på de menneskene som- det undrer meg. Det sier- vet ikke om det sier noe om oss eller om det sier noe om alternativene deres. Jeg håper det sier noe om oss"* (Leder 2)

Suksesskriterium 2: Lang tidshorisont

Det å vite at man har god tid, går igjen i alle intervjuene som et viktig og ofte avgjørende suksesskriterium. For *"selv om det skal være mål og mening i alt det vi gjør, så har vi allikevel tid, det er ikke noe sånn tidsbegrenset at du liksom har tre måneder eller et halvt år eller noe sånt, du kan bruke tiden"* (Leder 4). Det beskrives at det kan ta uker, måneder og flere år før brukere greier å åpne seg ordentlig, bli klare for å snakke om problemene sine og ta imot hjelp:

> *"Men kjempeluksus å få lov til å bruke tid, og har et par mødre som prater mye og lenge, og som jeg kan kjenne på bare- ja, har jo egentlig lyst til å si at 'nå må du gå'. Men fordi jeg ikke nødvendigvis har satt opp så tight timeplan, så lar jeg dem få lov til å prate, og så har det faktisk vært essensielt for at de ikke skal føle at de blir avvist, da. Og så har det gitt- har gjort at de har turt å be om, ja, konkret foreldreveiledning, og- ja"* (Ansatt 8)

I datamaterialet har vi flere eksempler der ansatte beskriver mødre som har trengt lang tid på å trene på å takle ulike livssituasjoner, ved å gå til samtaler der de får sortert tanker og føler seg trygge. Ansatte ser da at disse brukerne etter hvert blir i bedre stand til å håndtere kriser som oppstår, og gjør det på helt andre måter enn tidligere. De endrer for eksempel måten de forstår barna og måten de møter dem på.

En leder ved en av stasjonene forteller om en mor hun har fulgt over lengre tid, som nå ser tilbake og uttrykker dårlig samvittighet for hvordan hun møtte datteren sin tidligere. Denne moren kunne tidligere møte datteren med en hard tone hvis hun kom og var lei seg. Dette har endret seg til en helt annen måte å snakke med datteren på:

> *"Så sier hun 'Kom hit og sett deg på fanget mitt, kan ikke du fortelle, jeg ser at du er lei deg, det ser faktisk sånn, jeg opplever at du ser lei deg ut. Vil du snakke med meg og vil høre'. Når hun da kanskje begynner forsiktig å si det da, så anerkjenner hun liksom henne i*stedenfor *'Slutt nå, du er stor jente nå, kom og hjelp meg'. Da kan hun si 'Jeg ser og skjønner at dette er vanskelig, vet du hva, det forstår mamma, vil du prate om det, så er jeg her'. Sånn, skritt for skritt, ikke sant, da endret adferden til jenta seg. Da får jo moren lyst til å gjøre enda mer sånn selv"* (Leder 5)

Dette med å ha god tid går også inn i tematikken med tålmodighet i utviklingen av relasjoner. Det å ha tid til å vente til brukerne er klare for å for eksempel delta på et kurs, illustreres godt i sitatet under:

> *"Jeg hadde jo en samtale med en far her, ikke sant. Han skulle egentlig ha vært med på et kurs for en stund siden, men det ble for tøft, så da har jeg og han hatt noen samtaler både i gruppe og individuelt og så hadde vi en ny samtale, da på en måte konkluderer vi og han selv også med at dette her er, fordi vi er veldig overbevist og vært det ganske lenge, ikke sant, om at akkurat dette her med emosjonsfokusert, jeg får ikke til å si det en gang jeg, [ler] men at det er noe som kan være hjelpsomt for ham da. Nå tenker jo han det, nå er han overbevist om det selv da, og så har han fått lov å gå den, altså, nå har han fått lov til å gå den tiden"* (Ansatt 13)

Når tidshorisonten er lang, kan ansatte følge oppveksten til barn de møtte første gang som nyfødte, slik denne informanten beskriver:

> *"Så er det nå litt med tid at noen kan være her i, jeg møter jo mange nå som har begynt i første klasse og dem foreldrene eller moren var jo gravid når jeg møtte dem første gangen, ikke sant, så de har jo på en måte vært her helt siden da"* (Ansatt 17)

Suksesskriterium 3: Samspill og øvingsarena

Å få komme tett på samspillet innad i familiene går igjen i alle intervjuene som viktig for å lykkes med å

hjelpe både voksne og barn. Det beskrives mange ulike eksempler på hvor viktig det er for ansatte å få innpass i kjernen av familien for å kunne observere konkrete episoder og mønstre. Summen av de ulike tilbudene, og stasjonenes natur som et sted man kan komme som den man er og bli møtt med omsorg, og føle tillit og trygghet, ser ut til å være nøkkelen som åpner døra til denne arenaen for ansatte og ledere.

En mor som deltok i en barselgruppe, fikk veiledning fra ansatte om å være til stede fysisk for barnet sitt. Denne moren har noen helsemessige barrierer og satt derfor mest på en stol og så på barnet, og lekte ikke med barnet på gulvet. Det ble hun veiledet på av de ansatte, og etter hvert greide moren på eget initiativ å sette seg ned og leke med barnet på gulvet. Da kunne de ansatte gi henne tilbakemelding på utviklingen de hadde observert:

> *"'Det betydde noe for sønnen din og det la vi merke til, så bra jobba'. Og det er jo- En kan tenke at det er en veldig liten og banal ting, men det er jo utrolig viktig for samspillet mellom mor og barn, eller far og barn da"* (Ansatt 4)

Særlig gruppetiltakene trekkes frem som viktige for at ansatte skal kunne hjelpe brukerne. Her har ansatte mulighet til å se og jobbe aktivt med samspillet både mellom barn og voksne, og mellom barn:

> *"(…) Jeg ble mer og mer distansert fra barna jeg var satt til å jobbe med fordi det ble jo så mye dokumentasjon og kommentering og samarbeid med de voksne, men kontakt med barna så jeg knapt. Her da, så får vi virkelig brukt kompetansen i sosialpedagogiske gruppetilbud og kan se og følge barn som øker sin sosiale kompetanse, de får økt mestringsfølelse, ikke sant, identitetsutviklingen deres styrkes og det er jo magi, synes jeg da"* (Ansatt 10)

I tillegg til samspillet innad i familien, kan de sosiale aktivitetene med andre familier ved stasjonene være en øvingsarena for sosialt samspill som man vil møte på i hverdagslivet også:

> *"Det var jo også noe som noen hadde kommentert på de lunsjene vi har her og felleskapet vi har her inne og at det er på en måte, det er litt sånn trening på det virkelige livet da. Her kan man øve seg litt på å være sammen, small talk, det å komme seg ut og på en måte kan ha en form for o*verføringsverdi" (Ansatt 16)

Måltider er en viktig del av rammen rundt sosialt samspill, og vi har som nevnt, sett at middagstilbudet er en del av grunnstammen i tilbudet ved stasjonene. Ett sted forteller ansatte om at de sjekker målene som familiene har satt seg, før middag og veileder dem etter avtale ut fra hva ansatte observerer. En av de ansatte påpeker at det er mye viktig samspill som foregår knyttet til måltider:

> *"I tillegg til det så er det veldig, veldig mange ting vi kan jobbe med. Så om det er pappagruppe som er en annen et annet gruppetilbud som er for pappaer da. Så er det også mat der. Er det grupper for de store barna uten voksne, så er det mat der. Ehm, sånn at ja- vi er- det er rett og slett fordi vi ser at det er så mye viktig jobbing som skjer rundt et bord"* (Ansatt 6)

Suksesskriterium 4: På brukernes premisser

Det at brukerne kan få hjelp til en rekke ting man ikke vanligvis får mulighet til fra en profesjonell instans, ser ut til å være noe av det som gjør at ansatte mener konseptet Blå Kors Barnas Stasjon fungerer. Det blir

nevnt at brukere kommer med brev og dokumenter til for eksempel NAV som skal fylles ut, og som ansatte bistår med. I tillegg til tiltak, kurs og aktiviteter har ansatte dessuten mange spontane samtaler med brukerne, der de gjentatte ganger spør: "Hva kan du gjøre selv? Hvordan kan vi hjelpe deg?"

> *"Så vi klarer å se hva de egentlig trenger og har behov for, så jeg syns vi er gode til å legge til rette med tiltak da eller aktiviteter som vi ser at familiene trenger, jeg bare tenker sånn som yoga for eksempel det er- mange har kommet, 'åh kan vi ikke ha yoga?' for eksempel. Fordi de syns det er så deilig, det er så deilig å bare ligge der å slappe av i ro og fred, og liksom lære å puste ordentlig, for at det kan jeg ta med meg hjem liksom hvis jeg syns det er vanskelig å sovne om kvelden så tenker jeg på den yogaen"* (Ansatt 7)

Ansatte er opptatt av at brukerne skal føle at de er frivillig på Blå Kors Barnas Stasjon, dette gjelder også de som er der på vedtak gjennom barnevernstjenesten:

> *"Så de er her frivillig, det kan være noen som er her på vedtak gjennom barnevernstjenesten og det kan oppleves som litt sånn, med det samme dem kommer hit at dem 'Ok, må jeg nå være her så, så ofte og alt sånt?' 'Nei, vet du, hvis du vil være her så er du her, men hvis ikke så, vi skal ikke presse noen til å være her'. Den opplevelsen, tror jeg, for den som har kjent på mye av de her tunge tiltakene da, så det her at vi er her fordi vi har lyst og det gjør oss godt og vi vil komme tilbake, er litt den her, at det, det er liksom en styrke med Blå Kors Barnas Stasjon også"* (Ansatt 17)

Suksesskriterium 5: «Container»
Informanter opplever også at foreldre synes det er godt å komme til Blå Kors Barnas Stasjon så barna får leke og de selv kan slappe av uten å måtte aktivisere. De opplever også at foreldre har behov for å få tømt seg og sette ord på det de bærer på:

> *"Noen kommer med én gang fra de har blitt henvist fra helsestasjonen og de blir ikke registrert inn en gang, fordi det å bare komme hit og få en container er på en måte godt nok da. Så- mens andre går her jevnt og trutt. Noen bruker oss til å komme et sted på dagtid og gjøre noen aktiviteter, holde på med ting og putle litt for seg selv. Lite samtale med oss og sånn, mens andre kommer helt konkret for å ha den veiledningssamtalen. Andre vil bare egentlig komme for å spise middag og være her når det er andre familier her. Ja. Det er veldig forskjellig"* (Ansatt 1)

Ansatte opplever også at brukere kan ta kontakt med dem for å ha noen å drøfte situasjoner som oppstår, med. Det kan for eksempel være *"Hva skal jeg gjøre, skal jeg ta opp dette med læreren, nå har datteren min opplevd sånn og sånn på skolen"* (Ansatt 16). De erfarer også å bli oppringt av brukere som ønsker å dele store livshendelser med dem, som informanten under skildrer:

> *"Det å ha noen å ringe til å fortelle om glede også kan være, sånn som jeg hadde nylig. Det er noen som ringer 3 timer etter fødsel og tenkte at jeg ville vite det, men nå har hun kommet til liksom"* (Ansatt 16)

Brukere som egentlig klarer seg ganske bra, kan ta kontakt dersom det skulle oppstå en krise. Man trenger ikke henvisning, og dette er noe av fordelen med lavterskeltilbud, synes denne informanten:

> *"(…) det er på en måte helt greit å ta kontakt igjen, selv om du kanskje ikke har pratet med noen her på et halvt år. Så er det plutselig et behov igjen da, ikke sant, så da er det liksom en sånn sikker havn igjen da, ikke sant, så de kan kom å få og kanskje er det bare litt sånn støtte og hjelp eller krisehåndtering man trenger og at det har stor betydning da"* (Ansatt 15)

4.3 Resultat fra intervju med brukere, supplert med data fra fritekstsvar i spørreskjemaet

Dette kapittelet er inndelt i fem delkapitler. I 4.3.1 gis en beskrivelse, basert på den tematiske analysen av foreldreintervjuene, av hvem informantene i intervjuene er, og hvilke erfaringer de har å fortelle ut fra. Denne beskrivelsen er på den ene siden selvstendige resultater om informantenes erfaringer med Blå Kors Barnas Stasjon og på den andre siden – og minst like viktig – bakgrunnsinformasjon om informantene som de resterende resultatene kan fortolkes på bakgrunn av. Selv om dataene fra intervjuene er rike data, representerer de ikke hele populasjonen av brukere. Derfor er analysene i hele kapittel 4.3 supplert med data fra fritekstsvarene fra spørreskjemaet for å bidra med større bredde og dybde.

I 4.3.2 adresseres det foreldrene forteller/skriver om hva Blå Kors Barnas Stasjon er og gjør. I kapittel 4.3.3 og 4.3.4 adresseres problemstillingene om hvordan Blå Kors Barnas Stasjon fungerer som hjelpetiltak og hvilken nytteverdi Blå Kors Barnas Stasjon har for brukerne. Her presenteres resultater av to typer: 1) informantenes fortellinger om hva de har oppnådd, eller hva de har fått hjelp til på Blå Kors Barnas Stasjon, og 2) suksessfaktorer som har bidratt til at Blå Kors Barnas Stasjon har vært til hjelp. I kapittel 4.3.5 presenteres funn fra gruppeintervjuene med barna.

Informantene som deltok i intervju, forteller ikke om noen negative erfaringer med Blå Kors Barnas Stasjon, så vi har ingen nyanserende data fra om barrierer for å få hjelp fra Blå Kors Barnas Stasjon fra intervjuene. Fritekstsvarene på særlig to av spørsmålene fra spørreskjemaet ble derfor en viktig motvekt til det entydige positive bildet fra intervjuene: Dette gjelder spørsmålene om hva som fungerer dårlig med Blå Kors Barnas Stasjon og spørsmålet om hva Blå Kors Barnas Stasjon kan gjøre annerledes. Det var skrevet totalt 286 svar på disse to spørsmålene. De fleste har svart at ingenting fungerer dårlig, at de ikke har noen forbedringsforslag eller "vet ikke" (181 svar, 63 %). Av de resterende svarene handler 21 om korona, dvs. hvordan smittevernrestriksjoner fører til et redusert tilbud. På spørsmålet om hva som fungerer dårlig var det 32 svar, og på spørsmålet om endringsforslag var det 55 svar som handlet om noe annet enn korona. I disse svarene finnes det noe innhold som står i kontrast til funn fra intervjuene, og disse blir adressert der det er relevant underveis i resten av kapittelet. Det er likevel ikke mye kontrasterende innhold, ettersom majoriteten av fritekstsvarene støtter eller utvider kategoriene identifisert i intervjuene.

4.3.1 Hvem er foreldrene, og hvilke erfaringer forteller de ut ifra?

De åtte foreldrene vi har intervjuet, har ulike bakgrunnshistorier, behov og mål som gjorde at de kom i kontakt med Blå Kors Barnas Stasjon første gang med behov for hjelp og støtte. De forteller om vanskelige

eller sårbare livssituasjoner pga. manglende nettverk, konflikter i relasjonen til partner, lav inntekt, rusmisbruk, egen barndom med lav foreldretilknytning og/eller mobbing – og ofte kombinasjoner av flere av disse forholdene. Og videre forteller de om hvordan opplevelser og livssituasjonen har ført til mangel på selvtillit, lav tiltro til at man kan være en god forelder, dårlig samvittighet, skam, ingen følelse av trygghet noe sted, til dels negative erfaringer fra tidligere møter med hjelpeinstanser og mangel på verktøy for å håndtere livet eller komme seg ut av en fastlåst vanskelig situasjon.

> *"For det har vært vanskelig, i forhold til det å være [forelder]. Det har vært helt, helt forferdelig altså. Åh, herregud, å være utrygg i rollen som [forelder] på den måten jeg har vært på grunn av min barndom"* (Bruker 2)

> *"Jeg var helt, helt, helt alene med barnet. Jeg hadde ikke noe nettverk etter jeg flyttet fra min eks[partner] til krisesenteret (…) jeg var i en mørk tunnel, helt mørk tunnel med barnet, jeg ser ikke foran meg hva som skal skje. Det eneste jeg vet er at jeg må ta vare på- at jeg må holde barnet. Det er en helt mørk og lang tunnel, når det skal slutte?"* (Bruker 5)

Informantene har fått kjennskap til og kommet i kontakt med Blå Kors Barnas Stasjon på ulike måter, for eksempel via venner som har benyttet tilbudet, eller etter forslag fra andre instanser som (forsterka) helsestasjon, behandlingsinstitusjon, Amathea eller krisesenter. Det varierer hvor lenge foreldrene vi intervjuet, har vært i kontakt med Blå Kors Barnas Stasjon (fra ett år til ti år). De fleste av dem har vært i kontakt med Blå Kors Barnas Stasjon i over fem år. Noen hadde første møte med Blå Kors Barnas Stasjon før det første barnet deres ble født, mens andre fikk eller tok kontakt når barnet var nyfødt eller eldre. Det første møtet med Blå Kors Barnas Stasjon beskrives i hovedsak på to måter blant foreldrene vi intervjuet: Skepsis eller umiddelbar trygghet. Noen forteller at de var skeptisk på forhånd eller i det første møtet. Skepsisen kunne skyldes ulike forhold, for eksempel Blå Kors Barnas Stasjons samarbeid med barnevernet (*"jeg var litt skeptisk når jeg hørte 'vi jobber tett med barnevernet', da blir man skeptisk i begynnelsen"*, Bruker 5) og/eller negative assosiasjoner til begrepet lavterskeltilbud (*"bare ordet lavterskel skremmer jo litt, for min del da, også var det jo på en måte mange som kunne si at det var på en måte barnevernet nummer to"*, Bruker 6). Den andre opplevelsen av det første møtet er den umiddelbare følelsen av at Blå Kors Barnas Stasjon er et trygt sted, der man blir tatt imot med varme og omsorg fra første stund og behandlet som den personen man er – ikke som et problem som skal fikses:

> *"Det var nesten som å komme hjem til den forelderen man skulle ha hatt"* (Bruker 2)

> *"Du kommer ikke hit og føler at du kommer til en institusjon, som skal, nå skal vi behandle deg eller behandle familien din"* (Bruker 1)

I løpet av disse årene har foreldrene og familiene rukket å delta i svært mange aktiviteter og tilbud på Blå Kors Barnas Stasjon, til og med så mange over så lang tid at man ikke husker alt, som denne informanten forteller: "*Man kan ikke huske helt alt man har vært med på. Hvordan en skulle fått summert opp det man har vært med på på Barnas Stasjon, man kunne gitt ut to leksikon"* (Bruker 3). Informantene representerer en bred erfaring fra Blå Kors Barnas Stasjon med følgende tilbud, aktiviteter og tjenester: kursene Circle of Security (COS) og Tuning in to Kids; grupper som gravidgruppe, barselgruppe og pappagruppe; individuelle

samtaler med en veileder; samtaler med veileder sammen med barnet; at barnet har individuelle samtaler alene med en veileder; turer og aktiviteter i nærmiljøet som kino, sykkelturer, skogsturer, bowling og badeland samt ferier – både sommerferie, vinterferie, påskeferie og høstferie. Flere har også fått eller lånt utstyr som klær eller soveposer, og erfaring med at noen fra Blå Kors Barnas Stasjon har kommet hjem til dem med for eksempel poser med mat eller leker/gaver til barna i påskeferien eller juleferien. I noen tilfeller har også ansatte på Blå Kors Barnas Stasjon vært sammen med informanten i møte med andre enheter og hjelpeinstanser, for eksempel blitt med til barnehagen, vært til stede når barnevernet er på hjemmebesøk eller fulgt informanten til fastlegen.

De fleste foreldrene forteller også at kontaktformen både består av avtalte møter (individuelt eller i gruppe); spontane møter etter behov, dvs. at brukeren ringer når han/hun ønsker hjelp til noe; samt at Blå Kors Barnas Stasjon i noen tilfeller selv tar kontakt med brukeren. Fritekstsvarene fra spørreskjemaet bekrefter at familiene benytter seg av mange tilbud, og også at de opplever at flere tilbud er viktige for dem. På spørsmål om hva som er det viktigste for dem med Blå Kors Barnas Stasjon, er det mange foreldre som nevner flere ting, for eksempel: *"Komme hit. Få hjelp til klær, utstyr, mat. Lage mat, turer. Aktiviteter til barn. Samtaler, veldig bra"*, *"Mange ting. Når jeg er trist, kan jeg prate. Råd. Tilbud om ulike ting, mye hjelp. Barna trives. Som en familie for oss"* og *"Trygge voksne som er som en trygg havn, som kan snakke om de vanskelige situasjonene, og dele de store gledene. Spise lunsj sammen og møtes på middag. Voksengrupper, og turer med barn og voksne. Samtalene over kopp te, bare en tur innom for å møte andre, anerkjennelse, påfyll for anerkjennelse som forelder"*.

Informantene i intervjuene har altså en bred erfaringsbakgrunn å fortelle ut ifra, og dette har bidratt til et rikt intervjumateriale. Noen forteller om hvordan de har oppnådd mye og har gått gjennom en lang prosess fra sitt aller mest sårbare sted i livet – for eksempel tidligere rusmisbruker med nyfødt barn – til et tilsynelatende normalt liv med utdanning, jobb, leilighet, barnehage og skole. Andre forteller at på Blå Kors Barnas Stasjon har de funnet et trygt sted å være for seg selv og barna, og at de deltar i mange aktiviteter sammen med andre barn og voksne, noe som gir familien etterlengtede gode opplevelser og minner.

Både direkte og indirekte i det foreldrene forteller, kommer det frem at brukerne har gjort en stor innsats og hatt en sterk motivasjon helt fra de bestemte seg for å oppsøke Blå Kors Barnas Stasjon for første gang. De har måttet ta vanskelige valg og mye ansvar og initiativ selv både for å bestemme seg for å ta kontakt med Blå Kors Barnas Stasjon og for å ta imot hjelp og støtte derfra.

Utvalget av informanter i intervjuene representerer både bredde og dybde når det gjelder livssituasjon, bakgrunn, behov, bruk av Blå Kors Barnas Stasjon, og er et utvalg vi kan omtale som typiske brukere av Blå Kors Barnas Stasjon. Samtidig representerer de ikke et helhetlig spekter av brukernes utfordringer, behov, erfaringer og tilfredshet, noe blant annet dataene fra spørreskjemaet viser. I spørreskjemaet kommer det frem et langt større mangfold i brukergruppen enn det de intervjuede foreldrene representerer. Svarene i spørreskjemaet viser at en stor andel av informantene har vært i kontakt med Blå Kors Barnas Stasjon i bare ett til fire år, og at bare en liten andel har vært i kontakt med Blå Kors Barnas Stasjon like lenge som foreldrene vi intervjuet. Videre viser svarene i spørreskjemaet at en liten andel av informantene oppgir at rus er en hendelse de har opplevd de siste to årene, mens flere av foreldene vi intervjuet, fortalte om en

bakgrunn med rus. Denne forskjellen kan skyldes at vi har en overrepresentasjon av informanter med ruserfaring blant foreldrene i intervju, eller at rusbakgrunn er underrapportert i spørreskjemaet. For å validere og nyansere intervjuanalysene, er derfor fritekstsvarene fra spørreskjemaet analysert i kombinasjon med intervjutranskripsjonene.

4.3.2 Støtte og veiledning i foreldrerollen – i både hverdager og i livskriser

Foreldrene forteller i intervjuene og i fritekstsvarene i spørreskjemaet om hvordan de får hjelp og støtte fra Blå Kors Barnas Stasjon, hva slags type hjelp og støtte de får, og hvordan de selv jobber sammen med ansatte for å oppnå endring og/eller stabilitet. Som vist i avsnittet over, har flere av foreldrene erfaring fra mange ulike typer aktiviteter, både kurs, individuelle samtaler, middagssamlinger, aktiviteter på Blå Kors Barnas Stasjon eller i nærmiljøet, ferier og økonomisk støtte i form av klær, turutstyr eller mat. Et gjennomgangstema i både intervjuene og fritekstsvarene er **samtalene** på Blå Kors Barnas Stasjon – eller "**noen å snakke med**" som foreldrene ofte har skrevet i spørreskjemaet. Individuelle samtaler med en veileder eller en primærkontakt på Blå Kors Barnas Stasjon ser ut til å være et hyppig benyttet tilbud, og noe som mange setter stor pris på. Samtalene kan være avtalt med jevne mellomrom, for eksempel en gang i uka eller annenhver uke, eller de kan avtales ved behov. Intervallene mellom de faste samtalene tilpasses også brukerens behov (*"Nå har jeg hver fjortende dag cirka, før hadde jeg ukentlig"* (Bruker 2)).

I særlig tre av fritekstspørsmålene i spørreskjemaet er temaet samtaler eller noen å snakke med ofte nevnt i svarene: i spørsmålet om hva som er viktigst for brukeren med Blå Kors Barnas Stasjon (med totalt 212 svar), i spørsmålet om hva som fungerer bra (med totalt 202 svar) og spørsmålet om hva det er viktig at Blå Kors Barnas Stasjon opprettholder under korona-situasjonen (med totalt 141 svar). I én fjerdedel av svarene på disse spørsmålene står det noe om samtaler eller "noen å snakke med". I flere av svarene er det spesifisert at dette handler om samtaler med en ansatt på Blå Kors Barnas Stasjon (*"Fast person å prate med", "Den alltid tilgjengeligheten vi har opplevd for individuelle samtaler når vi hadde det som verst"*, *"samtalene med miljøterapeut"*), mens i andre svar kan tolkningen like gjerne være at det er godt å snakke med noen av de andre brukerne av Blå Kors Barnas Stasjon: *"Å være i felleskap med andre, og få noen som man kan snakke med om hverdagen og utfordringer"*, *"Noen å snakke med og være sosial med"* og *"Barnas Stasjon er veldig viktig for oss at vi kan gå der for å spise middag og prate med dem når vi trenger"*.

Ord som foreldrene oftest bruker om hva samtalene bidrar med (i kombinasjon med andre aktiviteter; som vist i kapittel 4.3.3 er også nettverk og tilhørighet svært viktig fra brukernes perspektiv), er **støtte, hjelp, veiledning, hjelp, tips og råd:**

> *"men også gir deg noen tips og råd på hvordan du skal håndtere visse situasjoner eller- gir meg en- på en måte en sunn bekreftelse på det jeg føler og tenker er greit, eller det du gjør er riktig, så det- og det er jo- ja man på en måte får jo noen som er litt sånn fagutlært da, innen akkurat de tingene man er usikre på, ja, og jeg er jo en person som liker å få pratet ut, så føler jeg meg ganske mye lettere etterpå"* (Bruker 6)

> *"Som regel så trenger de ikke spørre, vi bare setter oss ned og så kommer det. Du får liksom, gode råd og forståelse og omsorg. Det har kjempemye å si"* (Bruker 4)

> *"Og få på en måte et sted hvor jeg egentlig bare kan gå og gråte hvis jeg trenger det en time eller alt, alle typer utblåsninger skulle jeg til å si, bare få støtte uten at man tenker at det er for eksempel en lege eller en psykolog"* (Bruker 1)

Foreldrene forteller og skriver om hvordan støtte, veiledning og hjelp er direkte knyttet til **foreldrerollen eller foreldrekompetanse**:

> *"Det har vært kjempeviktig for meg å ha en plass som er min og [navn på barnet] sin, ikke bare min (…) Og det er en plass som jeg og [navn på barnet] går, der jeg får hjelp til å være den beste mammaen jeg kan for han"* (Bruker 7)

> *"og hvis det er noe jeg synes er utfordrende, så på en måte gir de meg egentlig bare tips og råd på hvordan jeg kan møte det, også heller rose meg når jeg på en måte har klart det. Og egentlig møte meg på å bekrefte hvordan [barnet mitt] har forandret seg, og se det positive da"* (Bruker 6)

I fritekstsvarene blir dette temaet utvidet. Her konkretiserer foreldrene at de får støtte og hjelp til å bli bedre foreldre, til å forstå barnet sitt, til å forstå barnets utvikling, til å utvikle en god relasjon til barnet og til å føle seg trygg i foreldrerollen:

> *"Støtte i min rolle som foreldre og veiledning om hvordan forstå de forskjellige etapper barnet befinner seg"* (Fritekstsvar)

> *"Det viktigste for meg er å kunne dele mine bekymringer og få råd i mammarollen"* (Fritekstsvar)

> *"Det som har vært viktig for oss er å få gode råd om barn, om hvordan å bli en foreldre"* (Fritekstsvar)

> *"Støtten deres. De gir ikke opp, og det har vært rom for å gå på trynet og reise seg mange ganger. Dette har gitt meg muligheten til sakte, men sikkert å bygge opp en stabil og god relasjon til barnet mitt og meg selv"* (Fritekstsvar)

> *"Å ha noen å støtte meg til i rollen som forelder. Få hjelp til å forstå barnet mitt. Lav terskel for å få hjelp og støtte, når det gjelder barn/familie og økonomi. Få hjelp til å bli den mammaen jeg ønsker å være"* (Fritekstsvar)

> *"Hjelp til å bli en bedre versjon av meg selv og bedre pappa"* (Fritekstsvar)

> *"At de hjelper meg med å føle meg trygg i morsrollen"* (Fritekstsvar)

> *"Vi har fått god hjelp fra svangerskapet av å bli kjent med foreldrerollen, bli kjent med barnet og fått tips for bedre kontakt med barnet. Jeg synes det er et helt fantastisk tilbud og det har vært til stor nytte å få tips og hjelp når man trenger det"* (Fritekstsvar)

Støtten kan dreie seg om både hverdagslige aktiviteter som krangling, legging og barnehage:

> *"Så det er liksom mye sånn småe- jeg føler liksom at det siste året har lært meg mer sånn triks på liksom hvordan skal jeg håndtere når de begynner å krangle, hvordan skal jeg håndtere sånn eller hun eller eldste eller hvis jeg selv reagerer på hvordan de er"* (Bruker 1)

> *"Så var det jo bare, prøv å lese en bok for de ikke sant. For det gjorde jeg jo for han eldste hver dag. Prøv å lese en bok, og så gjorde jeg det, og så var de jo ferdige, så var det ikke noe mer ikke sant. Da var det bare sånn, nå er de stille, hva gjør jeg når. Og da, alt gikk liksom som smurt. Det var bare en så liten detalj, så var liksom hele problemet løst"* (Bruker 4)

> *"Jeg fikk gode råd/tips om hva skal jeg gjøre for at barn min har det bra ved barnehagestart"* (Fritekstsvar)

og om **støtte ved livskriser**:

> *"Jeg var jo krise, og jeg bare sa at hun måtte ringe barnevernet. (…) Så hun hjalp meg å få ordne opp da (…) for jeg var da akkurat litt ustabil psykisk. For det der var jo helt krise, hva hadde jeg gjort, liksom? Og på en måte hjalp meg å få på plass det som trengtes, og var der, ja. Jeg tenker jo ofte på hva som skulle skjedd hvis jeg ikke hadde Barnas Stasjon"* (Bruker 7)

> *"men det har også vært livskriser- altså sånn hver gang det skjer noe stort noe i livet mitt som jeg synes er utfordrende, så pleier jeg å ta kontakt med Barnas Stasjon"* (Bruker 6)

Foreldrene beskriver de ansatte som **støttespillere og veiledere**

> *"Så er de veldig sånn, dine støttespillere for eksempel hos barnevernet da ikke sant, når du, når man skal i møte med barnevernet, i hvert fall for min del"* (Bruker 4)

> *"Barnas Stasjon som møteplass, støttespiller, faglig veileder og motivator har vært uvurderlig for meg"* (Fritekstsvar)

> *"Støttespillere i vanskelig tider"* (Fritekstsvar)

> *"Støtteperson som har kunnet bekrefte at jeg er en god mor oven for meg selv og barnevern"* (Fritekstsvar)

og forteller og skriver videre om de ansatte som kompetente fagpersoner, og om hvordan de bruker kompetansen sin til å støtte foreldrene:

> *"Og så er det litt den evnen de har til å se deg som den du er, bak det man ofte ser på seg selv som da (…) Og de fordommene det dessverre er mye av i samfunnet. Så de på en måte går inn og ser- de har vel den kompetansen og erfaringen til å ta tak i ressursene. Så det er helt unikt, er det. De må jo- for å styrke forelderen da, slik at barna får et annet utgangspunkt enn foreldrene hadde"* (Bruker 2)

> *"[Primærkontakten] har en evne- hun kan dyrke en person til å bli sterk og stolt og god nok som han er. Hvordan hun gjør det, det vet jeg ikke, men hun har den hemmeligheten" (Bruker 5)*

> *"Å prate med/få råd av noen som vet mer dybden i dysfunksjonelle familier og oppvekst med rus"* (Fritekstsvar)

> *"Fagfolk med gode råd i en vanskelig periode både mtp oppdragelse av egne barn og belastninger i storfamilien"* (Fritekstsvar)

Det er likevel ikke slik at de ansatte bare forteller brukerne hva de skal gjøre. Flere informanter forteller om hvordan fagperson og bruker står sammen eller kommer frem til løsninger i samspill:

> *"Jeg kan begynte å bare fortelle om en episode eller en hendelse, og da stiller behandleren min eller kontaktpersonen min her sånne åpne spørsmål rundt det da. Og så kommer det jo frem, fra meg, for som sagt så ligger jo svaret inni meg"* (Bruker 2)

> *"Det foregår ved at jeg snakker som en foss, vi prøver å dra det ned og prøver å ta litt- Sette litt ord på det, som jeg sa tidligere, når jeg har vært i kontakt med Barnas Stasjon og jeg har vært frustrert og fortvilet, så har de prøvd å gi meg et svar, og det er ikke sikkert at de har gitt meg det rette svaret, men det har jeg ikke vært så veldig opptatt av, jeg har fått noe å tygge på, og noe å jobbe med, som jeg kan jobbe med til neste gang"* (Bruker 3)

> *"Og mye for å være godt menneske, og mye for å være godt forbilde for barnet (…). Jeg må utvikle meg. Og for å utvikle meg er Barnas Stasjon med meg"* (Bruker 5)

4.3.3 Foreldrenes fortellinger om hva de har oppnådd på Blå Kors Barnas Stasjon

Det foreldrene forteller om hva de har oppnådd gjennom hjelp og støtte på Blå Kors Barnas Stasjon, ble i analysene kategorisert til følgende fire overordnede tema, som blir presentert i dette kapittelet:

- Ærlighet overfor seg selv og andre
- Styrket foreldrerolle og samspill mellom foreldre og barn
- Normalt liv og normal hverdag
- Å kjenne igjen og å takle følelser

Til slutt i kapittelet adresserer vi et relatert tema som har fått overskriften "Oppnådd mye, men ikke klar for å avslutte".

Ærlighet overfor seg selv og andre

Ærlighet er et tema som går igjen i noen av i intervjuene når foreldrene fortalte om hva de hadde oppnådd eller lært på Blå Kors Barnas Stasjon. Informantene forteller at i møtet med Blå Kors Barnas Stasjon, spesielt i samtaler med veiledere, har de lært å være ærlig med seg selv om sine utfordringer og behov for hjelp, dvs. at de har klart å innrømme overfor seg selv hva som faktisk er problemet og turt å sette ord på det og stå for det. Å oppnå å klare å være ærlig med seg selv kan ta lang tid, i noen tilfeller mange år. Samtalene

som fører frem til ærligheten, er preget av både omsorg og forståelse, men også utfordringer og krav. I videreføringen av å være ærlig med seg selv, har foreldrene også klart å snakke åpent og ærlig med veilederen på Blå Kors Barnas Stasjon om hvilke utfordringer de har.

> *"Det tror jeg har vært en enorm styrke for meg, å kunne stå for det jeg sier (…) Det å være ærlig med seg selv, og kunne si at dette er ikke så lett"* (Bruker 3)

> *"og det er jo det som egentlig gjør at jeg har forstått nå da, at det er kanskje grunnen til at det har tatt så lang tid for å få riktig hjelp her også, fordi at man aldri kunne være helt ærlig da, på hvordan ting var"* (Bruker 1)

Informantene forteller videre at de har lært på Blå Kors Barnas Stasjon at det er det beste for samspillet mellom foreldre og barn at foreldrene er ærlig overfor barna også i stedet for å prøve å skjerme dem fra det som er vanskelig. Foreldrene har fått verktøy fra Blå Kors Barnas Stasjon som hjelper dem med å fortelle barna om vanskelige tema som sin egen tøffe barndom eller en voldelig partner.

> *"For jeg har jo trodd at jeg kan jo skjule for ungene mine eller for ungen min den gangen da at.. Hvordan ting var. Men så skjønner jeg jo at ungene senser jo mer enn vi tror"* (Bruker 1)

> *"Men da har jeg jo heldigvis fått det verktøyet at jeg snakker med henne og forteller at- jeg har jo fortalt henne om barndommen min og at [jeg] tåler mindre når [jeg] er sliten, men det her er [mitt]'. Det er ikke hennes feil da"* (Bruker 2)

Ærlighet blir beskrevet som første steg på veien mot å klare å motta hjelp.

Styrket foreldrerolle og samspill mellom foreldre og barn

Informantene beskriver på ulike måter hvordan de opplever at de har blitt en bedre forelder og/eller at samspillet mellom dem selv og barnet/barna har blitt bedre. Ett aspekt av dette handler om å ha fått støtte og hjelp til å føle seg trygg i foreldrerollen og å stole på at det man gjør som forelder er godt nok. Det som bidrar til at informantene oppnår denne tryggheten, er at de gjennom aktiviteter og veiledning på Blå Kors Barnas Stasjon får bekreftelser på at det de gjør som forelder er bra nok, at de opplever å bli sett og hørt akkurat som de er, og at ansatte på Blå Kors Barnas Stasjon fremhever det positive i det de allerede gjør som forelder (se også 4.3.4 der det å bli sett/møtt er kategorisert som et suksesskriterium for å ha fått hjelp fra Blå Kors Barnas Stasjon).

> *"altså, jeg hadde jo alltids kunnet klart meg som [forelder] uten Barnas Stasjon, men jeg er nå veldig sånn- og har egentlig vært før- tror kanskje at det er en grunn til at jeg har villet gått her, er jo at jeg har jo trengt støtten og jeg ser jo at det hjelper oss. Og jeg syns jo absolutt at jeg får masse utav å gå her og jeg føler meg som absolutt en bedre [forelder] for at jeg får lov å gå her"* (Bruker 1)

> *"Mens her så blir du veldig løftet opp og får frem de beste egenskapene, få troen tilbake på en selv. Det er sånn jeg opplever det"* (Bruker 4)

Et annet aspekt som har vært avgjørende for informantenes opplevelse av å være en god forelder, er at de har lært å ha omsorg for seg selv og å være glad i seg selv. For å klare dette har forteller informantene at de gjennom støtte og veiledning øver seg på å ikke ha dårlig samvittighet og å håndtere skam og fordommer:

> *"Og ofte at man ikke må være så hard med seg selv, 'nå må du se det helhetlige bildet her, nå hamrer du mye på deg selv som mor'. For jeg har jo dannet meg mitt eget perfekte som jeg så når jeg ikke hadde noe, så har jeg jo dannet meg mitt eget perfekte familie- Der mor aldri er sint, sånn startet det. Hele tiden stabil og rolig og- Men når det kommer til sitt eget barn, så aktiveres alle følelsene, det er helt sykt. Så det er ofte det jeg får da, at jeg er god nok. Og snakker mye om det med fordommer og skammen, skammen kunne vært et eget kapittel. Så det på en måte innhenter meg da, hjelper meg å innhente meg. 'Hvor er du nå?' og 'du må gi deg selv kjærlighet'. Og jeg bare 'hæ? Nei. Hvordan gjør man det? Hvordan er man snill mot seg selv?'"* (Bruker 2)

Likevel er det ikke slik at de ansatte på Blå Kors Barnas Stasjon bare "duller" med foreldrene og sier at alt foreldrene gjør alltid er fint og riktig: Informanter forteller også at de møter motstand, at de får prøvd seg litt, og at de har jobbet hardt for å oppnå det de har gjort.

> *"Jeg føler at det siste året har jeg kanskje gjort mer innsats, eller mer innsats, jeg har gjort en stor innsats hele veien, men jeg har lært mer enn jeg har gjort de tre årene før da, ja. Det, j*a" (Bruker 7)

> *"Jeg har lært med å bli kritisert (…) for jeg hadde mye, mye, mye psykiske utfordringer, og har blitt fordømt mye, så jeg ville alltid forsvare meg og si 'jeg har ikke gjort noe, jeg har ikke gjort noe'. Jeg tåler ikke at noen peker på noe eller sårer meg. Men jeg har lært å tåle det, og det er veldig bra kunnskap"* (Bruker 5)

> *"Jeg har aktivt gått inn og brutt det foreldremønsteret, skulle jeg til å si. Og det har vært en kjempetøff kamp, men det har jeg gjort for henne da og for meg selv"* (Bruker 2)

Igjennom denne økte tryggheten i foreldrerollen, bedres også samspillet mellom foreldre og barn. Informantene forteller om hvordan barnet også blir tryggere når de ser at forelderen er det, og at dette påvirker samspillet på en positiv måte:

> *"Så egentlig det året (…), så skjedde det enormt mye med både meg og sønnen min. Det var- han bare blomstret skikkelig. Mamma har det bra nå, nå kan jeg utfordre henne, ikke sant, uten at jeg har dårlig tålmodighet eller noe. Så da var det bare- jeg er så knyttet med han, og det er takket være de, for at de så oss for hvordan vi var ikke sant"* (Bruker 4)

> *"Og det merker jeg også i samspill i forhold til å være mor da, at jeg tåler på en måte mer det hun kommer med, og da er jeg der for henne hvis hun står i noe og møter henne på følelsene. Jeg kan ikke fikse alt (…) men 'dette skal vi finne ut av, dette skal gå bra og mamma er her for deg'. Det er den tryggheten og at jeg vet at det er godt nok for henne"* (Bruker 2)

Fritekstsvarene i spørreskjemaet adresserer i enda større grad enn intervjuene hvordan foreldrene opplever at Blå Kors Barnas Stasjon har hjulpet hele familien. I mange svar spesifiseres det hvordan Blå Kors Barnas Stasjon er til støtte og hjelp for både barnet og foreldrene, som *"Vi har fått mange ulike aktiviteter som er viktig for barna våre og for oss"*, *"Det å ha et fritidstilbud for både barn og oss som foreldre"*, *"Å være samme med noen både barn og voksen"*, *"Barnas stasjon har vært et trygt og godt samlingspunkt for meg og min familie"* og *"Fokus på relasjon barn/voksen - hele familien får hjelp"*, som alle er eksempler på svar foreldrene har skrevet på spørsmålet om hva som er/har vært det viktigste for dem med Blå Kors Barnas Stasjon.

Normalt liv og normal hverdag

Informantene forteller at i løpet av de årene de har fått støtte og hjelp fra Blå Kors Barnas Stasjon, har oppnådd det som kjennes ut som et normalt liv eller en normal hverdag. For noen innebærer dette at de har tatt en utdanning og fått jobb, at de har et eget sted å bo sammen med barna sine, og at barna går i barnehage eller på skole og er med på fritidsaktiviteter. Følelsen av en normal hverdag kan også handle om at man kjenner at det er godt å være hjemme, at man trives hjemme, og at man synes det er godt å være hjemme sammen med barna. Bruker 7 forteller at hen tidligere deltok i middagsgrupper på Blå Kors Barnas Stasjon fordi det føltes ensomt å være hjemme, men nå har dette endret seg:

> *"Det å komme hjem etter jobb med han og være hjemme, det er gull da, og det er jo målet og da tenker jeg"* (Bruker 7)

> *"Det er mye læring i at det er veldig godt å være hjemme, det er veldig godt være på ferie, men det er veldig godt å sette pris på å være hjemme og ha disse vante rutinene"* (Bruker 4)

> *"Så det var på en måte mitt første møte da, og vi hadde jo disse her gruppene om- altså sånn-førstehjelp og alle disse her tingene som på en måte- man blir trygg på det å være i [foreldre]rollen (…), så det var så mye interessant i den pakken i starten at du følte du ble litt sånn normalisert"* (Bruker 6)

For bruker 5 er det det å være på Blå Kors Barnas Stasjon og kjenne på tilhørigheten der som bidrar til følelsen av et normalt liv:

> *"Jeg opplever normalt liv på Barnas Stasjon. At jeg var med og lagde frokost (…) Barnas Stasjon har vært som en familie for meg. Og jeg har vært en del av den familien. Ja. Det høres lite ut, men det er mye. Psykisk det er mye. Og man føler seg fri (…) At jeg hører til noe, til noen, jeg hører til en gruppe, det betyr mye. Og når man hører til en gruppe, da oppfører man seg fritt. Går på kjøkkenet og lager frokost (…) komme med en kopp kaffe til noen, skjønner du? Det har blitt- jeg lever mitt normale liv"* (Bruker 5)

Opplevelsen av den normale hverdagen kommer gjennom de grunnleggende tingene foreldrene forteller om at de har lært, for eksempel om hvordan man kan lese til barna sine om kvelden, hvordan man tar en tur i marka, hva man kler på seg om vinteren, når man bør ringe fastlegen eller når et spedbarn kan spise fast føde:

> *"altså sånn- hvordan du skal- hvis ungen din setter noe i halsen, hvordan du skal håndtere det, ikke sant, litt sånn skrekkscenarioer"* (Bruker 6)

> *"Ja, jeg har fått hjelp. Jeg har fått hjelp å søke, for eksempel bytte strøm til et annet firma (…) eller når jeg får mye informasjon fra NAV som jeg ikke forstår. Da tar jeg det med hit, og de forklarer"* (Bruker 8)

> *"Og så det å lære seg og være at grenser er kjærlighet. Det er jo kjempeviktig. Og det å være strenge uten å måtte skrike eller heve stemmen, det er jo kjempeavgjørende. Og alt dette har jeg lært her"* (Bruker 4)

Og sist, men ikke minst gir Blå Kors Barnas Stasjon familiene mulighet til å delta på aktiviteter og turer som gjør at de sammen skaper opplevelser og minner som de ikke hadde fått til uten hjelp, enten fordi de ikke har råd til for eksempel kino eller bowling, fordi de ikke har noen å dra sammen med, eller fordi de ikke vet hvordan de skal dra på telttur eller ikke har fritidsutstyr.

> *"Og det var takket være Barnas Stasjon at- Jeg har jo alltid likt å være ute, men jeg visste liksom ikke hvordan man gjør det. Liksom den dørstokkmila til å- Og det har jeg liksom fått en kjempegave fra Barnas Stasjon, å finne ut hva naturen har å gi"* (Bruker 2)

Å kjenne igjen og å takle følelser

Noen av foreldrene snakker svært mye om hva de har lært om følelser på Blå Kors Barnas Stasjon. Dette gjelder de foreldre som har opplevd en barndom med for eksempel rus, vold i hjemmet, mobbing og det å ikke ha noen voksne til stede for seg. Dette har ført til at de fra de var barn har holdt alle opplevelser og følelser inni seg, at de har undertrykt følelser eller ruset dem vekk. Noen forklarer det som at de ikke har kjent til andre følelser enn "glad" og "trist", eller at de ikke har lært fra de var barn at det er lov å være lei seg. På Blå Kors Barnas Stasjon har de lært å kjenne igjen, å skille mellom og å sette ord på flere kategorier av følelser. Ikke minst har de lært seg å takle de vonde følelsene og å kjenne på egen sårbarhet uten å flykte unna.

> *"Også lærte [navn på ansatt på BS] meg om følelser, fordi jeg var jo som et lite barn der, så det passet jo egentlig ganske fint. Så jeg måtte liksom lære om følelser og sette ord på følelser. Ja. Så jeg begynte jo også på barnestadiet å lære om det da"* (Bruker 4)

Videre forteller foreldrene at de også har lært å forstå barnets følelser og å takle barnets vonde følelser, dvs. å ha noen verktøy tilgjengelig for å møte barnet når det er lei seg eller sint:

> *"Og det merker jeg også i samspill i forhold til å være mor da, at jeg tåler på en måte mer det hun kommer med og da er jeg der for henne hvis hun står i noe og møter henne på følelsene"* (Bruker 2)

> *"for da tør jeg å kjenne etter da, og jeg tør å kjenne etter hvis ungene mine har det vondt, jeg stenger det ikke bare av liksom, og bare 'ok, vi får bare på en måte det', men vi snakker oss gjennom det da, så jeg får større og større forståelse for det, men det er fortsatt veldig mye å lære, det er det"* (Bruker 4)

Oppnådd mye, men ikke klar for å avslutte

Som vist i avsnittene over, forteller foreldrene om at de har oppnådd mye, og mange av dem beskriver et tilsynelatende normalt hverdagslig familieliv der flere av de tidligere store utfordringene ikke er til stede lenger – verken når det gjelder utfordringene med foreldrekompetanse, samspill, nettverk eller økonomi. Bruker 7 oppsummerer det slik: *"Jeg føler meg mer som en mamma som jobber og en vanlig mamma"*.

Likevel er det ingen av foreldrene som sier at de har nådd så mange mål at de snart ikke trenger støtte fra Blå Kors Barnas Stasjon lenger, eller at de ser for seg at etter en viss periode frem i tid så er relasjonen til Blå Kors Barnas Stasjon over. Bruker 7, som altså føler seg som "en vanlig mamma", jf. avsnittet over, sier videre *"Jeg tenker at de sikkert må sparke oss ut altså, når [barnet] er tolv*". Noen av foreldrene vil ikke engang tenke på hvordan livet skal bli uten Blå Kors Barnas Stasjon når barnet blir eldre enn 12 år. Bruker 5 sier: *"jeg vil ikke snakke om det, jeg vil ikke tenke på det, for jeg vet ikke"* når vi adresserte temaet i intervjuet. Barnet til Bruker 5 er 11 år.

Bruker 1 fikk opprinnelig kontakt med Blå Kors Barnas Stasjon for å få hjelp til relasjonen til sitt eldste barn. Nå er dette barnet over 12 år, men brukeren mener at hun selv som forelder fortsatt har behov for hjelp fra Blå Kors Barnas Stasjon selv om barnet ikke lenger kan delta i aktiviteter der. Hun er derfor glad for at hun har et yngre barn, som fortsatt er innenfor aldersgruppen:

> *"Altså, nå har jo jeg muligheten til det jeg da [å ha en lang relasjon med Banas Stasjon), i og med at [den] minste er bare seks. I utgangspunktet så har jeg jo seks år til, hvis at det er behov (…) Men det vet jeg jo ikke, det får vi nå se på, men jeg forhaster det ikke. Det har jo på en måte vært mange år opp til nå, til det har løsnet. Så nå trenger jeg det jo ikke like mye lengre da, nå er det mer sånn ren sånn veiledning egentlig"* (Bruker 1)

Bruker 4, som har små barn, ser for seg en lang relasjon til Blå Kors Barnas Stasjon: *"Så de altså, ja, de kommer til å være der hele veien, til ungene blir større"* (Bruker 4). I et fritekstsvar i spørreskjemaet adresserer en forelder en spesifikk utfordring med å avslutte kontakten med Blå Kors Barnas Stasjon: *"Forbereder meg på en hverdag uten BS - hvem skal vi ha rundt oss/ hvor kan jeg søke hjelp og støtte senere"* (Fritekstsvar).

4.3.4 Suksesskriterier: Hva bidrar til at Blå Kors Barnas Stasjon er til hjelp?

Informantene i intervjuene forteller om flere forhold ved måten de har erfart at ansatte i Blå Kors Barnas Stasjon jobber på, og opplevelsene de har av selve konseptet Blå Kors Barnas Stasjon som de anser som suksesskriterier for at Blå Kors Barnas Stasjon har vært til hjelp, nytte eller støtte for dem. Som nevnt tidligere, har vi ikke intervjuet noen som *ikke* er fornøyd med tilbudet eller hjelpen de har fått, så vi har ingen analytiske kategorier som adresserer barrierer for å få god hjelp. Gjennom analysene av foreldrenes fortellinger har vi identifisert seks tema om hva som gjør at Blå Kors Barnas Stasjon har vært til hjelp, som blir presentert i dette kapittelet:

- Å bli behandlet som en person med ressurser og muligheter, ikke som et problem
- Trygghet

- Tett og tillitsfull relasjon mellom bruker og ansatt(e)
- Nettverk og tilhørighet (basert på likeverdighet)
- Fleksibilitet og tilgjengelighet
- Med Blå Kors Barnas Stasjon får du all hjelpen du trenger, på ett sted

Suksesskriterium 1: Å bli behandlet som en person med ressurser og muligheter, ikke som et problem
Foreldrene forteller om at måten de blir sett, møtt og behandlet på Blå Kors Barnas Stasjon, er av stor betydning for hva de har klart å oppnå og hvordan de vurderer Blå Kors Barnas Stasjon som hjelpetiltak. Overordnet sett handler dette om at de opplever å bli sett som den de er, at de blir møtt på en respektfull måte, og at de føler seg behandlet som en forelder med ressurser og ikke kun som en person med en negativ bagasje som trenger behandling. Flere av foreldrene har kjent på skam og fordommer i store deler av livet, og de har opplevd å bli sett ned på eller å bli stemplet som en som ikke egner seg til å være forelder.

> *"Men jeg tror det handler om at jeg blir møtt på akkurat der jeg er. Det er ikke noe sånn at hun skal prøve å fikse meg, eller at hun skal gjøre det bedre i den forstand, men at 'Okay, har det skjedd noe? Eller er det bare inni deg liksom?' Også får jeg bare være slik som jeg er. Hjelp med å plassere det jeg har behov for selv"* (Bruker 7)

Fritekstsvarene i spørreskjemaet bygger opp under funnet av at Blå Kors Barnas Stasjon oppleves som et sted der brukerne ikke trenger å føle på skam eller fordommer gjennom svar som *"at vi aldri trenger å føler oss som en belastning"*, *"De bryr seg, dømmer ikke"*, *"at man slipper 'skammen' av og ikke ha masse penger, stort nettverk eller å 'få til livet like bra som alle andre'"*, *"at en kan snakke åpent om hvordan en har det uten å bli sett ned på"* og "*Å bli sett som foreldre og få støtte til å utvikle seg som forelder uten å føle seg fordømt*", som er eksempler på hva foreldre har skrevet når de ble spurt om hva som var det viktigste for dem med Blå Kors Barnas Stasjon.

Foreldrene forteller hvordan de opplever at både forelder og barn kan være seg selv på Blå Kors Barnas Stasjon. De blir tatt på alvor og respektert, noe som igjen bidrar til å bygge tillit slik at begge parter (både den ansatte og brukeren) kan være åpne og si akkurat det de har behov for:

> *"Altså, jeg vil jo ikke si at det bare var meg som ble møtt på en god måte, jeg tror det var begge to, både meg og [barnet mitt] ble møtt med, for den vi var, og ikke for den vi ikke er (…) Blå Kors har vært enormt bra, det å bygge opp tillit, og kunne stole på hverandre, å kunne si akkurat hvordan en har det, ja, i dag så har du det dritt, altså, det å kunne sette ord på det med følelser og tårer og sånn, det tror jeg at man skal lete lenge etter å finne noen plass som gjør det"* (Bruker 3)

> *"Det er jo som jeg sa helt i begynnelsen. Det er- med en gang jeg kom hit så var det som å komme hjem. Og jeg har fått den følelsen at det- jeg er så trygg her. Og det er ikke farlig å si noen ting, uansett hvordan jeg tenker eller ikke sant. Fordi jeg alltid har fått den følelsen at jeg er så gal i hodet ikke sant. At det er noe galt og du er sånn og du er sånn ikke sant"* (Bruker 4)

Å bli sett og hørt og møtt med respekt og tatt på alvor er et gjennomgangstema også i fritekstsvar i spørreskjemaet. På spørsmålet om hva som er/har vært viktigst med Blå Kors Barnas Stasjon, skrev 25 informanter (av 212 svar) om hvordan de blir sett, hørt og trodd, for eksempel: *"Følelsen av å bli sett/hørt og trodd på at man vil det beste"*, *"Imøtekommenheten og mennesker som ser deg for DEG!"* og *"en plass man blir godtatt for den man er"*.

I intervjuene blir det videre trukket frem som et suksesskriterium at de ansatte klarer å se hvilke ressurser brukerne har, å se det positive i familiene i stedet for problemene, og at de gir foreldrene bekreftelser på at de gjør en god jobb som foreldre:

> *"Og så er det litt den evnen de [de ansatte] har til å se deg som den du er bak det man ofte ser på seg selv som da, som er den rusavhengige, som man går og føler i stor grad på de første årene da. Og de fordommene det dessverre er mye av i samfunnet. Så de på en måte går inn og ser, de har vel den kompetansen og erfaringen til å ta tak i ressursene"* (Bruker 2)

> *"Jeg ble møtt på en helt annen måte, og liksom, for å si det sånn, når jeg kom til Barnas Stasjon så var det som å komme hjem. Jeg ble møtt på en helt annen måte, det var ikke bare du må gjøre sånn og sånn og sånn med barnet ditt, og liksom fortelle feilene vi gjør eller noe sånn, men det var, vi ble sett som den vi var og de gode tingene og de positive tingene vi gjorde for ungene våre og ting ble sagt på en helt annen måte"* (Bruker 4)

> *"hvordan det gir meg troen på meg at jeg lever fortsatt, at jeg er et menneske, jeg er et godt menneske, jeg er en god mor. Det jeg gjør, er bra nok som [forelder] "* (Bruker 5)

> *"jeg er en veldig sånn usikker person imot meg selv, i en [foreldre] rolle da, jeg ser- eller jeg føler meg kanskje ikke alltid så verdig til å være en [foreldre], eller at jeg gjør en god nok jobb, så det har vært mye fokus på det jeg gjør bra da, og lyse frem hvilke situasjoner jeg håndterer bra"* (Bruker 6)

Bruker 6 har også en forklaring på hvorfor det å bli sett og møtt på denne måten er et suksesskriterium: Det legger til rette for at man kan ta imot den hjelpen man trenger og er motivert til endring: *"og jeg føler jeg har fått kommet inn til en plass der det på en måte- ikke noen kan nødvendigvis se ned på meg, de ser på meg for den jeg er, og heier på meg for hvor jeg er i livet da, og det vil jo- det gjør jo til at jeg har lyst til å vokse, ikke sant, og det gjør- det er trygt hvis jeg er svak- at jeg tør å vise svakhet eller ydmykhet"* (Bruker 6).

Suksesskriterium 2: Trygghet

Følelsen av trygghet på Blå Kors Barnas Stasjon er også et gjennomgangstema i intervju med foreldrene, på ulike måter. Trygghet blir beskrevet både som noe foreldrene kan oppnå gjennom hjelp og støtte fra Blå Kors Barnas Stasjon (jf. kapittel 4.3.3) og som et suksesskriterium for at Blå Kors Barnas Stasjon har bidratt til at man klarer å ta imot hjelp. I spørreskjemaet er trygghet adressert i fritekstsvarene på spørsmålet om hva som er eller har vært det viktigste for informantene med Blå Kors Barnas Stasjon. Av de 212 som skrev et svar på dette spørsmålet, har 29 informanter (14 %) skrevet om trygghet, for eksempel at Blå Kors

Barnas Stasjon er et trygt sted for både foreldre og barn, at det skapes et trygt nettverk på Blå Kors Barnas Stasjon, at barnet møter trygge voksne eller at Blå Kors Barnas Stasjon føles som en trygg havn.

Noen av foreldrene forteller i intervjuene om hvordan de følte seg trygg helt fra første møte med Blå Kors Barnas Stasjon.

> *"Men jeg følte at det var aldri noe tvil om- da jeg begynte å gå her, at her var det ikke noe farlig, her var det noe trygt og, ja, det følte jeg jo fra dag én"* (Bruker 3)

> *"Så der ble jeg møtt for den jeg var, og jeg kjente på en sånn akutt trygghet på at jeg kunne- det var en plass jeg kunne henvende meg til hvis det var noe"* (Bruker 6)

Når foreldrene forteller om hva det ser som skaper denne tryggheten de føler på Blå Kors Barnas Stasjon, så kobler de trygghet sammen med temaet beskrevet over, det å bli møtt og sett som den man er. Tryggheten kan også skapes av å bli anerkjent som en god forelder: *"Jeg var helt trygg, fordi at de fortalte meg hvor godt samspill vi hadde og hvor god [forelder] jeg var, ikke sant"* (Bruker 4).

Andre forteller at trygghetsfølelsen har kommet etter hvert, for noen først etter mange år. I slike tilfeller må dermed andre faktorer enn den akutte tryggheten ha vært årsaken til at de likevel var åpne for å ta imot hjelp. Svaret kan være å finne i neste temaene: Relasjonen mellom brukeren og den/de ansatte og hvordan denne etableres og utvikles (suksesskriterium 3) og/eller nettverket og tilhørigheten brukerne opplever på Blå Kors Barnas Stasjon (suksesskriterium 4).

Suksesskriterium 3: Tett og tillitsfull relasjon mellom bruker og ansatt(e)
Noen av foreldrene vi intervjuet, har en svært tett relasjon til sin primærkontakt på Blå Kors Barnas Stasjon. Denne relasjonen er for de fleste bygd opp over lang tid, og foreldrene forteller at denne kontaktpersonen kjenner brukeren så godt at han/hun kan se og skjønne hvordan dagsformen er og hva som er verdt å ta opp i samtaler:

> *"Men nå så kjenner de meg så godt, så da er det sånn, nå kjenner de meg igjen bare de ser fjeset mitt. Nå er dagsformen sånn, i dag kan vi liksom snakke om hvorfor, hva er det som har skjedd"* (Bruker 4)

> *"Ja, fordi hun sa at, ja, og også 'lyver du om noe nå?' For hun kjente meg jo såpass godt at hun kan jo lese meg på kropp språket når det kommer opp nesten hvordan dag eller uke jeg har hatt, så hun kjenner meg veldig godt da"* (Bruker 1)

Foreldrene forteller at de har en god relasjon til mange ansatte på Blå Kors Barnas Stasjon – bruker 6 sier: *"Også nå i ettertid har jo jeg blitt veldig glad i dem, og jeg merker at de er glad i meg, og det setter jo jeg veldig pris på"* – men at de særlig setter pris på å ha én fast kontaktperson.

> *"Det er jo veldig fine folk som jobber der, det er det jo, veldig, veldig altså. Også er det, det jeg synes er så bra, er at du har en kontaktperson, ikke sant, som du blir litt godt kjent med og sånn"* (Bruker 7)

> *"Du har ikke så mange som du forholder deg til, selv om du kan forholde deg til masse mennesker over tid som du har blitt kjent med, så tror jeg det er viktig å kunne ha minst mulig folk å forholde seg til i denne situasjonen, og som forstår deg på den måten du er, og ikke den du ikke er"* (Bruker 3)

Noen av foreldrene forteller også om hvordan de ansatte og brukerne jobber sammen, er på lag, og oppnår ting sammen:

> *"De har ikke lovet meg mye, for det er systemet som bestemmer, retten som bestemmer, de har ikke lovet mye, men de har vært med meg hele tiden, og trygget meg og tatt vare på meg"* (Bruker 5)

> *"Min kontaktperson er jo jeg ufattelig glad i, hun har vært igjennom masse med meg"* (Bruker 6)

I intervjuene kommer det frem flere årsaker til at brukerne og de ansatte utvikler denne tette relasjonen, hvorav flere årsaker er relatert til de andre temaene adressert i dette kapittelet, som god tid til å bli kjent (gjerne mange år), og at brukeren føler seg sett og bekreftet og dermed er åpen for å bygge en relasjon basert på tillit og ærlighet:

> *"Jeg har jo gått fast i samtaler til [ansatt], så det er det ene mennesket i livet mitt som jeg er 100 prosent ærlig med bestandig, ja. Jeg må ha en sånn person da, hvor jeg kan bare si alt jeg tenker og føler. Det er bra for meg"* (Bruker 7)

I tillegg vektlegges det som positivt at brukerne og de ansatte blir kjent med hverandre i ulike settinger, dvs. både i samtaler, i aktiviteter, på middager og på ferier.

De ansattes kompetanse og arbeidsmåter blir av foreldrene beskrevet som en kombinasjon av fagkunnskap, erfaring og medmenneskelighet. For flere av dem er medmenneskeligheten og varmen viktigere enn fagkunnskap. De kan også oppleve en form for likeverdighet i relasjonen til den ansatte, selv om de alltid vet at det fortsatt er et profesjonelt forhold:

> *"Men likevel så tror jeg at det har vært fint med de personene som har vært, de har sin livserfaring, og jeg tror- det er veldig fort gjort å tenke at er det psykolog eller barnevernspedagog, så bruker de det faglige, men glem ikke å bruk hodet, for å si det litt enkelt, og der tror jeg Barnas Stasjon har vært enormt unik. De er så opptatt av om det har vært barnevernspedagoger, har det vært mennesker som har vært der med sitt hjerte og sine ting for det- de har jo brukt sine erfaringer i en verdifull læring til oss, som har vært verdifull. Men, det menneskelige har hatt vel så stor betydning"* (Bruker 3)

> *"De er ikke sånn som hevder seg på en måte. De er sånn, ja nei det er bare sånn medmenneskelighet rett og slett. Der de liksom stiller seg på lik linje. Det er ikke liksom noen aksjemegler og byråkrater som liksom står å- eller er pedagoger som står og peker på at sånn er du, og det skal du gjøre, og det er det beste for ungen din. De er litt sånn 'Du er [forelderen],*

> *du vet det som er best for ungen din'. De er på akkurat på lik linje, selv om de er så kunnskapsrike og kjempeflinke til å råde oss og ro oss ned og ikke sant"* (Bruker 4)

> *"Og hvilken kunnskap de har, de folka som jobber her og som møter hver bruker ut fra sitt behov. Det er fantastisk, utrolig bra"* (Bruker 5)

Å oppleve å bli tatt godt imot, å bli tatt godt vare på og å få omsorg fra noen som virkelig bryr seg, blir fremhevet av flere foreldre:

> *"Jeg bare husker da jeg kom inn hit, helt naken og nybakt mor og- åh, det var ganske- ganske tøft. Men jeg kom meg hit med de varme, åpne armene som stod her inne da. Følte meg alltid velkommen"* (Bruker 2)

> *"Når jeg leverer barnet i barnehagen og kommer banker på døra [til Barnas Stasjon] og kommer inn og møtt med en varm klem"* (Bruker 5)

> *"du kommer jo til en hjemmekoselig plass da, og de som jobber der på en måte er- viser på en måte mye omsorg, det er jo på en måte min opplevelse da"* (Bruker 6)

I fritekstsvarene fra spørreskjemaet er det noen få eksempler på foreldre som ikke har opplevd en slik tillitsfullrelasjon, blant annet fordi de har opplevd at det er utrygt med mange nye ansatte eller at de opplever å ikke ha nådd frem med sine perspektiv i samtalene.

Suksesskriterium 4: Nettverk og tilhørighet (basert på likeverdighet)

Nettverket og relasjonene til de andre familiene på Blå Kors Barnas Stasjon beskrives som positivt av de fleste foreldrene vi intervjuet, og bidrar til å skape tilhørighet for mange som ikke har familie og/eller venner å være sammen med, å støtte seg på eller å oppleve ting sammen med. Å delta i grupper eller aktiviteter sammen med andre kan være en ekstra støtte fordi man har noen å dele erfaringer med. Det kan også være godt å se at andre sliter med noe av det du selv sliter med.

> *"Det er veldig fint å være også sammen med de andre, de som er alene med barn. Å møte dem. Det oppleves annerledes enn å gå på kino alene"* (Bruker 5)

> *"Og det å oppleve at man ser at andre sliter med de samme tingene, det har vært styrkende det, også (…) Det skaper en tilfredshet eller trygghet på at jeg kan være som jeg er"* (Bruker 3)

> *"så det som er så fint med gruppe da er at man får tilbakemeldinger, eller ser at andre er på en måte- i samme situasjon da"* (Bruker 6)

> *"Jeg har gått i noen grupper i mitt liv, og jeg synes det er veldig fint. At man deler erfaringer og støtter hverandre da. Man føle seg så alene om å feile litt av og til som [forelder], for det gjør man jo"* (Bruker 7)

Det blir ansett som en fordel av foreldrene at gruppene som er på samme kurs, samme aktivitet eller samme middag er sammensatt av brukere med ulik bakgrunn, og at hvilken bakgrunn man har, ikke blir

fremhevet. Det skaper en følelse av at alle i gruppene er likeverdige. I tillegg kan forskjellene gjøre at man blir kjent med ulike steg i en endringsprosess, og det kan være lærerikt:

> *"Og de som drar dit med Barnas Stasjon er jo i ulike prosesser i løpet sitt, så man får på en måte oppleve det også da"* (Bruker 2)

> *"og jeg møtte masse [andre foreldre] på min alder som var alene da, og det satte jo jeg veldig pris på, vi hadde hver vår forskjellige bakgrunn, altså vi måtte ikke nødvendigvis være noe stort noe, men at vi var forskjellige, og det synes jeg var så fint da (…) ikke sant, at jeg ikke bare ble puttet inn i noe som skulle på en måte bli rettet mot min fortid da, at jeg møtte litt forskjellige, og det setter jo jeg- ja det synes jeg var så fint da"* (Bruker 6)

Å bli kjent med andre brukere og å knytte bånd til dem blir beskrevet som positivt både av foreldre som møter de andre brukerne på fritida, og av dem som kun møter de andre på Blå Kors Barnas Stasjon:

> *"Ja, altså vi møtes jo på fritiden. Og går hjem til hverandre eller går ut og leker sammen og sånne ting, så det er jo kjempekoselig"* (Bruker 4)

> *"eller sånn mange av [foreldrene] har jeg fått et tett bånd til, og det er ikke nødvendigvis slik at vi er så mye sammen på fritiden, men at vi på en måte har en egen base der da"* (Bruker 6)

Foreldrene forteller også hvor verdifullt det er at barna skaper relasjoner, både til de andre barna og til de ansatte på Blå Kors Barnas Stasjon. Ikke minst fremheves det som verdifullt for barna at de får dele opplevelser:

> *"å få oppleve tingene sammen med Barnas Stasjon, da har de glemt det som har vært sårt og vanskelig, men vi har likevel fått lov å gjennomføre disse tingene, jeg har sett gleden i, og jeg tror kanskje hun også har sett gleden i å være i en gruppe der man er trygg på seg selv"* (Bruker 3)

> *"Og det å høre [navn på barnet] snakke om turene og de andre ungene og. Det er kjempeviktig. Det er der det starter. Det er her det starter det sosiale, hvert fall for meg"* (Bruker 7)

Den store betydningen som nettverket og følelsen av tilhørighet har for brukerne av Blå Kors Barnas Stasjon, blir bekreftet i fritekstsvarene i spørreskjemaet. På spørsmålet om hva som er eller har vært det viktigste for informantene med Blå Kors Barnas Stasjon, har 212 informanter skrevet et fritekstsvar. Hele 94 av disse svarene (44%) handler om fellesskap, det sosiale, nettverket og samholdet på Blå Kors Barnas Stasjon. Svarene adresserer blant annet at det er godt å møte foreldre i samme situasjon, å ha en møteplass, å være sammen med andre familier og at barna har noen å leke med og får nye venner.

Suksesskriterium 5: Fleksibilitet og tilgjengelighet

Foreldrene forteller i intervjuene av tilbudet på Blå Kors Barnas Stasjon er svært tilgjengelig og fleksibelt og tilpasset deres ønsker og behov. De forteller om at det alltid går an å ta kontakt med Blå Kors Barnas Stasjon, man kan ringe når man vil eller være der hele dagen (før korona). Man er ikke avhengig av faste

avtaler, men kan gjøre avtaler etter behov, og på kort varsel. Foreldrene forteller at det aldri er lang ventetid for en avtale på Blå Kors Barnas Stasjon, slik de kan ha opplevd i møte med andre tjenester. En veiledningssamtale kan tas over telefon, eller bruker og veileder kan gjøre en avtale om å møtes ut fra hva som passer der og da. Foreldrene beskriver hvordan kontaktformen og bruk av tjenester varierer ut fra det de har behov for eller foretrekker, eller hva som passer inn i deres hverdag.

Fleksibiliteten blir for det første beskrevet som at brukeren får eller benytter seg av tilbud som passer til egne behov og den livsfasen vedkommende og familien er i:

> *"Det har vært litt sånn, altså i perioder så har det vært litt forskjellig, men siste tiden, spesielt siste året, siste par årene, eller sånn jevnt en gang i uka, en gang hver fjortende dag også alt ettersom hvordan ting står til på privaten, egentlig. Så de er alltid tilgjengelig"* (Bruker 1)

> *"Og da hadde jeg masse samtalen da, med [ansatt på BS], om jeg trengte flere ganger i uken. Så det har vært forskjellige faser i livet der forskjellige ting har vært viktig for oss her på Barnas Stasjon. En periode så var å kom på middager en gang i uken, så har det vært turer, sant, også nå er det mest samtaler med [ansatt på BS] for at nå er livet slik at man har ikke tiden til å komme på middag en gang i uken. Så det har vært, det som er så fint her er at det er så mye folk som jobber her, og det er så mye tilbud, at du finner tilbud som passer til hvor du er i prosessen da"* (Bruker 7)

For det andre blir fleksibilitet og tilgjengelighet beskrevet gjennom fortellingene om hvordan brukerne tar kontakt med Blå Kors Barnas Stasjon med en gang det oppstår et behov:

> *"Hvis, altså det som er så fint, at uansett om det er korona eller ikke sant, hvis det er noe jeg ikke forstår meg på, så kan jeg jo ringe til de. Og hvis det er et stort tema så avtaler vi et møte og så setter vi oss ned og prater om det, mens hvis det er et lite tema, så kan de guide meg gjennom det"* (Bruker 4)

> *"vi kan ta det på telefon der og da selvfølgelig, men som regel- jeg er veldig sånn som liker å kunne møtes å prate om det, så som regel så pleier vi egentlig å møtes, men hvis det er noe som haster der og da, og jeg kjenner at jeg trenger å få utløp, så ringer jeg jo bare min kontaktperson, og sier det som skjer der og da, også treffes vi så fort som mulig da"* (Bruker 6)

For det tredje er det noen foreldre som forteller at muligheten de har til å bruke Blå Kors Barnas Stasjon over svært lang tid – så lang tid som nødvendig – har vært avgjørende for at de har fått riktig hjelp:

> *"For jeg har jo trodd at jeg kan jo skjule for ungene mine eller for ungen min den gangen da at.. Hvordan ting var. Men så skjønner jeg jo at ungene senser jo mer enn vi tror. og det er jo det som egentlig gjør at jeg har forstått nå da, at det er kanskje grunnen til at det har tatt så lang tid for å få riktig hjelp her også. Fordi at man aldri kunne være helt ærlig da, på hvordan ting var"* (Bruker 1)

Og for det fjerde beskriver foreldrene hvordan de kan velge aktiviteter ut fra det som passer dem best, og som de har lyst til. Det er ikke en fastlagt løype eller et forløp for hvordan kontakten med Blå Kors Barnas Stasjon skal være, og heller ikke noe press om å gjennomføre innen en fastlagt eller på en bestemt måte:

> *"De tvinger jo ikke- Og samme med ferier, da har de fem dager hvor de kan se litt på samspillet, hvilke utfordringer har mor, hva kan vi styrke for far eller mor, hva er det den personen kanskje sliter med. De henter kanskje mye informasjon der hvis mor eller far kommer og vil ha hjelp til noe eller sliter med noe (…) Også på turer man har i vinterferien og høstferien, og det er ikke noe press. Ingenting"* (Bruker 2)

> *"Hvis jeg har fått utfordringer fra Barnas Stasjon, så har en jo følt litt at- kanskje jeg må prøve å gjøre noe med det, men hvis ikke jeg har gjort noe med det, så er det greit det også på en måte, det er litt flåsete sagt, men jeg tror at det har vært akseptert at man ikke får det til"* (Bruker 3)

Fritekstsvar i spørreskjemaet bekrefter funnene fra intervjuene om at Blå Kors Barnas Stasjon er lett tilgjengelig og at tilbudet er fleksibelt og basert på brukernes behov. På spørsmålet om hva som fungerer bra med hjelpen informantene får fra Blå Kors Barnas Stasjon, har 201 foreldre skrevet et svar. 37 av disse svarene (18%) handler om temaet tilgjengelighet, fleksibilitet og brukertilpasset behov, som: *"Det tas hensyn til, og man får hjelp utfra eget behov. Får den støtten man trenger, når man trenger den"*, *"alltid tilgengelig når vi trenger hjelp"*, *"vi får hjelp som er tilpasset oss som ved evt klær/ aktiviteter"* og *"Jeg kan velge litt hva som passer oss i den ustabile situasjonen vi har i livet akkurat nå"*.

I fritekstsvarene på spørsmålet om hva som fungerer dårlig med Blå Kors Barnas Stasjon og om endringsforslag, kommer det frem at tilbudene likevel ikke er 100 % tilpasset absolutt alle brukernes behov, for eksempel at tidspunktene ikke passer. Noen ønsker tilbud for voksne på dagtid mens barna er på skolen, fordi de ikke har mulighet til å delta på kveldene fordi de er aleneforeldre, mens andre ønsker tilbud på kveldene fordi de jobber eller studerer på dagtid. I svarene på disse to spørsmålene er det dessuten noen få foreldre som etterlyser nettopp individuell tilpasning.

Suksesskriterium 6: Med Blå Kors Barnas Stasjon får du all hjelpen du trenger, på ett sted

Et suksesskriterium som skiller seg litt ut fra de andre som er presentert over, er at brukerne opplever å få all den hjelpen de trenger Blå Kors Barnas Stasjon; de har ikke bruk for flere hjelpeinstanser. Dette er basert på fortellingene til bare tre av foreldrene, men er uansett inkludert her nettopp fordi det representerer en sentral nyanse til de andre temaene:

> *"Men nå har jeg bare Barnas Stasjon da, det er nok. Blir det for mange å snakke med så blir det bare- Da blir det litt rot"* (Bruker 2)

> *"Ja, det er Barnas Stasjon. Det ble etter hvert så rotete å ha flere inn, med flere som har råd, så jeg måtte bare ha en plass"* (Bruker 7)

Sitatene indikerer at disse foreldrene har vært i kontakt med andre hjelpeinstanser tidligere, men at de nå kun forholder seg til Blå Kors Barnas Stasjon. Bruker 8 fortalte at hen trenger hjelp fra NAV, men at det

vanskelig å komme i kontakt med dem, og at hen nå får hjelp fra Blå Kors Barnas Stasjon til å kontakte NAV, å forstå informasjon og å fylle ut søknader.

4.3.5 Hva sier barna: Noen innblikk i deres opplevelse av å være på Blå Kors Barnas Stasjon

De seks barna som er intervjuet, er alle i alderen 9–12 år og delte egne erfaringer om hvordan de opplever å være på Blå Kors Barnas Stasjon. Intervjuene foregikk ved to ulike stasjoner forskjellige steder i landet.

Noe av det som er felles erfaringer blant barna, er hvordan de beskriver forholdet sitt til de voksne som jobber på Blå Kors Barnas Stasjon; dette er voksne de kan prate om alt med:

> *"Ja, ofte har vi samtaler hvis noe er dumt eller noe sånn, så kan vi bare snakke med dem om det vi egentlig vil, for da kan vi få det ut uten å være flaue eller lei oss"* (Barn 2)

> *"De som jobber her kan vi si så å si alt til"* (Barn 4)

> *"Veldig greit, for da har man noen å snakke med uansett hva som skjer. Man kan liksom prate om alt mulig, og man kan til og med prate om noe man synes er helt tullete uten at man tenker at noen skal le om det. Vi kan egentlig prate om hva som helst"* (Barn 2)

I tillegg til å kunne prate med de ansatte uttrykker barna at de også er fornøyde med mange av aktivitetene de gjør sammen, som for eksempel å dra på lekeland:

> *"Så gjør vi en del ute også, vi på en måte leker, så går vi til forskjellige steder og finner på noe gøy. Det er det egentlig"* (Barn 2)

> *"Vi spiller for eksempel yatzy eller UNO, også leker vi gjemsel, og noen ganger kan vi også bake noe"* (Barn 1)

Tror foreldre trives på tur

Barna forteller også om flere gode minner fra ferieturer sammen med andre familier og ansatte, og på spørsmål om hva de tror at de voksne synes om å dra på slike turer, er svaret:

> *"Jeg tror de også synes det er gøy, å møte folk og dra forskjellige steder"* (Barn 4)

Ved den ene stasjonen forteller barna om at familier og ansatte har vært flere ganger på turer til ulike turisthytter i fjellet. Deres observasjon er at foreldrene trives godt på disse turene:

> "*De har det veldig gøy, også drikker de masse kaffe.*
>
> *Intervjuer: Hva tror du er grunnen til at de har det fint, da?*
>
> *På grunn av at vi har det gøy"* (Barn 1)

Stoler på de voksne

> *"Ja, på vår Kompis-gruppe så pleier vi på slutten av dagen å bare prate om det vi synes har vært gøy den dagen, og om det er noe sånn at du kan få noen tips hvis det har vært vanskelig på skolen, eller noe sånn"* (Barn 4)

> *"Så kan man alltid stole på at de voksne sørger for at man har det bra, så vil de også bli med på de tingene vi barna leker med eller spiller, eller sånn, uansett hva det er så blir de med, for de vet at man synes det er gøy"* (Barn 2)

Flere av barna forteller at det er mest med de voksne de kan prate om ting som er vanskelig.

> *"Mest med de voksne, men litt med de andre, og. Jeg har jo flere venner her, så har jeg en bestevenn her"* (Barn 2)

Klumpen i magen

Ett av barna beskriver hvordan det kan kjennes etter å ha deltatt i Kompis-gruppe:

> *"Det føles ganske greit og egentlig ganske bra, og jeg føler at hvis jeg har hatt en klump i magen, at den klumpen begynner å løse seg opp"* (Barn 4)

Felles for flere av barna er at de beskriver følelser av glede etter deltakelse i gruppe, og at de kunne tenke seg å være der lengre:

> *"Jeg tror egentlig alle har lyst til å bli der litt lengre etter man har vært på Kompis"* (Barn 3)

På direkte spørsmål fra intervjuerne svarer noen av barna at det er ganske stor forskjell på de voksne på Blå Kors Barnas Stasjon og på andre voksne de møter i hverdagen. Dette barnet skildrer en kontrast til egne foreldre også:

> *"Ja. Og ganske stor forskjell hjemme, for hjemme, hvis jeg begynner å leke eller spille, om jeg spør mamma eller pappa. Mamma sitter som regel bare og ser på telefonen eller spiller på telefonen i sofaen i et hjørne med teppe over seg, og pappa går rundt ute og lager bål eller raker hagen, eller spiller, eller fikser ting som er ødelagt"* (Barn 3)

Barna forteller også om at de og familien noen ganger får mat eller andre ting de trenger fra Blå Kors Barnas Stasjon:

> *"Nå hadde vi ikke råd til mat så da kjøpte de det til oss. Så er det på en måte sånn, at noen kan kjøpe noe så gir de det til Barnas Stasjon, tror jeg. Så fikk jeg en lue og rosa og en grønn hettegenser og så en grønn, liten pyntesekk (…) Ja, så likte jeg veldig, veldig godt den sekken for jeg hadde lenge ønsket meg en sånn sekk"* (Barn 2)

Vil være lenge på Blå Kors Barnas Stasjon

> *"(…) Barnas Stasjon gjør veldig mye greit for oss. Det er derfor det er så synd at vi må slutte når vi er så unge som tolv år"* (Barn 2)

Noen av barna synes det er dumt at den øvre aldersgrensen er 12 år, og de kunne også tenke seg *"at det ikke var noen tidsfrist"* for når de må avslutte de dagene de er der på gruppetilbud:

> *"Hadde vi kunnet bestemme selv så hadde vi overnattet her. Da måtte vi be foreldrene våre om å komme og overnatte sammen med oss"* (Barn 2)

> *"Jeg hadde nesten gitt alle sparepengene mine for at de skulle komme"* (Barn 3)

4.4 Resultater fra intervju med kommunale samarbeidspartnere

Vi utformet skriftlige spørsmål som seks ulike kommunale samarbeidspartnere besvarte via e-post. I dette avsnittet presenteres funnene fra dette datamaterialet. Samarbeidspartnerne som er intervjuet, er fra ulike deler av det kommunale hjelpeapparatet.

Erfaringene disse beskriver med Blå Kors Barnas Stasjon, handler blant annet om hjelp til mennesker med utfordringer og vansker innenfor rus og psykisk helse. Det fortelles også om at *"Barnas Stasjon kan kontaktes om utstyr (til babyer, barn) og barneklær til familier, selv om familiene ikke ellers har kontakt med Barnas Stasjon"* (Kommunal samarbeidspartner 2).

Var usikker på konseptet

På et overordnet nivå forteller en informant om samarbeid med Blå Kors Barnas Stasjon om tilbud til målgruppa lavinntekt, som for eksempel billetter til svømmekurs og svømmehall. En annen informant sier at de ikke helt forstod hva tilbudet hos Blå Kors Barnas Stasjon gikk ut på i starten:

> *"Erfaringene er veldig gode, det tok tid før vi som hjelpetjeneste i kommunen helt tok konseptet og innholdet i Barnas stasjon tilbudet, men når det kom på plass har samarbeidet blitt veldig godt. Barnas stasjon kan tilby mer utover det de vanlige hjelpe instansene kan og har vært et flott tilskudd til vår kommune. Da tenker jeg på at Barnas stasjon har en bredere tilnærming til utfordringen. Mulighet til å ivareta søsken, og gi familien tilbud som kan samle og styrke båndene mellom dem via aktiviteter"* (Kommunal samarbeidspartner 6)

På brukerens side

Det er flere av samarbeidspartnerne som peker på tilbudet som et tilskudd til de eksisterende tilbudene i kommunen. En av informantene uttrykker at *"Barnas stasjon er tydelig på brukernes side og kan gi uttrykk for utålmodighet med kommunalt byråkrati (dog på en profesjonell måte)"* (Kommunal samarbeidspartner 5). Det som går igjen ofte er at Blå Kors Barnas Stasjon er god å samarbeide med, lett å komme i kontakt med, profesjonell, faglig sterk og engasjert.

> *"De er lett tilgjengelige for kontakt, og samarbeidet synes godt. De har en god faglig plattform, og forstår barnevernets mandat, slik jeg oppfatter det. De fremstår fleksible i kontakten med brukere, og det gjør det lettere for brukere å ta imot et tilbud"* (Kommunal samarbeidspartner 1)

> *"Vi har lang og god erfaring med samarbeid/kontakt med Barnas Stasjon. Tidligere samarbeidet vi blant annet om å holde økonomikurs (…) hvor deltagerne ble rekruttert fra både våre og Barnas Stasjons kontakter. Jeg opplever Barnas Stasjon som et veldig tilgjengelig tilbud til de familiene som trenger det. Det er enkelt å komme i kontakt, det avtales enkelt oppstartsmøte og det er ikke lang ventetid"* (Kommunal samarbeidspartner 4)

"Et spesielt godt sted for sårbare familier"

Når samarbeidspartnerne blir spurt om de kan gi noen eksempler på typiske brukere, beskrives brukerne slik:

- Familier med vedvarende lavinntekt og som strever i hverdagen sin.
- Enslige mødre/fedre med lite nettverk.
- Familier med reguleringsvansker, der relasjon er vanskelig.
- Familier som er i kontakt med hjelpeinstanser i kommunen og som har/har hatt en tilknytning til behandlingsinstanser i rusfeltet.
- Ressurssvake/lite integrerte familier som trenger et lavterskelmøtested hvor hele familien kan sosialiseres med andre familier organisert av de ansatte på Blå Kors Barnas Stasjon.

Sitatet under vektlegger at familiene kan øke sin egen mestringstro ved å benytte tilbudet hos Blå Kors Barnas Stasjon:

> *"Fra mitt perspektiv er Barnas stasjon et spesielt godt sted for sårbare familier med utfordringer på flere områder som har liten tro på egen mestring. Min erfaring er at Barnas stasjon møter disse familiene med et helhetsperspektiv og et mestringsfokus som gjør at familiene kan bygge opp en tro på hva de kan få til. En del av disse familiene har i tillegg dårlige erfaringer med det offentlige og trenger et nøytralt tilbud som ikke er "kommunen""* (Kommunal samarbeidspartner 5)

> *"(…) Når Barnas stasjon er samarbeidspart handler det om behov for trygge voksne, tettere oppfølging i foreldrerolle, behov for nettverk og sosiale relasjoner"* (Kommunal samarbeidspartner 2)

> *"Vi har mange gode eksempler på familier som har fått utvidet sitt nettverk og kommet i kontakt med andre via Barnas Stasjon. Det har hatt stor positiv effekt å møte andre familier, men også å få støtte og veiledning av de ansatte på barnas stasjon. Det er en utrolig viktig faktor for mestring for spesielt den enslige forsørger som ofte føler seg helt alene"* (Kommunal samarbeidspartner 4)

Blå Kors Barnas Stasjons plass i kommunens tilbud

Alle samarbeidspartnerne som er intervjuet, skildrer et bredt tjenestetilbud for familier i vanskelige livssituasjoner i sin kommune. Noen av dem er også tydelige på hvordan tilbudet til Blå Kors Barnas Stasjon utfyller et område de selv ikke kan tilby på samme måte:

> *"Det unike med Barnas stasjon er bredden i tilbudet- både tilbud til foreldrene på dagtid (foreldreveiledningskurs, turgruppe, svømming, babymassasje, økonomikurs etc) og tilbud til barna og foreldrene på ettermiddagstid (samtalegrupper for barn, hobbyaktiviteter for familier, matlagingskurs, felles middager). Ferie og helgeaktiviteter er også et bra tilbud som bidrar til at barn og foreldre får opplevelser som ellers kanskje ikke hadde vært tilgjengelige"* (Kommunal samarbeidspartner 4)

> *"Vårt kommunale tilbud til familier er av god bredde, vi har tilbud i ulike nivåer og barnas stasjon passer inn på det laveste tiltaksnivå sammen med helsestasjon og skolehelsetjeneste. Og gjerne der helsestasjon og skolehelsetjeneste ikke strekker til mtp omfang eller innhold i tilbudet"* (Kommunal samarbeidspartner 6)

> *"Kommunen har stort fokus på barns levekår (…). Barnas stasjon er et viktig tilbud inn mot nettverk og fellesskap, og er en unik rolle i skjæringspunktet mellom faglig kompetanse og sivilsamfunnets rolle i relasjoner"* (Kommunal samarbeidspartner 2)

Barrierer

> *"De to største kategoriene av hjelpetiltak går på styrking av foreldreferdigheter og styrking av barns utvikling, og her bidrar BS med slike tiltak for en gruppe familier - og barn - som erfaringsmessig er særlig utsatt"* (Kommunal samarbeidspartner 3)

En av samarbeidspartnerne mener at Blå Kors Barnas Stasjon er en pådriver for at offentlige og ideelle aktører supplerer hverandre i enda større grad. I deres kommune er det totale tjenestetilbudet under utvikling, og informanten peker på noen barrierer for at Blå Kors Barnas Stasjon får en enda viktigere rolle i totaltilbudet:

> *"(…) Det er en utfordring å gi Barnas stasjon (og andre tilsvarende aktører) den plassen de bør ha i et helhetlig og forutsigbart tjenestetilbud pga vanskelige regler om kjøp av offentlige tjenester og anbudsregler"* (Kommunal samarbeidspartner 5)

Kontakten kan starte begge steder

Svarene fra informantene viser at det er en kort vei til kontakt mellom Blå Kors Barnas Stasjon og ansatte i kommunale samarbeidstjenester, begge veier. En av samarbeidspartnerne anslår at det er en 50/50-fordeling i hvem som tar kontakt av dem og Blå Kors Barnas Stasjon. I eksempelet under forteller informanten at det ofte dreier seg om økonomisk bistand til familier når det er Blå Kors Barnas Stasjon som tar kontakt med dem:

> *"Vi har hatt et tett og godt samarbeid med Barnas Stasjon gjennom flere år. Terskelen er lav for å ta kontakt begge veier og vi har direkte telefonnummer til dem og de til oss. Samarbeidet starter stort sett opp gjennom en henvendelse fra oss per telefon hvor det avtales et tidspunkt for en oppstartssamtale på Barnas Stasjon hvor foreldrene er med. Når Barnas Stasjon tar kontakt med vårt team er det ofte med en forespørsel om bistand i forbindelse med en families økonomiske utfordringer- samarbeidet starter da gjerne med en samtale hvor det*

> *kartlegges nærmere hvor «skoen trykker» og hvilke instanser som kan være aktuelle å opprette kontakt med, ofte NAV"* (Kommunal samarbeidspartner 4)

Når de kommunale tjenestene tar kontakt med Blå Kors Barnas Stasjon, er det for eksempel fra en ansatt i barne- og familietjenesten, og *"tilbudet har og skal ha lavere terskel enn offentlige instanser"* (Kommunal samarbeidspartner 3). Én informant skriver at *"det vanligste er å sende en mail til leder"* (Kommunal samarbeidspartner 1), mens en annen beskriver hvordan *"det starter med en samtale med familien som får informasjon om de kunne ønske en kontakt med Barnas Stasjon, deretter kontakter vi Barnas Stasjon og ber om et henvisningsmøte. Evt drøftes situasjonen til familien anonymt med Barnas Stasjon for å sikre at dette er et aktuelt hjelpetiltak"* (Kommunal samarbeidspartner 6).

"Verdighet, hjerte og kompetanse"

Når representantene for kommunale samarbeidspartnere blir spurt om å si noe om hva som er unikt med tilbudet til Blå Kors Barnas Stasjon, går *"kompetanse"* igjen hos alle som en vesentlig komponent. En av informantene uttrykker at det er *"kombinasjonen mellom lav terskel, kreativitet, god faglighet og kunnskapsbasert praksis"* (Kommunal samarbeidspartner 3), som er det unike med Blå Kors Barnas Stasjon.

> *"Faglig kompetanse, kvalitetssikring av frivillige og evnen til å bygge relasjoner og støttende nettverk rundt sårbare familier. Verdighet, hjerte og kompetanse"* (Kommunal samarbeidspartner 2)

> *"En faglig sterk, men nøytral aktør som har et helhetssyn på familiene og et sterkt brukerperspektiv. En fleksibilitet til tilbudet som gjør at de tilpasser hjelpen til hver enkelt familie. Spesielt imponert over hvordan de har håndtert pandemien og fortsatt fulgt opp familiene på imponerende vis"* (Kommunal samarbeidspartner 5)

Denne ansatte fra barnevernet vektlegger at Blå Kors Barnas Stasjon er unike ved at de oppleves som mindre farlig for en del av brukerne enn dem selv:

> *"For oss i barnevernet, så er Barnas Stasjon unike på den måten at de kan tilby hjelp til familier. Hjelp som barnevernet av og til også kan tilby, men som en del familier takker nei til grunnet holdninger/ubehag/stigma rundt kontakt med barnevernet. Barnas Stasjon oppfattes å være mer ufarlig for noen av brukerne våre"* (Kommunal samarbeidspartner 1)

Langsiktig nytte, men ikke for alle

Det påpekes at nytteverdien for brukerne av tilbudene hos Blå Kors Barnas Stasjon blant annet er å *"ha et kontakt- og treffpunkt over tid, som møter ulike behov i hverdagen og kan formidle mer hjelp der det er behov for det, basert på et tillitsforhold"* (Kommunal samarbeidspartner 3). Mange opplever også å få et utvidet nettverk, samt opplevelser som kanskje ikke hadde vært tilgjengelige hvis det ikke var for tilknytningen til en stasjon. En annen effekt som blir nevnt er at tilbudet kan motvirke ensomhet.

Det er likevel ikke alle saker som hører hjemme på Blå Kors Barnas Stasjon, synes kommunal samarbeidspartner 1:

> *"Den kan gi familien, og ikke minst barna, bedret livskvalitet og hindre videre skjevutvikling. Barnevernet vurderer at de mest sårbare og bekymringsfulle sakene ikke passer inn på Barnas Stasjon, da Barnas Stasjon baserer seg på motivasjon og drivkraft hos brukeren"* (Kommunal samarbeidspartner 1)

Pandemien som har pågått det siste året, og fortsatt pågår, har også skapt noen utfordringer for tilbudet, forteller denne informanten:

> *"Det har vært et spesielt år mtp korona som sannsynligvis gjør at familiene kunne fått enda mer sosialt utbytte enn de har gjort. Virkningen har vært rask hjelp, god veiledning, trygging og sosialt samvær. Engasjerte arbeidere i Barnas stasjon som gjør samarbeid både mellom hjelpeinstanser og familier godt"* (Kommunal samarbeidspartner 6)

5 Diskusjon

Målet med denne evalueringen var å få økt kunnskap om dagens Blå Kors Barnas Stasjon som hjelpetiltak, hvordan de ulike deler av virksomheten fungerer ut fra brukernes (foreldre og barn), ansatte, lederes og samarbeidspartnere erfarer det, samt hvilken effekt eller nytteverdi Blå Kors Barnas Stasjon har. Dette har vi undersøkt vha. spørreskjema- og intervjuanalyser. I dette kapittelet ser vi datasettene og analysene på tvers, og gir et samlet bilde av hvem brukerne av Blå Kors Barnas Stasjon er; hvordan Blå Kors Barnas Stasjon brukes; brukertilfredshet og opplevd nytteverdi samt suksesskriterier og mulige barrierer for at Blå Kors Barnas Stasjon fungerer som hjelpetiltak.

5.1 Hvem er brukerne av Blå Kors Barnas Stasjon?

Blå Kors Barnas Stasjon følger opp familier i sårbare livssituasjoner som kan ha utfordringer knyttet til flere livsområder. Ifølge ansatte vi har intervjuet i denne evalueringen, er det vanskelig å definere én typisk bruker av Blå Kors Barnas Stasjon fordi gruppen brukere er sammensatt av familier med ulik bakgrunn og behov, dvs. at sårbare livssituasjoner kan være kjennetegnet og forårsaket av mange ulike faktorer. Noen sårbarhetsfaktorer som går igjen i intervjuene med ansatte, ledere, brukere og kommunale samarbeidspartnere er psykiske plager hos foreldrene, usikkerhet i foreldrerollen, familier som har problemer med regulering og relasjoner, flerkulturell bakgrunn, vedvarende lavinntekt og manglende nettverk. Flere familier opplever utfordringer på flere områder. Nedenfor spesifiseres en del av disse sårbarhetsfaktorene vha. data fra flere datakilder i evalueringen:

Lavinntekt: Nesten 60 % av brukerne som besvarte spørreskjemaet, var aleneforsørgere, og omtrent 1/3 har oppgitt at husstanden har en samlet brutto inntekt på under 250.000 kr. Nesten halvparten er arbeidsledig, sykemeldt, uføretrygdet eller på attføring. I intervjuene forteller foreldre om dårlig råd og gjeldsproblemer, og både foreldre og barna forteller om alt de har fått av mat, utstyr, julegaver, billetter til aktiviteter og ferier. Intervjuene viser også hvordan denne typen hjelp har gitt familiene mulighet til opplevelser, å skape minner, å få nye venner samt en følelse av være som alle andre.

Negative livshendelser: Av negative livshendelser informantene hadde opplevd de siste to årene, rapporterte over 80 % av at de hadde vært nedstemt/trist, 60 % hadde vært arbeidsledig mer enn åtte uker, og omtrent halvparten rapporten om konflikter i familien og bekymringer for barna. 16 % rapporterte at de hadde opplevd vold eller trusler fra noen som sto dem nær. I intervjuene fortalte foreldrene om negative livshendelser som hadde preget hele eller store deler av livet, og som påvirket mulighetene deres til å ha tro på seg selv i foreldrerollen, til å etablere sunne relasjoner til egne barn og til å etablere og opprettholde trygge sosiale nettverk. Noen foreldre hadde vokst opp i hjem preget av rus, noen hadde vært i forhold preget av vold og trusler, noen var ny og alene i Norge, og noen hadde ingen steder de følte seg trygge.

Manglende sosialt nettverk: Over halvparten av deltakerne i spørreundersøkelsen svarte at de hadde venner eller familie som kunne gi dem hjelp når de trenger det. Ca. 14 % (38 foreldre) svarte at de ikke har noen. I intervju med foreldrene kommer det frem ulike former for manglende nettverk, blant de fleste informantene er dette noe de har opplevd tidligere, og som har blitt endret etter at de har fått hjelp og støtte fra Blå Kors Barnas Stasjon i mange år. Manglende nettverk kan skyldes at foreldre er alene i et nytt land eller at de har måttet bryte kontakten med sine etablerte nettverk fordi disse ikke bidro positivt til de endringene foreldrene ønsket – dette kunne være både et nettverk i rusmiljøet eller egen familie.

Flerkulturell bakgrunn: Omtrent 1/3 av informantene i spørreskjemaet oppga å ha et annet morsmål enn norsk. Vi har ikke konkrete tall på fordelingen av morsmål blant brukerne av Blå Kors Barnas Stasjon totalt, men vet ut fra intervju at på en del stasjoner er antallet med et annet morsmål enn norsk betydelig høyere. En del foreldre med svake norskferdigheter ble ikke spurt om å fylle ut spørreskjemaet, fordi det ble ansett at de ikke ville klare å forstå innholdet. I intervju med foreldrene kom det frem at brukere som har flyttet eller flyktet til Norge, kan ha andre hjelpebehov når de kontakter Blå Kors Barnas Stasjon enn norske familier; brukerne omtaler det som en hjelp til å forstå det norske samfunnet, enten når det gjelder å forstå velferdssystemet eller det tilgjengelige hjelpeapparatet, eller når det gjelder å bli kjent med normer for oppdragelse og familieliv i Norge. Den ene brukeren forklarte det som at Blå Kors Barnas Stasjon er en arena der *"vi som er ikke opprinnelig fra Norge (…) ser samfunnet fra et trygt vindu"*.

Dårlig fysisk og psykisk helse: Resultatene fra spørreskjemaet indikerer videre at foreldre som benytter tilbudet ved Blå Kors Barnas Stasjon, har et betydelig høyt symptomtrykk når det gjelder psykiske plager, og at de har dårlig fysisk helse. Datainnsamlingen ble gjennomført under covid-19-pandemien, og tall fra Folkehelseinstituttet viser at psykiske helseplager generelt i befolkningen har økt i denne perioden. Dette kan også være tilfellet for brukere ved Blå Kors Barnas Stasjon, men det var over 37 % av deltakerne i spørreundersøkelsen som skåret over terskelverdien, sammenlignet med 16 % blant befolkningen generelt, målt i samme periode – terskelverdien indikerer betydelige symptomer på psykiske plager, i den grad at plagene har innvirkning på daglig fungering. Fra intervjuene med ansatte og ledere kommer det også frem at andelen foreldre med problemer med psykisk helse har økt opp gjennom årene, og at symptomtrykk hos foreldre i noen tilfeller kan gjøre det utfordrende å hjelpe dem. Enkelte ansatte beskriver også en frustrasjon knyttet til kompleksiteten i sakene, og en usikkerhet knyttet til hvilken rolle (veileder eller terapeut?) de skal innta overfor foreldre som sliter med psykisk helse.

Usikkerhet i foreldrerollen/lav familiefungering: Deltakerne i spørreundersøkelsen skåret i gjennomsnitt på terskelverdien for dårlig familiefungering. Dårlig familiefungering innebærer blant annet manglende tillitt og støtte, åpenhet og aksept. Funn fra spørreundersøkelsen indikerer at foresatte på Blå Kors Barnas Stasjon vurderer sin egen foreldrekompetanse som dårlig, spesielt med tanke på dimensjonen som omhandler tilfredshet. Tilfredshetsdimensjonen undersøker foreldrenes angst, motivasjon og frustrasjon, mens effektivitetsdimensjonen ser på foreldrenes opplevde kompetanse, evnenivå og problemløsningsevner i foreldrerollen. Det er veldokumentert at psykisk helse har stor betydning for både familiefungering og opplevd foreldrekompetanse. I tråd med dette indikerer resultatene fra spørreundersøkelsen at psykisk helse er en viktig faktor for både familiefungering og foreldrekompetanse. I intervjuene forteller foreldrene om hvilke utfordringer de har eller har hatt, som har gjort dem til dels svært utrygge i foreldrerollen, og at relasjonene i familiene ikke har vært gode. For mange har livet vært preget av skam, fordommer, skyldfølelse og dårlig samvittighet. Dette fører med seg lavt selvbilde og veldig lav tiltro til seg selv som forelder. I tillegg har livet vært preget av utrygghet, blant annet fordi foreldrene har erfaring med dysfunksjonelle familiemønstre fra egen barndom som står i fare for å gjenta seg.

Videre viser intervjuene hvordan foreldrene enten mangler eller har manglet verktøy for å endre situasjonen, dvs. for å komme seg ut av dysfunksjonelle mønstre slik at de kan oppleve trygghet og selvtillit og bidra til å skape og opprettholde gode relasjoner mellom seg og barna. De har tidligere enten bare hatt verktøy for å overleve hverdagen, holde ut og skyve vonde følelser vekk – noe flere av dem har opparbeidet seg strategier for helt fra de var barn – eller levd i en hverdag preget av frykt. Det første verktøyet mange har trengt, er hjelp til å innse hva som er utfordringen, å være ærlig med seg selv, ettersom de dysfunksjonelle mønstrene for noen hadde blitt normalen. Intervjuene viser imidlertid også at mange brukere har oppnådd dette allerede før de kommer til Blå Kors Barnas Stasjon første gang, altså innsett at de ønsker hjelp og støtte til seg selv og familien, og at dette var avgjørende for å komme i kontakt med Blå Kors Barnas Stasjon. Intervjuene viser også at ansatte opplever at det å observere samspill i familiene i naturlige situasjoner sammen, for eksempel under et måltid, gjør at de kan veilede foreldre effektivt i etterkant. Det kommer også frem eksempler skildret av ansatte som viser at det kan ta lang tid for foreldre å gå fra usikker i rollen til å gradvis bli trygge omsorgspersoner.

Oppsummert ser vi at brukerne av Blå Kors Barnas Stasjon har utfordringer på flere områder, og dermed behov for et sammensatt tjenestetilbud rettet mot både psykososiale og sosioøkonomiske forhold. I internasjonal forskning blir familier med utfordringer på flere områder, omtalt som for eksempel *families in multi-problem situations*, *multiproblem families*, *families facing multiple barriers*, *troubled families*, *high-vulnerable families*, eller *vulnerable high-risk families*. Kjennetegn ved familiene er at de står overfor mange utfordringer på samme tid, at disse utfordringene er knyttet til ulike livsområder, og at utfordringene henger sammen med hverandre. Det kan gjelder utfordringer med barneoppdragelse, foreldrerollen, økonomi, mental helse, parforhold, helse, kriminalitet og negative erfaringer med eller mistillit til myndigheter og hjelpeapparat [26]. Prosjektet *Det nye barnevernet* (DNBV), et femårig prosjekt som Nordlandsforskning utførte i samarbeid med barnevernstjenesten i 12 norske kommuner, har undersøkt vilkårene for familier i barnevernet. I to surveyer av hhv. 715 familier og 66 langtidsklienter har DNBV samlet data om familienes sosiale bakgrunn, levekår, barnas fungering og foreldrenes psykososiale belastninger. Resultatene viser de samme utfordringene og kompleksiteten som det vi fant i vår evaluering.

I DNBV var også en stor andel av foreldrene aleneforsørgere, hadde lave husholdningsinntekter og/eller var arbeidsledige. Ca. 60 % av foreldrene i DNBV hadde opplevd tre eller flere negative livshendelser. De familiene med stor belastning, dvs. de som hadde opplevd flere enn fire negative livshendelser, rapportert først og fremst bekymring for barn, sykdom (særlig psykiske problemer), konfliktfylte familieforhold og arbeidsledighet [27].

5.2 Hvordan brukes Blå Kors Barnas Stasjon?

Familiene bruker mange tilbud: De fleste foreldrene som deltok i intervju, hadde vært på Blå Kors Barnas Stasjon i mange år og representerte i så måte svært erfarne brukere. Foreldrene som besvarte spørreskjemaet, hadde i gjennomsnitt kortere erfaring, og hadde i gjennomsnitt vært i kontakt med Blå Kors Barnas Stasjon siden 2017. Over 20 % av dem som besvarte spørreskjemaet, kom i kontakt med Blå Kors Barnas Stasjon for første gang i 2020. Begge utvalgene viser likevel at foreldrene bruker mange av tilbudene på Blå Kors Barnas Stasjon. I spørreskjemaet rapporterte brukerne i de i gjennomsnitt benyttet fire tjenester, og en liten andel (10.2%) hadde krysset av for at de benyttet over sju tilbud. Foreldrene beskriver i intervjuene at de bruker eller har brukt de fleste av de ulike kategoriene tilbud – individuell familieoppfølging; kurs; familieterapeutiske grupper; miljøterapeutiske grupper for barn; nettverksgrupper (inkl. drop-in); ferie-, helg- og høytidstilbud og utstyr og tjenester. De tilbudene flest benytter ifølge spørreskjemaet, er individuelle samtaler og ferie-, helg- og høytidstilbud, som over 70 % har rapportert at de benytter, mens godt over 60 % har deltatt i grupper for foreldre/barn og fått gratis utstyr eller tjenester. Hvilke tilbud som benyttes mest, bekreftes i fritekstsvarene i spørreskjemaet og i intervjuene. Det er en kjerne i konseptet Blå Kors Barnas Stasjon at de ulike tilbudene og aktivitetene til sammen støtter opp under samme mål, så det er ønskelig for familienes endringsprosess at brukerne deltar i flere aktiviteter. I spørreskjemaet svarte over halvparten at noen fra husstanden er i kontakt med Blå Kors Barnas Stasjon ofte eller svært ofte. I intervjuene fortalte noen av foreldrene at de i perioder hadde vært på Blå Kors Barnas Stasjon hver dag, og at de skulle ønske at det var åpent lenger. En type tjeneste som ikke kommer frem i spørreskjemaet, er hvordan ansatte ved Blå Kors Barnas Stasjon er en støtte for brukerne i møtet med andre tjenester, for eksempel barnevern, advokater, BUP, skolen eller barnehagen.

Hjelp fra flere instanser: Både spørreskjema og intervjuene viser at brukerne har eller har vært i kontakt med og fått hjelp fra en god del andre instanser. Nesten 40 % oppga at de hadde fått hjelp fra barnevernet. Rundt 20 % oppga at de hadde fått hjelp fra BUP, PPT/skole, psykolog, DPS og familiekontoret, hvor flere rapporterte at de brukte flere av disse tjenestene. I intervjuene forteller foreldrene, som altså hadde vært i kontakt med Blå Kors Barnas Stasjon i mange år, at de nå ikke hadde kontakt med så mange andre tjenester. Det kunne være fordi de tidligere hadde behov for behandling, mens dette tilbudet nå var avsluttet; at de hadde negative erfaringer med fra andre hjelpeinstanser (noen hadde også positive erfaringer); fordi de opplevde at de fikk all den hjelpen de trengte på Blå Kors Barnas Stasjon og at det var trygt å forholde seg til bare ett sted. Svarene i spørreskjemaet viser en sammenheng mellom antall år på Blå Kors Barnas Stasjon og et lavere nivå av antall andre tjenester de oppgir at de hadde fått hjelp fra, dvs. at de som har vært på Blå Kors Barnas Stasjon i mange år bruker færre andre tjenester enn de som har vært på Blå Kors Barnas Stasjon kortere. Vi vet ikke hva denne sammenhengen skyldes, men en mulig årsak kan

være at Blå Kors Barnas Stasjon dekker så mange behov og er et så trygt sted at brukerne ikke trenger noe annet – som de selv uttrykker i intervjuene.

Brukermedvirkning: I spørreskjemaet ble foreldrene spurt om de hadde hatt mulighet til å påvirke tilbudet på Blå Kors Barnas Stasjon vha. svaralternativene 1 = Ikke i det hele tatt, 2= i liten grad 3 = i noen grad, 4 = i stor grad og 5 = i svært stor grad. Gjennomsnittlig skåre på dette spørsmålet er 3.67, noe som er forholdsvis høyt, men likevel noe lavere enn skårene på tilfredshet med informasjon, opplevelsen av de ansatte og overordnet tilfredshet med Blå Kors Barnas Stasjon. Intervjuene viser derimot at foreldrene opplever å ha stor medvirkning i hvilke tilbud, tjenester og aktiviteter han/hun og deres familie deltar i. Foreldrene har ikke opplevd noe press om å delta i noe som helst, og heller ikke noen nederlagsfølelse dersom de ikke har klart å fullføre noe. Likevel har de alltid beholdt følelsen av trygghet på Blå Kors Barnas Stasjon, og ikke kjent på skam og fordommer og redsel for å mislykkes som i mange andre sammenhenger. Barna forteller også at de kan velge en del aktiviteter selv når de er på Blå Kors Barnas Stasjon, men at om de hadde fått bestemme *helt* selv, så hadde de vært der mye lenger, gjerne døgnet rundt og etter at de har blitt 13 år.

Brukernes mål: Det er et stort spenn i målene som brukerne har, både når det gjelder type mål og hvor bevisste brukere og ansatte er på å jobbe for å nå dem. Ansatte og ledere forteller i intervjuene om at alle brukerne skal ha egendefinerte mål de jobber for å nå, og at disse målene er rammen rundt aktivitetene og tilbudet de har. Inntrykket etter intervjuene med ansatte og ledere er likevel at det er varierende i hvilken grad brukernes mål står i sentrum for arbeidet, og at familier kan streve med å formulere mål. Som en ansatt uttrykker, kan "*det kan være et litt sånn stressmoment da, med å ha et uttalt mål*" (Ansatt 14). Brukerne kan ha både små mål, delmål og hovedmål. Noen ganger er målene veldig klare, for eksempel: En familie skal greie å gjennomføre en ferietur på egenhånd, uten Blå Kors Barnas Stasjon. Målene kan også være at man har lyst til å ha et sted hvor man må snakke norsk, bli en bedre forelder, bli flinkere til å sette grenser, få til bedre samspill og få seg et nettverk. Det er imidlertid få brukere og ansatte som uttrykker at de er opptatte av at målene i seg selv er viktig som metode. Foreldrene som deltok i intervjuene, snakket gjennomgående mye mer om prosessen enn om målene. Den ene brukeren sa at akkurat nå hadde hen ikke noen mål med samtalene på Blå Kors Barnas Stasjon, fordi det var så mye annet som skjedde i livet. Flere av dem uttrykker likevel at de ønsker å bli en så god forelder som mulig samtidig som de håndterer de utfordringene de har eller har hatt.

Brukerne må selv ønske å få hjelp og være villige til å gjøre en innsats: Intervjuene med ansatte viser at en fellesnevner for å få hjelp fra Blå Kors Barnas Stasjon er at familiene selv må ønske å få hjelp. At brukerne er klare for dette, kommer frem i intervjuene med foreldrene; de har gjort en stor innsats og hatt en sterk motivasjon helt fra de bestemte seg for å oppsøke Blå Kors Barnas Stasjon for første gang. De har måttet ta vanskelige valg og mye ansvar og initiativ selv både for å bestemme seg for å ta kontakt med Blå Kors Barnas Stasjon og for å ta imot hjelp og støtte derfra. Dermed kan det virke som om brukere som ikke har denne motivasjonen eller som ikke klarer å ta denne typen initiativ, ikke kan få hjelp fra Blå Kors Barnas Stasjon. En av de kommunale samarbeidspartnerne adresserer nettopp dette og skriver: *"Barnevernet vurderer at de mest sårbare og bekymringsfulle sakene ikke passer inn på Blå Kors Barnas Stasjon, da Blå Kors Barnas Stasjon baserer seg på motivasjon og drivkraft hos brukeren"*. Basert på denne evalueringen vet vi lite om hvilke kriterier som brukes for å avgjøre hvem som passer til å få hjelp fra Blå Kors Barnas

Stasjon og hvem som ikke gjør det, for eksempel hvor sterk motivasjon eller hvor sterkt ønske om endring en bruker må ha for å være i målgruppen. Vi har heller ikke data om hvilke tilbud som blir gitt til de som ikke faller innenfor kriteriene.

Hva har brukerne oppnådd? Data fra alle datakildene i denne evalueringen kan si noe om hva brukerne har oppnådd med hjelp, støtte, oppfølging og veiledning fra Blå Kors Barnas Stasjon (dvs. datakildene intervju med foreldre, barn, ansatte, ledere og kommunale samarbeidspartnere samt spørreskjemaet). I spørreskjemaet skåret foreldrene høyt på spørsmålene om hvorvidt Blå Kors Barnas Stasjon har **styrket relasjonen mellom dem og barnet** og om hvorvidt Blå Kors Barnas Stasjon har gjort dem **tryggere i foreldrerollen**. De ansatte forteller om hvordan de observerer at foreldrene forstår barna sine bedre, møter dem på andre måter og får et bedre og tettere samspill. Det kan høres ut som tilsynelatende hverdagslige, små endringer som å sette seg ned på barnets nivå, men en av de ansatte minner oss på at dette kan handle om *"dype mønstre som skal endres på"*. Foreldrene forteller også hvordan de har opplevd å bli bedre foreldre og at samspillet mellom dem og barna er bedre. Dette har de klart gjennom å få/lære ulike verktøy og håndteringsmekanismer. Sentrale steg på veien mot å oppleve økt foreldrekompetanse og bedre relasjoner i familien er **økt selvtillit og mestringstro**, inkludert det å være mer glad i seg selv og å ta omsorg for seg selv, noe foreldrene har oppnådd på Blå Kors Barnas Stasjon. For å oppnå økt selvtillit og mestringstro har det vært viktig for mange brukere å få hjelp til å **håndtere skam og fordommer** som mange har kjent på hele livet. En av de kommunale samarbeidspartnerne har erfart hvordan Blå Kors Barnas Stasjon møter brukerne med et mestringsfokus som gjør at familiene kan bygge opp en tro på hva de kan få til. Som vist i kapittel 4.3.3 forteller noen av foreldrene detaljert om hvordan de har lært seg om følelser, og om hvordan de skal **håndtere følelser** som nedstemthet og sinne – både hos seg selv og hos barnet.

Resultatene fra spørreundersøkelsen indikerte statistisk signifikante sammenhenger mellom høy grad av brukertilfredshet med Blå Kors Barnas Stasjon og god familiefungering og tilfredshet med egen foreldrekompetanse. Disse sammenhengene var forble statistisk signifikante når det ble kontrollert for kjønn, alder, utdanning og landbakgrunn separat. Sivilstatus (gift/ugift) svekket sammenhengen mellom brukertilfredshet med Blå Kors Barnas Stasjon og familiefungering. En mulig forklaring på dette kan være at opplevd familiefungering er ofte i utgangspunktet dårligere i familier som har gått igjennom samlivsbrudd/eneforsørgere. Det er viktig å merke seg at sammenhengene påvist i spørreundersøkelsen ikke impliserer kausalitet (årsakssammenheng) siden dette er en tverrsnittsundersøkelse. Sammenhengene kan være toveis, bedre familiefungering og tilfredshet med egen foreldrekompetanse kan føre til mer fornøydhet med Blå Kors Barnas Stasjon.

På Blå Kors Barnas Stasjon, eller med hjelp fra Blå Kors Barnas Stasjon, har foreldrene fått oppleve en normal hverdag med normale gjøremål – en hverdag preget av trygghet og ikke stress. Noen av verktøyene de har fått med seg fra Blå Kors Barnas Stasjon handler også om **håndtere hverdagen, både de hverdagslige sidene av den og livskrisene**. På Blå Kors Barnas Stasjon øver de på sosialt samspill som de vil møte på i hverdagen, blant annet gjennom måltidsituasjoner, og et av barna forteller at de kan få tips dersom noe har vært vanskelig på skolen.

Å ha oppnådd følelsen av **tilhørighet til et felleskap** gjennom å møte andre foreldre og barn som også er i sårbare situasjoner på Blå Kors Barnas Stasjon, å være sammen på aktiviteter og turer og å skape minner og opplevelser sammen med noen har også av svært stor betydning for brukerne som har deltatt i denne evalueringen. Spørsmålet i spørreskjemaet om hvorvidt Blå Kors Barnas Stasjon har styrket foreldrenes evne og/eller glede av sosialt samspill med andre har også fått høy skår. En av de ansatte bruker begrepet "heiagjeng" om det mange i denne brukergruppen mangler: *"mange av dem trenger en heiagjeng, ikke sant. (…) mange av de familiene vi har kontakt med, de står alene. Altså, de har ingen"*.

5.3 Brukertilfredshet, opplevd nytteverdi og suksesskriterier

Alle datasettene i denne evalueringen peker i en klar retning av at brukerne av Blå Kors Barnas Stasjon er fornøyd med tilbudene og hjelpen de får, og at de opplever at tilbudene er til nytte for dem. I spørreskjemaet svarte foreldrene på mange spørsmål om tilfredshet og opplevd nytteverdi vha. skalaen 1 = Ikke i det hele tatt, 2= i liten grad 3 = i noen grad, 4 = i stor grad 5 = i svært stor grad. Det er høye gjennomsnittsskårer på alle spørsmålene. Det overordnede spørsmålet «alt i alt, hvor misfornøyd eller fornøyd er du med den tilbudet/aktiviteten du har mottatt fra Blå Kors Barnas Stasjon?» fikk en gjennomsnittsskåre på 4.66. På spørsmål om opplevd nytteverdi av de tjenestene de hadde benyttet, fikk alle tjenestene fikk en gjennomsnittsskåre på over 4.

I intervjuene og i fritekstsvarene uttrykker brukerne også stor grad av tilfredshet. Foreldrene sier at de ikke vet hvordan de skulle klart seg uten Blå Kors Barnas Stasjon, at de er svært takknemlige for all hjelp og støtte de har fått, og i mange fritekstsvar står det at foreldrene er fornøyde med alt og ikke vil endre på noe. Barna uttrykker også stor grad av tilfredshet når de ivrig ramser opp alle aktivitetene og turene de har vært med på, og alle vennene de har fått på Blå Kors Barnas Stasjon. I fritekstsvarene fra spørreskjemaet kom det frem noen få negative erfaringer fra foreldre som gikk på uklar informasjon om tilbud, tidspunkter som ikke passer for alle og for mange utskiftninger av ansatte. Vi går videre nærmere inn på hva analysene i denne evalueringen har identifisert som suksesskriterier, dvs. hva er det som gjør at brukerne er så fornøyde og at tilbudene oppleves å være til hjelp både fra brukerens og de profesjonelles perspektiv?

5.3.1 Suksesskriterier

Gjennom analysene av intervjuene med foreldre, barn, ansatte, ledere og kommunale samarbeidspartnere identifiserte vi flere suksesskriterier; dvs. forhold som bidrar til at Blå Kors Barnas Stasjon er til hjelp for familiene. Suksesskriteriene var i stor grad de samme på tvers av intervjuene (se kapitlene 4.2.5, 4.3.4, 4.3.5 og 4.4). I dette kapittelet har vi sammenfattet suksesskriteriene i to større hovedkategorier: 1) Organisasjonsrelaterte suksesskriterier, dvs. faktorer som har med organisasjon å gjøre, dvs. tjenestene, tilbudene, verdier, prinsipper og arbeidsmetoder, og 2) Menneskelige suksesskriterier, dvs. faktorer som har med mellommenneskelige forhold å gjøre.

Organisasjonsfaktorer: totalpakken av aktiviteter, god tid, fleksibilitet og brukertilpasning

Totalpakken av tilbud: Blå Kors Barnas Stasjon tilbyr et helt spekter av tjenester og aktiviteter, hvorav alle er ledd i det overordnede målet om å hjelpe og støtte familier i sårbare livssituasjoner for å bidra til trygge

oppvekstsvilkår og god utvikling for det enkelte barn. Både spørreskjema og intervju i denne evalueringen viser at familiene benytter seg av mange tilbud – en kombinasjon av individuelle samtaler, kurs, grupper, ferier og aktiviteter i nærmiljøet. Ifølge de ansatte er det et sentralt ledd i tilnærmingen deres til å hjelpe disse familiene nettopp at de tilbyr en pakke av tilbud. Dette funnet er i tråd med funn fra en evaluering SINTEF gjennomførte knyttet til samhandlingstiltak rettet mot utsatte barn og unge [28], hvor et sentralt suksesskriterium var nettopp «én dør inn» i tjenesteapparatet. Ved å se funnene fra alle intervjuene og spørreskjema i denne evalueringen av Blå Kors Barnas Stasjon på tvers, kommer det frem flere positive forhold ved denne totalpakken: 1) Det å kunne delta i ulike aktiviteter er positivt for relasjonen mellom brukere og ansatte, fordi de får mulighet til å bli kjent på flere arenaer; 2) brukerne får en tilhørighet til andre brukere gjennom nettverksaktiviteter som middager, turer og ferier, som gjør at de føler tilhørighet og trygghet; 3) foreldrene får trygge øvingsarenaer for samspill i familien og relasjon med barnet; 4) ansatte får oppleve det faktiske samspillet mellom barn og foreldre, ikke bare snakke om det; og 5) brukeren trenger bare ett sted, fordi de får hjelp til alt der – fra å bearbeide egen traumatiske barndom til å låne turutstyr til leirskole.

Det er flere fordeler med å tilby flere ulike tjenester på samme sted, dvs. tjenester som kan være rettet mot ulike delmål selv om de til sammen har samme overordnede mål. En nederlandsk studie av et familiestøtteprogram kalt "Ten for the Future", en intervensjon som adresserte ti såkalte livsområder, viste reduserte nivå av foreldrestress som følge av intervensjonen [29]. Livsområdene var følgende: husholdning, økonomi, omsorgsansvar, det å være foreldre, utdanning, daglige aktiviteter, mental helse, omsorgshåndtering, sosialt nettverk og atferdshåndtering. På Blå Kors Barnas Stasjon får brukerne både profesjonell hjelp til å håndtere familiens utfordringer, og opplevelsen av trygghet, tilhørighet og normalitet. Det blir videre trukket frem som positivt av brukerne selv at de slipper å forholde seg til flere hjelpeinstanser, ettersom de får all hjelpen de trenger på Blå Kors Barnas Stasjon. Det er en kjent utfordring at familier med sammensatte utfordringer og behov, som trenger tjenester fra ulike tjenesteytere innenfor eksempel helse og velferd, møter tjenester preget av silo-inndeling og svak samhandling mellom tjenester, noe som gjør at tjenestene blir fragmenterte [26].

Det kan imidlertid også tenkes at det eksisterer noen utfordringer med å tilby en slik totalpakke av tjenester på ett og samme sted. Ett aspekt er om brukerne egentlig vet hva de trenger i "jungelen" av tilbud, aktiviteter, kurs, sosiale fellesskap og utstyr. Og hvordan får brukerne oversikt over alle tjenestene? Det er ikke så lett for verken ansatte, ledere eller brukere å sette ord på nøyaktig hva konseptet Blå Kors Barnas Stasjon er, og man kan tenke seg at den store pakken av tilbud er en av årsakene til dette ettersom Blå Kors Barnas Stasjon er så mye forskjellig. Et annet aspekt er hvordan det oppleves for de ansatte å jobbe med så mye ulikt, og med et relativt sammensatt behovsbilde. Noen ansatte kan streve med å innta den rette rollen i det de opplever som stadig flere komplekse og tunge saker, som "*at vi får henvisning fra psykisk helse som kanskje er- Veldig deprimert mamma som har det veldig, veldig vanskelig*". En annen ansatt ønsker seg mindre ad hoc-jobbing og mer struktur i arbeidsdagen og forteller at det er "*veldig lite prosedyrer*", noe vedkommende føler kan gå ut over produktiviteten og familiene man skal hjelpe. Det kan altså se ut som det å nærmest skulle hjelpe brukerne med "alt", kan være utfordrende – selv om det i datamaterialet finnes mange skildringer av at det først og fremst oppleves positivt med det store og fleksible spekteret av tilbud til familiene. Internasjonal forskning på tjenester til tilsvarende familier viser at

det er både er utfordringer og muligheter med å gi sammensatte tjenester for å møte sammensatte behov, for eksempel knyttet til å ivareta en helhetlig tilnærming samtidig som man retter oppmerksomheten mot spesifikke utfordringer, kompetanse, samhandling, bruk av screeningverktøy, samt rammebetingelser som tid og finansiering [30].

Brukerstyrt, fleksibelt og tilgjengelig: Det er ikke slik at det settes sammen en ferdig pakke av tilbud til brukerne når de kommer til Blå Kors Barnas Stasjon, det er ikke en ferdig løype. Hvilke tilbud og aktiviteter en bruker eller familien benytter, er i stor grad styrt av brukernes behov og ønsker – både angående hva de selv har bruk for av hjelp, hva de selv liker å være med på, og det som passer inn med hverdagens andre aktiviteter. Brukerne beskriver Blå Kors Barnas Stasjon som svært fleksible og tilgjengelige; det er ikke noe ventetid, det er bare å komme eller ringe når som helst. Opplevelsen av brukerstyrte tilbud henger også sammen med det som så mange foreldre trekker frem i intervjuene og fritekstsvarene: På Blå Kors Barnas Stasjon blir vi møtt med respekt, vi blir sett og hørt, og tatt på alvor. Dette ser ut til å være av svært stor betydning for foreldrene. Alt i alt kan det se ut som at Blå Kors Barnas Stasjon praktiserer en form for shared decision making (samvalg/felles beslutningstaking), som handler om å involvere pasienter og brukere i beslutninger på måter de synes er riktige for dem. Om konseptet er *for* brukerstyrt er også et spørsmål man kan adressere, som det neppe er en fasit på, men det er naturlig å spørre seg om det også er noen ulemper ved å overlate såpass mye til brukerne. For vet de hva de trenger og har behov for? Kanskje bør ansatte få styre prosessene enda litt mer og stille noen flere krav til brukerne. Nooteboom og kolleger anbefaler å styrke **ansattes ferdigheter i å prioritere problemer** og shared decision making, ved å diskutere prioriteringene med familiene ofte, og på den måten innlemme dem i prosessen [30].

Tid: Å ha god tid og å ikke måtte forholde seg til etablerte forløp med spesifiserte tidsperioder for måloppnåelse beskrives av ansatte og ledere som avgjørende for å kunne gjøre en god jobb og gi riktig hjelp. I de fleste tilfellene er behovet for å bruke lang tid knyttet til relasjonene til brukeren; det kan ta lang tid å etablere en trygg nok relasjon, en så trygg relasjon av brukeren tør å være ærlig og er klar for å motta hjelp og støtte. Lang tid – i noen tilfeller mange år – kan være avgjørende for å i det hele tatt komme frem til hva som er brukerens utfordringer. Også fra de kommunale samarbeidspartnerne blir det fremhevet som et suksesskriterium at Blå Kors Barnas Stasjon er et kontakt- og treffpunkt for familier over tid. Brukerne selv beskriver i intervjuene at de opplever at de kan bruke så lang tid som de trenger til å bli klar til å ta imot hjelp, og at de kan bli på Blå Kors Barnas Stasjon så lenge de vil, selv om de vet at de ikke kan bruke Blå Kors Barnas Stasjon når barna er over 12 år.

På samme måte som i Østlandsforsknings evaluering av Blå Kors Barnas Stasjon fra 2011 [2], kan det basert på våre funn være betimelig å adressere om det utelukkende er positivt at familiene får hjelp fra Blå Kors Barnas Stasjon over så lang tid. Forfatterne av evalueringsrapporten fra 2011 stilte spørsmål om hvorvidt Blå Kors Barnas Stasjon kunne bli en hvilepute for familiene, dvs. at familiene ikke kommer seg ut av en vanskelig situasjon, men forblir i den og blir avhengige av Blå Kors Barnas Stasjon. Når foreldrene i intervju og spørreskjema i vår evaluering omtaler Blå Kors Barnas Stasjon som "familien sin" eller "hjemmet sitt", at Blå Kors Barnas Stasjon er deres eneste "trygge havn", og at de ikke vet hvordan de skulle ha klart seg uten Blå Kors Barnas Stasjon, så tyder det på at en del brukere har svært tette relasjoner til Blå Kors Barnas Stasjon – relasjoner som familier uten disse sårbarhetsfaktorene har i venner, familie, naboer og kolleger.

Resultatene fra spørreundersøkelsen viste ingen statistisk signifikant sammenheng mellom antall år på Blå Kors Barnas Stasjon og psykisk helse, foreldrekompetanse eller familiefungering. Kunne man tenke seg at det fantes metoder for å oppnå gode resultater med en mer bærekraftig tidsbruk og mindre grad av avhengighet? På den andre siden viser forskning at for lite tid er en stor barriere for å klare å gjennomføre såkalt "integrated care" til familier med sammensatte behov [30]. Innenfor andre lavterskeltjenester har behovet for å få bruke lang tid blitt identifisert som avgjørende for å kunne etablere tilstrekkelig grad av tillit mellom tjenestemottaker og tjenesteyter til at det kan ytes god hjelp. Edland-Gryt & Skatvedt identifiserte det de omtaler som tillitsterskelen i sin forskning på lavterskel helsetiltak for rusmiddelmisbrukere. Å komme over denne terskelen handler ikke utelukkende om tid, men for noen brukere trengs det mye tid og bekreftelse før de i det hele tatt tør å spørre om hjelp. Et illustrerende sitat fra Edland-Gryt og Skatvedts artikkel er: *"What about those who need 1000 cups of coffee before they start to speak about their needs?"* [31].

Arbeidsmetoder og de ansattes kompetanse: Blå Kors Barnas Stasjon tilbyr som nevnt flere ganger, et sammensatt tilbud av tjenester, og de ansatte representerer mange ulike fagbakgrunner. De jobber både etter felles prinsipp og verdier, og er fleksible til å utvikle nye tilbud for å møte brukenes behov og ønsker, dvs. at tilbudet til en viss grad er standardisert, men med en del rom for individualisering. Både ansatte og brukere snakker i intervjuene om at kombinasjonen av å være fagperson og medmenneske er et suksesskriterium for å lykkes med arbeidet og å få hjelp fra Blå Kors Barnas Stasjon. Likevel kan man også se for seg at det kan være en utfordring å både være fagperson og "seg selv" som flere sier, for hvilke verktøy er det da de benytter til å håndtere det som av noen beskrives som komplekse saker? Og hvordan jobber lederne med å sette de ansatte i stand til å håndtere dem? Inntrykket fra intervjuene er at de fleste stasjonene har en relativt liten og oversiktlig ansattgruppe, og at leder ofte er med i arbeidet på lik linje med ansatte. Det kan virke som at den faglige praten dem imellom, der de kan lufte problemstillinger samtidig som de bevarer familienes integritet, betyr mye – og sånn sett er et viktig arbeidsverktøy uavhengig av hvilken fagbakgrunn man har.

Menneskelige faktorer: Relasjoner, tillit, likeverdighet, respekt, omsorg og forståelse

At hjelp og støtte fra Blå Kors Barnas Stasjon er fundert i en trygg og tillitsfull relasjon mellom brukere og ansatte, er et suksesskriterium som beskrives grundig av både brukere, ansatte og ledere i denne evalueringen. Både ansatte og brukere snakker om hvordan de ansatte ikke bare opptrer som profesjonelle eller fagpersoner, men at de også er medmennesker eller at de er "sitt vanlige jeg". De ansatte ser det som en fordel at de ikke kun fremstår som eksperter, ettersom det kan være godt for brukerne å oppleve at også fagpersoner kan være usikre av og til og "kløne litt med et bål". For brukerne sin del kan beskrivelsene av ansatte som en god kombinasjon av medmenneske og fagperson tyde på at de har møtt profesjonelle i andre tjenester som de ikke har opplevd på samme måte.

Relasjon henger dessuten sammen med tid – på to måter: På den ene siden er relasjon knyttet til muligheten brukerne og ansatte på Blå Kors Barnas Stasjon har mulighet til å bruke lang tid på å etablere en så trygg relasjon som er nødvendig for at brukeren skal få den hjelpen som han/hun trenger. For noen brukere tok det som vist, mange år før de klarte å være ærlig med seg selv om hva som faktisk var familiens

utfordringer, og før de dermed kunne få riktig hjelp. I løpet av den perioden har relasjonen for mange utviklet seg til å bli svært tett, og brukere har omtalt ansatte på Blå Kors Barnas Stasjon som de eneste i verden de kan være 100 % ærlig med eller som "de foreldrene de aldri har hatt". På den andre siden er det ifølge andre brukere ikke alltid nødvendig med lang tid for å etablere den trygge og tillitsfulle relasjonen. Foreldrene forteller om hvordan de følte seg trygge allerede fra første møte med Blå Kors Barnas Stasjon, og at dette handler om hvordan de blir møtt. Brukerne i intervju og i fritekstsvarene legger stor vekt på at de føler seg sett og hørt på Blå Kors Barnas Stasjon, at de opplever å bli møtt som mennesker med verdi og ressurser og å ikke bli vurdert ut fra en negativ fortid eller dårlige valg, og ikke minst at de på Blå Kors Barnas Stasjon slipper å føle på skam og fordommer. Dette bidrar til å bygge opp en tillitsfull relasjon som gjør at både brukeren og den ansatte tør å være åpne. Kommunale samarbeidspartnere omtaler også brukernes relasjon til Blå Kors Barnas Stasjon som et tillitsforhold, og at Blå Kors Barnas Stasjon oppfattes å være ufarlig for brukerne. Og som Barn 2 uttrykker det: På Blå Kors Barnas Stasjon kan vi prate om hva vi vil uten at vi tenker at noen skal le av det!

Det er ikke bare relasjonen mellom brukere og ansatte som er et suksesskriterium for at Blå Kors Barnas Stasjon skal kunne tilby hjelp og støtte ifølge informantene i denne evalueringen. I intervjuene og i fritekstsvarene i spørreskjemaet kom det frem også hvor viktig relasjonene mellom brukerne er. Noen av foreldrene forteller i intervjuene hvordan det har utviklet seg vennskap mellom både foreldre og barn som har møttes på Blå Kors Barnas Stasjon. Når foreldrene i spørreskjemaet fikk spørsmål om hva som er det viktigste med Blå Kors Barnas Stasjon, svarte 44 % fellesskapet, det sosiale, nettverket og samholdet på Blå Kors Barnas Stasjon. Å møte og bli kjent med andre familier som har en eller annen form for utfordringer – uten at det er så viktig akkurat hvilke utfordringer det er snakk om – ser ut til å være høyt verdsatt av mange brukere. Noen av vennskapene videreføres også utenfor Blå Kors Barnas Stasjon. To foreldre (fra hver sin familie) fortalte at de planla å dra på ferie sammen til dyreparken i Kristiansand med barna sine, og at de hadde søkt om støtte til dette fra Blå Kors Barnas Stasjon – dette var altså en ferieplan helt på eget initiativ, ikke en ferie arrangert av Blå Kors Barnas Stasjon. Intervjuene med barna bygger også opp under hvor viktig det er for brukerne å ha nettverk på Blå Kors Barnas Stasjon; barna forteller at de har fått mange venner. I spørreskjemaet oppga 16 % av informantene at de ikke har noen de kan snakke fortrolig med, og 14 % at de ikke har noen de kan få hjelp fra. Funn fra Elstad og kollegaer sine studier på lavterskeltjenester for mennesker med psykiske problemer [32, 33] viser at en blanding av profesjonell hjelp og brukermedvirkning gir muligheter for både å motta sosial støtte og delta aktivt, noe som kan bidra til en utvikling av gjensidige relasjoner i dagliglivet. Dette støtter funnene i denne evalueringen av Blå Kors Barnas Stasjon.

Fritekstsvarene i spørreskjemaet viser også hvordan foreldrene setter stor pris på at Blå Kors Barnas Stasjon er for *hele* familien, noe som indikerer hvordan tilbudene bidrar til å styrke relasjonene også innad i hver familie. Dette gjenspeiles i svar fra de kommunale samarbeidspartnere, hvor den ene fremhever at Blå Kors Barnas Stasjon har mulighet til å ivareta søsken slik at hele familien kan få tilbud og aktiviteter som styrker relasjonene i familien.

Flere funn angående suksesskriterier i denne evalueringen er tilsvarende funnene fra Østlandsforsknings evaluering fra 2011, som at brukerne føler seg sett og hørt, at Blå Kors Barnas Stasjon er som en stor familie

der man føler tilhørighet, og at familiene etablerer nye sosiale nettverk både på og utenfor Blå Kors Barnas Stasjon [2].

Den mellommenneskelige kontakten mellom ansatte ved Blå Kors Barnas Stasjon og de kommunale samarbeidspartnerne, er også et viktig element for å sikre at de rette brukerne får riktig hjelp. Utsagn som *"vi har hverandres telefonnummer"* og tar direkte kontakt, og *"det er 50/50 hvem som tar kontakt først"*, viser at man anser det som enkelt å kontakte hverandre om konkrete brukere og behov, begge veier. Det at en av samarbeidspartnerne beskrev at det tok tid å skjønne hva konseptet gikk ut på, viser også at det finnes tålmodighet i relasjonen dem imellom.

Helheten er mer enn summen av delene

Det brukerne oppnår, beskrives som noe annet enn det man er vant til fra andre hjelpetiltak: Det å forflytte seg selv og familien til en ny plattform i livet, som gir andre forutsetninger for barns oppvekst. Det å hjelpe familiene gjennom den endringsreisen som Blå Kors Barnas Stasjon skal være og inviterer til, ser ut til å avhenge av koblingen mellom de menneskelige suksesskriteriene og de organisasjonsmessige. Siden krav til egen motivasjon og viljestyrke hos brukeren står så sterkt i konseptet, blir det ganske avgjørende for å lykkes at brukerne også greier å formulere målsettinger og gjør sin del av jobben. Det hjelper ikke om både de organisasjonsmessige og menneskelige faktorene er på plass, om ikke brukerne får startet på endringsreisen. Hos de brukerne som beskrives som ferdige og skrevet ut fra stasjonene, går det igjen at de har greid å gjennomføre endringene som måtte til, og deretter er i stand til å leve mer normale liv. Hva er det som avgjør hvem som greier det, og hvem som ikke greier det? Kanskje er det her Blå Kors Barnas Stasjon fungerer ekstra godt ved at det ikke er et bestemt tidskrav, at det er fokus på omsorg og raushet samt at det er en rekke ulike tilbud og aktiviteter for både barn og voksne både sammen og hver for seg?

Ved å si at helheten er mer enn summen av delene, betyr det egentlig at koden Blå Kors Barnas Stasjon kanskje har knekt er å greie å skape et tilbud der brukerne oppnår noe annet enn standardiserte resultater. Sagt på en annen måte er det ikke antallet tiltak man har benyttet seg av, tiden man har gjennomført på, eller hvor langt man egentlig har flyttet seg som ser ut til å telle. Det som er viktig for ansatte ved Blå Kors Barnas Stasjon er at brukerne selv kjenner at de har nådd målene sine, og at de gjennom prosessen har fått økt tro på at de kan greie å takle ulike utfordringer i livet på nye måter, og dermed bryter gamle mønstre.

5.3.2 Blå Kors Barnas Stasjon under korona-situasjonen

Resultatene fra spørreundersøkelsen viste at opplevd nytteverdi ved tilbudene fra Blå Kors Barnas Stasjon var lavere under korona-situasjonen sammenlignet med det generelle tilbudet ved Blå Kors Barnas Stasjon.

I intervjuene med foreldre kom det ikke frem at noen hadde særlig store utfordringer med restriksjoner i aktiviteter på Blå Kors Barnas Stasjon pga. korona. De uttrykte at det var litt kjedelig eller synd at aktiviteter ikke kunne gjennomføres som normalt, men hadde tilstrekkelig kontakt for å få møtt sine behov, og var innforstått med at aktiviteter må avlyses og utsettes. I intervju med de ansatte, kom det derimot frem at flere av dem synes det er utfordrende å ikke kunne gjennomføre planlagte kurs, ha færre deltakere på middager samt mindre sosialt for brukerne på stasjonene. I tillegg beskrives det at usikkerheten korona-

situasjoner har medført, er belastende ved at man må utsette gang på gang, og at det føles tungt for ansatte å ikke kunne være like tett på brukerne. Ett sted beskrives det også at ansatte kvier seg for å skrive ut familier midt under en pandemi, der mange generelt sliter med ensomhet.

I fritekstsvarene i spørreskjemaet, på spørsmålet om hva som fungerer dårlig på Blå Kors Barnas Stasjon under korona, har de fleste av foreldrene svart *"ingenting"*, eller at alt fungerer bra. Av de som har svart noe annet, er det ni som har skrevet at de savner å møte andre, og ni som har skrevet at det er mindre aktiviteter. En forelder har kommentert at brukerne trengte Blå Kors Barnas Stasjon ekstra mye akkurat når det ble stengt: *"At det var stengt i starten av korona og Norge ble stengt ned, når man som bruker kanskje trengte det mer enn noen gang"*. Det er også noen få foreldre som har skrevet at de har negative erfaringer med informasjon, kontakt og beskjeder under koronasituasjonen. På spørsmålet om hva det er spesielt viktig å opprettholde av aktiviteter under koronasituasjonen, er det flest som har svart at det er viktig å opprettholde aktiviteter, særlig middager og andre måltider, men også grupper, kurs og ferier (51 av de 141 som har svart). I tillegg har en god del svart at det er viktig å opprettholde samtaletilbudet (45 av 141 svar), muligheten til å ha kontakt, for eksempel på telefon (23 av 141 svar), og at det er viktig å opprettholde muligheten til å møtes (22 av 141 svar). I kapittel 6 gis det noen anbefalinger om hvordan utvikling av digitale tjenester kunne ha vært mulige verktøy i verktøykassen for ansatte, som også kunne fylt en beredskapsfunksjon under en unntakstilstand som for eksempel en pandemi.

5.4 Styrker og begrensninger ved evalueringen

Fordeler med kvalitative metoder generelt er at man gir intervjuobjektene mulighet til å utdype sine erfaringer og perspektiv, samt at det gir mulighet for oppfølgingsspørsmål både fra intervjuer og intervjuobjekt. Kvalitative metoder kan åpne for forskning der kunnskapsgrunnlaget i utgangspunktet er tynt, hvor problemstillingen som skal utforskes er sammensatt og kompleks, og der vi stiller oss åpne for et mangfold av mulige svar [34]. Begrensninger ved en slik tilnærming innebærer i hovedsak at man ikke kan generalisere eller si noe om effekt. Det var også planlagt å bruke observasjon som en del av datainnsamlingen i denne evalueringen, men dette utgikk pga. reiserestriksjoner og anbefalinger om sosial avstand i corona-situasjonen. Observasjon ville ha vært en nyttig metode for å få mer data om arbeidsmetode og suksesskriterier.

I datainnsamlingen hendte det at ansatte ved Blå Kors Barnas Stasjon var til stede i rommet under gjennomføring av intervjuene, eller at de satt ved siden av en bruker som fylte ut et spørreskjema for å bistå vedkommende med å forstå innholdet i skjemaet. Dette kan ha vært med på påvirke hvilke svar informanten ga. Å ha ansatte så tett på ble likevel vurdert som avgjørende for å at informantene skulle føle seg trygge og ivaretatt under datainnsamlingen. Foreldrene som deltok i intervjuene, er på samme måte som deltakerne i Østlandsforsknings rapport fra 2011, brukere som uttrykte en sterk tilhørighet og lojalitet til Blå Kors Barnas Stasjon, noe som preger de erfaringene de har og dermed det de deler med forskeren i intervjuet. Det er en svakhet ved materialet at vi ikke strategisk også valgte ut informanter som har opplevd noe negativt ved Blå Kors Barnas Stasjon, eller som har valgt å avslutte kontakten.

Begrensninger med spørreundersøkelsen er i hovedsak relatert til mulig skjevhet i rekruttering av respondenter og at registering av svarprosent i varierende grad ble gjennomført. Fedre kan ha vært underrepresentert i spørreundersøkelsen, da fleste deltakerne i spørreundersøkelsen var kvinner (83%). Imidlertid er det ikke så langt unna fordelingen mellom kvinner og menn blant foreldrene som benytter tjenester fra Blå Kors Barnas Stasjon (74 % kvinner blant voksne brukere av Blå Kors Barnas Stasjon i 2019, ifølge Barns Stasjons årsrapport). Det var også få respondenter fra Blå Kors Barnas Stasjon i Oslo og Bergen. Disse stasjonene var relativt nyetablerte og i tillegg var de rammet av restriksjoner som følge av korona-pandemien – noe som kan forklare den lave deltakelsen i spørreundersøkelsen. Dette betyr at man må være varsom i tolkning og generalisering av funnene. Det er også viktig å understreke at prosentandelene som presenteres, for eksempel andelen som oppgir «dårlig helse», er et gjennomsnitt for ei gruppe. Innenfor denne gruppa vil det være stor variasjon. Sammenhengene/assosiasjonene som presenteres i studien, impliserer ikke kausalitet; sammenhengene kan også være toveis. Spørreundersøkelsen inneholdt utvalgte validerte måleinstrument som tidligere er benyttet i ulike norske studier – noe som gir oss et godt sammenligningsgrunnlag. Det var også god indre reliabilitet de måleinstrumentene som inngikk i spørreundersøkelsen, og det var relativt liten andel av manglende svar på de fleste spørsmålene.

6 Anbefalinger

En evaluering som dette kan si noe om hvor Blå Kors Barnas Stasjon er, hvor Blå Kors Barnas Stasjon skal, hva man har oppnådd og kan gi et grunnlag for felles refleksjon og læring. Anbefalingene i dette kapittelet kan vi si er skrevet inspirert av Bruker 3, som sa:

> *"når jeg har vært i kontakt med Blå Kors Barnas Stasjon og jeg har vært frustrert og fortvilet, så har de prøvd å gi meg et svar, og det er ikke sikkert at de har gitt meg det rette svaret, men det har jeg ikke vært så veldig opptatt av, jeg har fått noe å tygge på, og noe å jobbe med, som jeg kan jobbe med til neste gang"*

Med det mener vi at anbefalingene i dette kapittelet ikke nødvendigvis er det rette svaret, men at de er vurderinger basert på funnene i denne evalueringen som kan være "noe å tygge på" – utgangspunkt for drøftinger i videreutvikling av konseptet Blå Kors Blå Kors Barnas Stasjon.

Riktig kompetanse

Brukergruppen hos Blå Kors Barnas Stasjon er familier i sårbare livssituasjoner, noe som kan innebære en rekke ulike og sammensatte sårbarhetsfaktorer innen flere domener, som fysisk og psykisk helse, negative livshendelser, foreldrestress, familiefungering, økonomi og sosialt nettverk. Det kommer også frem i intervju med ansatte og ledere at hvilke utfordringer brukergruppen sliter mest med, varierer over tid. Ved en stasjon ble det fortalt at de tidligere hadde flere foreldre med rusbakgrunn, mens de nå opplevde at flere har utfordringer knyttet til psykisk helse og utenforskap. Dette stiller store krav til fagkompetanse, tverrfaglighet og faglig tilpasning til endrede brukerbehov. Til sammen har de ansatte på Blå Kors Barnas Stasjon, som vist i innledningen av kapittel 4.2, høy, relevant og sammensatt utdanning, samt erfaring med lignende brukergrupper fra andre tjenester. Likevel kan det vurderes om de ansatte til enhver tid har tilstrekkelig kompetanse til å håndtere kompleksiteten og de til dels alvorlige utfordringene brukerne står i.

En publisert systematisk gjennomgang 55 internasjonale studier av sammensatte tjenester til tilsvarende brukergrupper oppsummerer hva som hemmer og fremmer ansattes muligheter til å gi sammensatte tjenester, og denne adresserer blant annet kunnskap og opplæring blant ansatte. Flere av studiene inkludert i oppsummeringen hadde identifisert hvordan opplæring/utdanning bidrar til å utvide de ansattes kunnskap om kompleksiteten i brukernes behov, og at dette fører til at de ansatte får større tro på at de klarer å gi et dekkende hjelpetilbud. Mange studier hadde også identifisert hvordan det å få opplæring sammen med andre fagpersoner var en stor styrke, for eksempel tverrfaglig undervisning eller å jobbe sammen med personer med en annen fagkompetanse for å lære. I den nevnte kunnskapsoppsummeringen ble det imidlertid også identifisert flere barrierer knyttet til opplæring og kompetanse. Én barriere er at det ikke er en konsensus på feltet om hva som bør vektlegges i opplæringen av fagpersoner som skal gi sammensatte tjenester, om det er å satse på økt breddekompetanse eller om det er å satse på økt kompetanse om spesifikke utfordringer [30]. Gjennom intervjuene i denne evalueringen har de ansatte på Blå Kors Barnas Stasjon formidlet at de gjennom selve arbeidet samarbeider med og lærer av hverandre. I tillegg kan det legges til rette for etterutdanning eller andre former for kompetanseheving basert på både spesifikke behov og overordnede prinsipper for helhetlige tjenester.

Samhandling med andre tjenester

Et av suksesskriteriene til Blå Kors Barnas Stasjon er at de tilbyr så mange tjenester på ett sted, slik at de hjelper familiene på en helhetlig måte med både økonomiske utfordringer, destruktive familiemønstre, manglende nettverk og dårlig helse. Én av utfordringene som i forskning er identifisert som utfordrende med å gi helhetlige tjenester, er mangel på tilstrekkelig kunnskap om alvorlighetsgrad av familienes utfordringer og om hvilke andre tjenester som eventuelt bør bidra i oppfølgingen. I den systematiske gjennomgangen av studier om sammensatte tjenester nevnt i avsnittet over, hadde så mange som 14 studier identifisert som en barriere at fagpersoner som jobbet med barn og familier med sammensatte og langvarige problemer på tvers av flere livsområder, manglet kunnskap om for eksempel triage og henvisning til andre tjenester [30]. Samhandlingskompetanse, det vil si kunnskap om samarbeidspartneres kompetanse og tjenestetilbud, er viktig. Tidligere studier på tiltak rettet mot barn og unge med sammensatte problemer og deres familier har vist at nettopp samhandlingskompetanse er sentralt for å lykkes med denne typen tiltak der aktører fra mange sektorer skal samarbeide [35, 36]. Funn fra intervjuene med ansatte på Blå Kors Barnas Stasjon og deres samarbeidspartnere indikerer at de ansatte har en relativt god oversikt over tjenestetilbudet som er relevante for deres brukere. I og med at brukergruppen har komplekse og sammensatte behov er det viktig at ansatte vedlikeholder eller opparbeider seg god samhandlingskompetanse [35]. En slik tilnærming er viktig for å skape en opplevelse av helhet og sammenheng i tjenestetilbudet.

Utredning av håndtering av psykisk helse

Spørreundersøkelsen i denne evalueringen viser at en stor andel av brukere ved Blå Kors Barnas Stasjon har et betydelig høyt nivå av psykiske problemer (angst-/depresjonssymptomer) – noe som henger sammen med dårligere familiefungering og tilfredshet med egen foreldrekompetanse. I intervjuene skildrer ansatte og ledere at man i noen tilfeller har vært usikre på håndteringen av foreldre med psykiske lidelser, og at noen også blir langvarige brukere uten å få en spesifikk behandling for sin psykiske lidelse hos Blå Kors Barnas Stasjon. Dersom disse hadde hatt mulighet for en parallell hjelp fra andre instanser samtidig som de

er brukere ved en stasjon, kunne det muligens lettet en bør fra skuldrene til de ansatte som i dag kjenner på at kompleksiteten og særlig sakene med psykisk helse er vanskelige på grunn av uklarheter ved egen profesjonelle rolle. Vi tar høyde for at datamaterialet ikke har nok informasjon om hvordan dette foregår i dag, men det kan uansett se ut til at en mulighet er å utrede nærmere hvordan stasjonene skal håndtere psykisk helse spesifikt. Flere ansatte forteller om stadig flere brukere med dette som del av sin problematikk, og spørreskjemaet avdekket en høy andel foreldre med selvrapportert dårlig psykisk helse, sånn at en utredning vil kunne sikre at man planlegger for hvordan dette skal håndteres i fremtiden – ved alle stasjonene.

Ubegrenset med tid

Som vist i kapittel 5.3.1, er det å kunne bruke så lang tid som man trenger på å etablere tillitsfulle relasjoner og å hjelpe brukerne med det de har behov for, ansett som et svært sentralt suksesskriterium av både brukere og ansatte. Drøftingen i kapittel 5.3.1 viser at det kan være relevant å stille spørsmål om hvorvidt ubegrenset tid også kan være en barriere for å gi god hjelp. Kan den lange tidshorisonten bidra til at brukerne oppnår mange gode resultater mens de er i kontakt med Blå Kors Barnas Stasjon, men at de vegrer seg for eller ikke klarer det samme på egen hånd? Som vist i resultatene fra spørreskjemaet, var det liten/ingen sammenheng mellom antall år på Blå Kors Barnas Stasjon og økt familiefungering eller reduksjon av psykiske vansker. En evaluering av Pakkeforløp for psykisk helse og rus, laget av SINTEF på oppdrag fra Helsedirektoratet, viser at blant annet tidsaspektet er viktig i utredning og behandling [37]. Flere av brukerne og pårørende som ble intervjuet i evalueringen, hadde en oppfatning av at det etter innføringen av pakkeforløp i 2019 var blitt et større kost-nytte-fokus knyttet til behandlingen, hvis man ikke nyttiggjorde seg den innen tilmålt tid. Dette førte til at flere opplevde økt stress og press på å bli frisk, ifølge rapporten. Sett i lys av dette kan man vurdere det dithen at den lange tidshorisonten til Blå Kors Barnas Stasjon alt i alt er viktig for brukergruppen, men at man likevel må være åpen for at ubegrenset tid også kan være en potensiell barriere.

Utvikle kvalitetskriterier

Kvalitetsindikatorer er statistikk som bidrar til å belyse kvaliteten i tjenesten. En kvalitetsindikator er et indirekte mål som sier noe om kvaliteten på det området som måles.[3] Det er ofte ulike dimensjoner av kvalitet, og det er viktig at ulike kvalitetsindikatorer ses i sammenheng. Det er vanlig å dele inn i tre typer indikatorer: 1) Strukturindikatorer (f.eks. kompetanse, rammer og ressurser, tilgjengelig utstyr og registrering), 2) Prosessindikatorer (f.eks. aktiviteter/ulike tilbud som benyttes) og 3) Resultatindikatorer (f.eks. tilfredshet, samspill og psykisk helse).[3]

Å kartlegge brukertilfredshet kunne vært en mulig innfallsvinkel til å måle kvalitet på tjenestene på Blå Kors Barnas Stasjon. Men en stor utfordring ved bruk av brukertilfredshet som resultatindikator er problemet med sosial ønskverdighet (social-desirability bias). Tidligere forskning på brukertilfredshet med ulike sosiale tjenester eller intervensjoner har vist at flertallet av brukerne har en tendens til å være for positiv, uavhengig av de faktiske tjenestene som tilbys [38-42]. Det kan derfor være noe begrenset nytteverdi for

[3] https://www.helsedirektoratet.no/statistikk/kvalitetsindikatorer/kvalitet-og-kvalitetsindikatorer

Blå Kors Barnas Stasjon å gjennomføre tradisjonelle brukertilfredshetsundersøkelser uten supplement av andre resultatindikatorer. Bruk av validerte tester eller kartleggingsverktøy som har normverdier i sammenlignbare populasjoner eller i normalpopulasjonen, kan også gi viktige indikasjoner på hvordan brukerne har det på kort og lang sikt – og om de oppnår endring på sentrale utfallsmål. Dette krever imidlertid kunnskap om statistiske analyser og kan være ressurskrevende. Det kan være hensiktsmessig for Blå Kors Barnas Stasjon å rutinemessig bruke utvalgte tester og/eller kartleggingsverktøy for å undersøke faktorer som for eksempel psykisk helse, psykososiale problemer, evner og ferdigheter hos foreldre og barn. For å velge ut kartleggingsverktøy kan PsykTestBarn[4], et elektronisk tidsskrift som utgir artikler om måleegenskaper ved norske versjoner av tester og kartleggingsverktøy, bidra til informerte valg og forsvarlig bruk av tester og kartleggingsverktøy.

Ut fra funn fra intervju og gjennomgang av årsrapporter er det klart at Blå Kors Barnas Stasjon har et godt utgangspunkt for å videreutvikle og systematisere gode struktur- og prosessindikatorer. For sammenligninger på tvers av de ulike stasjonene kan det være hensiktsmessig å (videre)utvikle sammenlignbare rapporteringer også ved hjelp av kvalitetsindikatorer og tester/kartleggingsverktøy. Imidlertid er kvalitet et abstrakt begrep som kan tolkes på ulike måter. Det er påpekt utfordringer relatert til å benytte kvalitetsindikatorer på sosiale tjenester, blant annet det at kvalitetsindikatorer er standardiserte mål på kvalitet som ikke forutsetter profesjonelt skjønn. Dette støttes av innholdet i intervju med ansatte og ledere ved Blå Kors Barnas Stasjon også: Det fins kvalitetsaspekter ved Blå Kors Barnas Stasjon som ikke lar seg standardisere.

Ifølge Eika er det et paradoks at verktøyene vi har for å evaluere kvalitet, er minst egnet for å vurdere tjenesteutøvelsen til grupper som trenger det mest, inklusive personer med sammensatte behov [43]. Sosiale tjenestedimensjoner verifiseres ofte nedenfra, og det er et stort potensial for at prosessuelle mål for brukermedvirkning kan utnyttes bedre enn i dag. Hva slags forordninger vil styrke muligheten for personer med sammensatte behov, og deres barn, til reell deltakelse i utforming av Blå Kors Barnas Stasjon? Godt utformete prosessuelle krav eller anbefalinger om tiltak for å involvere tjenestemottaker (med tilhørende indikatorer) kan tydeliggjøre hvor Blå Kors Barnas Stasjon videre bør ha fokus. Videre implementering av FIT - Feedback-informerte tjenester, kombinert med andre relevante indikatorer kan være hensiktsmessig for å innhente tilbakemeldinger fra brukerne ved Blå Kors Barnas Stasjon.

Målsettinger

Brukernes egendefinerte mål er en viktig komponent i konseptet til Blå Kors Barnas Stasjon. Ut ifra datamaterialet kan det se ut som at det å kunne *"senke guarden"* og å være seg selv er det som bidrar til motivasjon for en mulig endring. Alle aktivitetene, kursene og veiledningen ved stasjonene blir i denne sammenhengen midler for at brukerne skal kunne greie å gå i retning av målet sitt. Ansatte og brukere skildrer et stort spenn av ulike mål brukerne kan ha, og fellesnevneren er at man har formulert noe man *ønsker* seg, og dermed prøver å jobbe for å oppnå. Noen av målene kan fra utsiden se ut som små, nesten banale mål, men de kan likevel være store milepæler for den enkelte. Forskning av Dickson og kollegene

[4] https://psyktestbarn.r-bup.no/no

[44] har vist at deprimerte brukere ikke blir mindre motiverte av personlige mål enn andre, men at de er mer pessimistiske med tanke på å nå dem. Når vi har intervjuet brukerne ved Blå Kors Barnas Stasjon, snakker de ikke så mye om sine mål, men det trenger slett ikke bety at de ikke er opptatte av dem. Kanskje er målene så godt integrert i aktivitetene og samspillet at brukerne ikke tenker så mye over hvor de egentlig er på vei. Ansatte bekrefter også langt på vei det samme, at det ikke er alle brukere som synes det er lett å formulere et mål, men at de aller fleste greier det. Et innspill er om man er tjent med å få mer ut av målarbeidet som allerede gjøres ved Blå Kors Barnas Stasjon. Det trenger ikke å bety standardisering og flere skjema, men det kan hende at mer kunnskap om målarbeid og metodikk knyttet til dette, kunne gjort at man fikk mer ut av de målene som allerede formuleres av brukerne i dag.

Når vi i intervjuene har spurt ansatte og ledere om *hva* som har effekt for brukerne, finner vi ikke et entydig svar. Noen ansatte gir uttrykk for at det kan være krevende å vite når brukerne er i mål hos dem. Her kunne målsettingene potensielt ha spilt en viktigere rolle; ved å ha klare mål kan det også være lettere å måle hvor effektiv hjelpen man mottar er, og ikke minst hvilke av de mange intervensjonene som hjelper [45]. Hughes og medarbeidere studerte hvordan det jobbes med individuelle mål i gruppebaserte tilbud for personer med langvarige helseutfordringer, og fant blant annet ut at individuelle mål oppleves som viktige, men at oppfølging og målarbeid i gruppene er utfordrende [46]. Det kom også frem at deltakerne fremhevet den psykososiale støtten fra andre deltakere, fremfor nytten av blant annet målarbeidet.

Tilbud til familier med barn over 12 år

Overgangen til ungdomsårene kan være en kritisk og turbulent periode for både ungdommer og voksne, noe som kan gjøre det utfordrende å ikke lenger ha det trygge, kompetente tilbudet på Blå Kors Barnas Stasjon når barnet er eldre enn 12 år. I rapporten fra utviklingsprosjektet *Det nye barnevernet* beskrives noen av utfordringene som familiene kan stå overfor når barna blir eldre, slik: "Omsorgen og foreldres vilje til å holde ut i disse familier kan rakne; det er betydelig forekomst av psykiske vansker hos foreldre og mange barn og unge har tydelige vansker. Materialet inneholder en rekke eksempler på sammenbrudd når barna kommer i puberteten og alvorlige atferdsvansker eller psykiske vansker utarter seg" [27]. Blå Kors har allerede tilbudet Blå Kors Kompasset som er rettet mot ungdommer mellom 13 og 15 år som har vokst opp i et hjem med alkohol- eller andre rusproblemer, og har dermed allerede erfaring og kompetanse for å møte også eldre barn.

Digitale tjenester

Datakildene vi har brukt i denne evalueringen, viser at det pr. i dag ikke er fokus på utvikling og bruk av digitale tjenester i konseptet Blå Kors Barnas Stasjon. Koronapandemien har generelt gjort at flere brukertilbud som tidligere sjelden brukte digitale tjenester, i større grad har tatt i bruk videosamtaler, for eksempel til fastlegekonsultasjoner [47] og undervisning [48]. Utvikling av digitale tjenester trenger ikke å bety at de fysiske tjenestene forsvinner, men at fysiske og digitale tjenester kan utfylle hverandre og i noen tilfeller også forsterke hverandre. Tjenester hos Blå Kors Barnas Stasjon kunne ha vært å ha kontakt med sin veileder eller gruppe digitalt, å delta på digitale kurs [49] eller i digitale nettverksgrupper [50], eller å bruke dataspill som veiledning [51]. I likhet med mange andre tilbud og tjenester måtte Blå Kors Barnas Stasjon endre en del på tilbudet sitt på grunn av koronapandemien, med begrensninger på antall deltakere i gruppeaktiviteter, bortfall av tilbud som drop-in på noen av stasjonene og generelt mindre sosial aktivitet.

Kunne noe av dette ha blitt flyttet til digitale tjenester og kanaler? Det finnes mange muligheter for å bruke digitale verktøy i hjelp, støtte og oppfølging av sårbare grupper. I et fremtidsperspektiv vil det være mer og mer vanlig at også lavterskeltilbud kan digitaliseres med god effekt [52]. I utvikling og valg av slike verktøy må man imidlertid være bevisst på hvordan sårbare brukere også kan være sårbare digitalt [53-55]. I et pågående prosjekt om digitalt utenforskap i NAV, undersøker SINTEF hvilke faktorer digital sårbarhet består av. Her foreslås det at digital sårbarhet består av følgende faktorer: manglende tilgang til datautstyr og internett, manglende digital kompetanse, manglende byråkratisk kompetanse samt barrierer relatert til helse og sosiale problemer[5].

Det er mulig at nettopp et tilbud som Blå Kors Barnas Stasjon kunne hatt utbytte av å også satse strategisk på digitale tilbud som kan administreres av de ansatte ved stasjonene. Det finnes mange muligheter for å benytte andre digitale verktøy enn video og mobiltelefon. For eksempel har det å kunne *trene på sosiale situasjoner* gjennom VR-briller (Virtual Reality) vist seg å være et mulig verktøy for oppfølging av personer med psykiske lidelser. Slike briller lar brukeren se filmer i 360 grader, noe som gir en følelse av tilstedeværelse i et kunstig miljø. Et prosjekt støttet av Regionale Forskningsfond i Midt-Norge, viste at VR kan være et effektivt og nyttig verktøy som potensielt kan hjelpe personer som isolerer seg og som strever med å opprettholde rutiner og et meningsfullt liv [56]. Akkurat dette med å trene gjentatte ganger på å være i ulike sosiale situasjoner kan tenkes å være nyttig for flere av brukerne ved Blå Kors Barnas Stasjon, som forberedelser til å være i situasjonene i det virkelige liv, og at terskelen kan senkes når man har en følelse av å ha erfart situasjonen før (i VR-briller). For personer som strever med sosial isolasjon, kan det for eksempel være å delta i sosiale situasjoner som kafébesøk, bussturer eller en handletur på butikken være utfordrende, og noe man kan trene på. Også det å reflektere rundt opplevelsene man har i VR, vil være noe ansatte ved stasjonene kan gjøre sammen med brukerne, slik at det blir nok en aktivitet man gjør i fellesskap. Å utvikle digitale løsninger målrettet for familier i sårbare livssituasjoner kan ha stor verdi også for andre sårbare grupper og lavterskeltjenester, under forutsetning av at utviklingen skjer med sterk brukerinvolvering. De sårbare gruppene står aldri først i køen når det utvikles nye løsninger. Denne evalueringen har vist at når de familiene som altfor sjelden har fått sin stemme hørt, får muligheten til å bidra, så deler de historier, perspektiver og vurderinger som har stor nytteverdi i både forskning og innovasjon.

7 Referanser

1. Ørmen, N., *Barnas stasjon*, in *Oppdragsrapport nr. 2.* 2008, Høgskolen i Østfold.

2. Batt-Rawden, K.B., V.M. Olsvik, and T. Lauritzen, *Evaluering av Barnas stasjon Blå Kors*, in *ØF-notat nr. 12/2011*. 2011, Østlandsforskning.

3. Braine, N., *Sexual minority women who use drugs: prejudice, poverty, and access to care.* Sexuality Research and Social Policy, 2014. **11**(3): p. 199-210.

[5] https://www.sintef.no/prosjekter/2019/digitalt_utenforskap/

4. Rosenkranz, M., et al., *Assessment of health services for people who use drugs in Central Asia: findings of a quantitative survey in Kazakhstan and Kyrgyzstan.* Harm reduction journal, 2016. **13**(1): p. 1-11.

5. Muckenhuber, J., W. Freidl, and É. Rásky, *Healthcare for migrants and for marginalized individuals: The Marienambulanz in Graz, Austria.* Wiener klinische Wochenschrift, 2011. **123**(17): p. 559-561.

6. Hughes, M., J. Tunstill, and J. Aldgate, *Improving children's services networks: Lessons from family centres*. 2006: Jessica Kingsley Publishers.

7. Hoshi-Watanabe, M., et al., *Origins and rationale of centres for parents and young children together.* Child & Family Social Work, 2015. **20**(1): p. 62-71.

8. Bulling, I.S., *Stepping through the door – exploring low-threshold services in Norwegian family centres.* Child & Family Social Work, 2017. **22**(3): p. 1264-1273.

9. Teixeira de Melo, A. and M. Alarcão, *Integrated Family Assessment and Intervention Model: A Collaborative Approach to Support Multi-Challenged Families.* Contemporary Family Therapy, 2011. **33**(4): p. 400-416.

10. Kaasbøll, J., S. Lydersen, and M.S. Indredavik, *Psychological symptoms in children of parents with chronic pain—the HUNT study.* PAIN®, 2012. **153**(5): p. 1054-1062.

11. Repetti, R.L., S.E. Taylor, and T.E. Seeman, *Risky families: Family social environments and the mental and physical health of offspring.* Psychological Bulletin, 2002. **128**(2): p. 330-366.

12. Hoff, E. and B. Laursen, *Socioeconomic status and parenting*, in *Handbook of parenting*. 2019, Routledge. p. 421-447.

13. Rutter, M., *Implications of resilience concepts for scientific understanding.* Ann N Y Acad Sci, 2006. **1094**(1): p. 1 - 12.

14. Masten, A., K. Burt, and J. Coatsworth, *Competence and psychopathology in development.* Developmental psychopathology, 2006: p. 696 - 738.

15. Kaiser, S., *Collaboration and service quality among health care professionals working with children and their families in Norwegian municipalities.* 2019.

16. Ennew, J., et al., *The right to be properly researched: How to do rights-based, scientific research with children.* London, UK: Black on White Publications, Knowing Children, 2009.

17. Schou, M.B., S. Krokstad, and S. Westin, *How is self-rated health associated with mortality?* Tidsskrift for den Norske laegeforening: tidsskrift for praktisk medicin, ny raekke, 2006. **126**(20): p. 2644-2647.

18. Bowling, A., *Just one question: If one question works, why ask several?* Journal of epidemiology and community health, 2005. **59**(5): p. 342-345.

19. Sund, E., V. Rangul, and S. Krokstad, *Folkehelseutfordringer i Trøndelag.* Folkehelsepolitisk rapport med helsestatistikk fra HUNT inkludert tall fra HUNT4 (2017–19). Trondheim: HUNT Forskningssenter/NTNU, 2019.

20.Strand, B.H., et al., *Measuring the mental health status of the Norwegian population: A comparison of the instruments SCL-25, SCL-10, SCL-5 and MHI-5 (SF-36).* Nord J Psychiatry, 2003. **57**(2): p. 113 - 118.

21.Mansfield, A.K., G.K. Keitner, and R.A. Archambault, *Family Assessment Device*, in *Encyclopedia of Couple and Family Therapy*, J. Lebow, A. Chambers, and D.C. Breunlin, Editors. 2018, Springer International Publishing: Cham. p. 1-5.

22.Johnston, C. and E.J. Mash, *A measure of parenting satisfaction and efficacy.* Journal of clinical child psychology, 1989. **18**(2): p. 167-175.

23.Reedtz, C., et al., *Parents seeking help in child rearing: who are they and how do their children behave?* Journal of Children's Services, 2011. **6**(4): p. 264-274.

24.Sørensen, T., et al., *Contribution of local community integration and personal social network support to mental health.* Norsk Epidemiologi, 2002. **12**(3): p. 269-274.

25.HUNT databank. *HUNT databank*.

26.Tausendfreund, T., et al., *Families in multi-problem situations: backgrounds, characteristics, and care services.* Child & Youth Services, 2016. **37**(1): p. 4-22.

27.Clifford, G., et al., *Minst hjelp til dem som trenger det mest.* Sluttrapport fra forsknings-og utviklingsprosjektet «Det nye barnevernet, 2015.

28.Melby, L., et al., *Evaluering av samhandlingstiltak rettet mot utsatte barn og unge. Suksesskriterier og barrierer på veien mot mer helhetlig tjenestetilbud.* SINTEF rapport, 2017.

29.Tausendfreund, T., et al., *Outcomes of a coaching program for families with multiple problems in the Netherlands: A prospective study.* Children and Youth Services Review, 2014. **46**: p. 203-212.

30.Nooteboom, L.A., et al., *Towards integrated youth care: A systematic review of facilitators and barriers for professionals.* Administration and Policy in Mental Health and Mental Health Services Research, 2021. **48**: p. 88-105.

31.Edland-Gryt, M. and A.H. Skatvedt, *Thresholds in a low-threshold setting: An empirical study of barriers in a centre for people with drug problems and mental health disorders.* International Journal of Drug Policy, 2013. **24**(3): p. 257-264.

32.Elstad, T.A. and A.H. Eide, *User participation in community mental health services: exploring the experiences of users and professionals.* Scandinavian journal of caring sciences, 2009. **23**(4): p. 674-681.

33.Elstad, T.A. and K. Kristiansen, *Mental health centres as 'meeting-places' in the community: exploring experiences of being service users and participants.* Scandinavian Journal of Disability Research, 2009. **11**(3): p. 195-208.

34.Malterud, K., *Kvalitative metoder i medisinsk forskning-forutsetninger, muligheter og begrensninger.* Tidsskrift for Den norske lægeforening, 2002. **122**(25): p. 2468-2472.

35.Ådnanes, M., G.M.D. Haugen, and L. Melby, *Forsøk på felles, tverretatlig akuttjeneste for barnevern og psykisk helsevern-Evaluering av Akuttprosjektet i Kristiansand.* 2016.

36.Kaurstad, G., et al., *KS FoU-prosjekt nr. 134033.* Trygg oppvekst–helhetlig organisering av tjenester for barn og unge, 2015.

37.Ådnanes, M., et al., *Pakkeforløp for psykisk helse og rus–brukere, pårørende og fagfolks erfaringer.* 2021.

38.Bailey, D.B., et al., *First experiences with early intervention: A national perspective.* Pediatrics, 2004. **113**(4): p. 887-896.

39.Collins, K., *Developing patient satisfaction questionnaires.* Nursing Standard (through 2013), 1999. **14**(11): p. 37.

40.Lanners, R. and D. Mombaerts, *Evaluation of parents' satisfaction with early intervention services within and among European countries: Construction and application of a new parent satisfaction scale.* Infants & Young Children, 2000. **12**(3): p. 61-70.

41.Willis, R., et al., *Problems with measuring satisfaction with social care.* Health & social care in the community, 2016. **24**(5): p. 587-595.

42.Tilbury, C., J. Osmond, and M. Crawford, *Measuring client satisfaction with child welfare services.* Journal of Public Child Welfare, 2010. **4**(1): p. 77-90.

43.Eika, K.H., *Hva med de sosiale dimensjonene?-Kvalitetsindikatorer i velferdstjenestene.* Tidsskrift for velferdsforskning, 2016. **19**(04): p. 359-365.

44.Dickson, J.M., N.J. Moberly, and P. Kinderman, *Depressed people are not less motivated by personal goals but are more pessimistic about attaining them.* Journal of abnormal psychology, 2011. **120**(4): p. 975.

45.Wade, D.T., *Goal setting in rehabilitation: an overview of what, why and how.* Clinical rehabilitation, 2009. **23**(4): p. 291-295.

46.Hughes, S., et al., *Goal setting in group programmes for long-term condition self-management support: experiences of patients and healthcare professionals.* Psychology & health, 2020. **35**(1): p. 70-86.

47.Johnsen, T.M., et al., *Suitability of Video Consultations During the COVID-19 Pandemic Lockdown: Cross-sectional Survey Among Norwegian General Practitioners.* Journal of Medical Internet Research, 2021. **23**(2): p. e26433.

48.Gilje, Ø., F. Thuen, and B. Bolstad, *Hjemmeskole under korona-pandemien - hva kan forskningen fortelle.* Bedre skole, 2020. **32**(3).

49.Breitenstein, S.M., D. Gross, and R. Christophersen, *Digital delivery methods of parenting training interventions: a systematic review.* Worldviews on Evidence-Based Nursing, 2014. **11**(3): p. 168-176.

50.Yamashita, A., A. Isumi, and T. Fujiwara, *Online Peer Support and Well-being of Mothers and Children: Systematic Scoping Review.* Journal of Epidemiology, 2020: p. JE20200079.

51.Santos, I.K.d., et al., *Active Video Games for Improving Mental Health and Physical Fitness—An Alternative for Children and Adolescents during Social Isolation: An Overview.* International journal of environmental research and public health, 2021. **18**(4): p. 1641.

52.Torous, J., et al., *Digital mental health and COVID-19: using technology today to accelerate the curve on access and quality tomorrow.* JMIR mental health, 2020. **7**(3): p. e18848.

53.Goedhart, N.S., et al., *'Just having a computer doesn't make sense': The digital divide from the perspective of mothers with a low socio-economic position.* New media & society, 2019. **21**(11-12): p. 2347-2365.

54.Seo, H., et al., *Returning to the digital world: Digital technology use and privacy management of women transitioning from incarceration.* new media & society, 2020: p. 1461444820966993.

55.Spanhel, K., et al., *Cultural adaptation of internet interventions for refugees: Results from a user experience study in Germany.* Internet interventions, 2019. **18**: p. 100252.

56.Ose, S.O., et al., *Exploring the Potential for Use of Virtual Reality Technology in the Treatment of Severe Mental Illness Among Adults in Mid-Norway: Collaborative Research Between Clinicians and Researchers.* JMIR formative research, 2019. **3**(2): p. e13633.

Teknologi for et bedre samfunn

Del 1 Bakgrunnsspørsmål

Kjønn?

(1) ❑ Kvinne
(2) ❑ Mann
(3) ❑ Annet

Hvilket år er du født?

Hvor mange barn under 18 år bor sammen med deg i husstanden?

(1) ❑ 1
(2) ❑ 2
(3) ❑ 3
(4) ❑ 4
(5) ❑ 5
(6) ❑ 6

Angi fødselsår (4 siffer) for hvert barn du bor sammen med:

Fødselsår barn 1 _____
Fødselsår barn 2 _____
Fødselsår barn 3 _____
Fødselsår barn 4 _____
Fødselsår barn 5 _____
Fødselsår barn 6 _____

	Ja	Nei
Er du gift/samboende?	(1) ❑	(2) ❑
Er du aleneforsørger?	(1) ❑	(2) ❑
Deler du omsorgsansvar for barnet/barna med en annen voksen?	(1) ❑	(2) ❑

Hvem deler du omsorgsansvaret med?

(1) ❑ Barnets/barnas mor/far

(2) ❑ Partner (ikke barnets/barnas mor/far)
(3) ❑ Slekt
(4) ❑ Fosterhjem utenfor familie/nettverk
(5) ❑ Fosterhjem i familie/nettverk
(6) ❑ Beredskapshjem
(7) ❑ Institusjon
(8) ❑ Andre, skriv gjerne hvem: _____

Hva er morsmålet ditt?

(1) ❑ Norsk
(2) ❑ Annet europeisk språk
(3) ❑ Ikke-europeisk språk

Hvem bor i din husholdning?

(1) ❑ Jeg bor alene
(2) ❑ Bor alene med barnet/barna
(3) ❑ Bor med partner som er barnets biologiske forelder
(4) ❑ Bor med partner som er barnets biologiske forelder og barna/barna våre
(5) ❑ Bor med ny partner og barnet/barna mine og/eller hans/hennes barn
(6) ❑ Annet, spesifiser: _____

Fødested barnets/barnas mor:

(1) ❑ Norge
(2) ❑ Norden
(3) ❑ Europa (utenfor Norden)
(4) ❑ Asia
(5) ❑ Afrika
(6) ❑ Oseania/Australia/New Zealand
(7) ❑ Nord-Amerika
(8) ❑ Sør-/Mellom-Amerika
(9) ❑ Vet ikke

Fødested barnets/barnas far:

(1) ❑ Norge

(2) ❑ Norden
(3) ❑ Europa (utenfor Norden)
(4) ❑ Asia
(5) ❑ Afrika
(6) ❑ Oseania/Australia/New Zealand
(7) ❑ Nord-Amerika
(8) ❑ Sør-/Mellom-Amerika
(9) ❑ Vet ikke

Hvilken utdanning er den høyeste du har fullført? (Sett ett kryss)

(1) ❑ Grunnskole (barne- og/eller ungdomsskole)
(2) ❑ 1-2 årig videregående skole
(3) ❑ 3 år i videregående skole
(4) ❑ Fagbrev eller svennebrev
(5) ❑ Høyskole/universitet, mindre enn 4 år
(6) ❑ Høyskole/universitet, 4 år eller mer

Hva er din hovedaktivitet?

(1) ❑ Yrkesaktiv
(2) ❑ Permisjon
(3) ❑ Under utdanning (elev/student)
(4) ❑ Arbeidsledig, sykemeldt, uføretrygd eller attføring
(5) ❑ Hjemmeværende

Hvilke(t) arbeidsforhold har du? Du kan sette flere kryss

(1) ❑ Selvstendig næringsdrivende
(2) ❑ Vikar/tilkallingshjelp
(3) ❑ Midlertidig ansettelse
(4) ❑ Fast ansettelse
(5) ❑ Har ikke arbeidsforhold

Hva er din husstands samlede inntekt siste år (brutto-inntekt)? Oppgi din inntekt hvis du bor alene, oppgi samlet inntekt for alle voksne dersom du bor sammen med noen. Ta med alle inntekter fra arbeid, trygder, sosialhjelp og lignende. (Sett ett kryss)

(1) ❑ Under 250 000 kr.

(2) ❑ 250 000-450 000 kr.
(3) ❑ 451 000-750 000 kr.
(4) ❑ 751 000-1 000 000 kr.
(5) ❑ Over 1 000 000 kr.

Hvordan vil du vurdere din husholdnings økonomiske situasjon?

(1) ❑ Svært god
(2) ❑ God
(3) ❑ Verken eller
(4) ❑ Mindre god
(5) ❑ Svært dårlig

Del 2 Hvordan har du det?

Familiefungering

I det følgende kommer noen utsagn om familier. Du trenger ikke bruke så mye tid til å tenke på hvert utsagn, men bare svare så raskt og ærlig som du greier. Hvis du har vanskeligheter med et utsagn, så svar ut fra din første reaksjon.

	Svært enig	Enig	Uenig	Svært uenig
Det er vanskelig å planlegge det familien skal gjøre fordi vi misforstår hverandre	(1) ❑	(2) ❑	(3) ❑	(4) ❑
Når det er en krise, kan vi be hverandre om støtte og hjelp	(1) ❑	(2) ❑	(3) ❑	(4) ❑
Vi kan ikke snakke sammen om triste følelser	(1) ❑	(2) ❑	(3) ❑	(4) ❑
Den enkelte godtas som han eller hun er	(1) ❑	(2) ❑	(3) ❑	(4) ❑
Vi unngår å diskutere det vi er redd for og bekymret over	(1) ❑	(2) ❑	(3) ❑	(4) ❑
Vi kan uttrykke følelser overfor hverandre	(1) ❑	(2) ❑	(3) ❑	(4) ❑

Her kommer det noen flere utsagn om familier. Du trenger ikke bruke så mye tid til å tenke på hvert utsagn, men bare svare så raskt og ærlig som du greier. Hvis du har vanskeligheter med et utsagn, så svar ut fra din første reaksjon.

	Svært enig	Enig	Uenig	Svært uenig
Det er masse vonde følelser i familien	(1) ❑	(2) ❑	(3) ❑	(4) ❑
Vi føler oss godtatt for det vi er	(1) ❑	(2) ❑	(3) ❑	(4) ❑
Det er vanskelig å ta beslutninger i vår familie.	(1) ❑	(2) ❑	(3) ❑	(4) ❑
Vi klarer å ta beslutninger om hvordan vi skal løse problemer	(1) ❑	(2) ❑	(3) ❑	(4) ❑

	Svært enig	Enig	Uenig	Svært uenig
Vi passer ikke godt sammen	(1) ❑	(2) ❑	(3) ❑	(4) ❑
Vi betror oss til hverandre	(1) ❑	(2) ❑	(3) ❑	(4) ❑

Nedenfor finner du en rekke utsagn om det å være forelder. Vi ber deg om å svare på alle punktene ved å angi om du er enig eller uenig med utsagnene.

Å være forelder

	Helt uenig	Uenig	Delvis uenig	Delvis enig	Enig	Helt enig
Utfordringene i forbindelse med omsorg av barn lar seg lett løse hvis du forstår hvordan dine handlinger påvirker barnet. Jeg har en slik forståelse.	(1) ❑	(2) ❑	(3) ❑	(4) ❑	(5) ❑	(6) ❑
Selv om det er givende å være forelder, er jeg frustrert over alderen barnet mitt er i nå.	(1) ❑	(2) ❑	(3) ❑	(4) ❑	(5) ❑	(6) ❑
Hver dag står jeg opp og legger meg med den samme følelsen av å ikke ha oppnådd stort.	(1) ❑	(2) ❑	(3) ❑	(4) ❑	(5) ❑	(6) ❑
Jeg vet ikke hvorfor, men noen ganger når jeg burde være den som har kontroll over situasjonen, føler jeg at det er jeg som blir kontrollert.	(1) ❑	(2) ❑	(3) ❑	(4) ❑	(5) ❑	(6) ❑
Min mor/far var bedre forberedt på mors-/farsrollen enn jeg er.	(1) ❑	(2) ❑	(3) ❑	(4) ❑	(5) ❑	(6) ❑
Jeg er en god rollemodell for en nybakt mor/far som ønsker å være en god forelder.	(1) ❑	(2) ❑	(3) ❑	(4) ❑	(5) ❑	(6) ❑
Det er mulig å være en god forelder, og utfordringer lar seg lett løse.	(1) ❑	(2) ❑	(3) ❑	(4) ❑	(5) ❑	(6) ❑

	Helt uenig	Uenig	Delvis uenig	Delvis enig	Enig	Helt enig
Det er vanskelig å vite om man gjør en god eller dårlig jobb som forelder.	(1) ❑	(2) ❑	(3) ❑	(4) ❑	(5) ❑	(6) ❑

Her kommer flere utsagn om det å være forelder. Vi ber deg om å svare på alle punktene ved å angi om du er enig eller uenig med utsagnene.

Å være forelder

	Helt uenig	Uenig	Delvis uenig	Delvis enig	Enig	Helt enig
Noen ganger føler jeg at jeg ikke får gjort noen ting.	(1) ❑	(2) ❑	(3) ❑	(4) ❑	(5) ❑	(6) ❑
Jeg innfrir mine egne forventinger når det gjelder å ta vare på barnet mitt.	(1) ❑	(2) ❑	(3) ❑	(4) ❑	(5) ❑	(6) ❑
Jeg er den best egna til å finne ut hva som plager barnet mitt.	(1) ❑	(2) ❑	(3) ❑	(4) ❑	(5) ❑	(6) ❑
Mine talenter og interesser går i andre retninger enn å være forelder.	(1) ❑	(2) ❑	(3) ❑	(4) ❑	(5) ❑	(6) ❑
Tatt i betraktning hvor lenge jeg har vært mor/far, føler jeg meg trygg i denne rollen.	(1) ❑	(2) ❑	(3) ❑	(4) ❑	(5) ❑	(6) ❑
Hvis det bare hadde vært litt mer interessant å være mor/far, ville jeg vært mer motivert til å gjøre en bedre jobb som forelder.	(1) ❑	(2) ❑	(3) ❑	(4) ❑	(5) ❑	(6) ❑
Jeg mener oppriktig at jeg har alle nødvendige egenskaper som skal til for å være en god mor/far for barnet mitt.	(1) ❑	(2) ❑	(3) ❑	(4) ❑	(5) ❑	(6) ❑
Jeg blir anspent og urolig av å være forelder.	(1) ❑	(2) ❑	(3) ❑	(4) ❑	(5) ❑	(6) ❑

Hvordan har du det nå?

Under finner du en liste over ulike problemer. Har du opplevd noe av dette de to siste ukene (til og med i dag)?

	Ikke plaget	Litt plaget	Ganske mye	Veldig mye
Plutselig frykt uten grunn	(1) ❑	(2) ❑	(3) ❑	(4) ❑
Føler deg redd eller engstelig	(1) ❑	(2) ❑	(3) ❑	(4) ❑
Matthet eller svimmelhet	(1) ❑	(2) ❑	(3) ❑	(4) ❑
Føler deg anspent eller oppjaget	(1) ❑	(2) ❑	(3) ❑	(4) ❑
Lett for å klandre deg selv	(1) ❑	(2) ❑	(3) ❑	(4) ❑
Søvnproblemer	(1) ❑	(2) ❑	(3) ❑	(4) ❑
Nedtrykt, tungsindig	(1) ❑	(2) ❑	(3) ❑	(4) ❑
Følelse av å være unyttig, lite verd	(1) ❑	(2) ❑	(3) ❑	(4) ❑
Følelse av at alt er et slit	(1) ❑	(2) ❑	(3) ❑	(4) ❑
Følelse av håpløshet mht. framtida	(1) ❑	(2) ❑	(3) ❑	(4) ❑

Har du opplevd noe av følgende i løpet av de siste 2 år?

	Ja	Nei
Vært nedstemt/trist	(1) ❑	(2) ❑
Noen i nærmeste familie har dødd	(1) ❑	(2) ❑
Større flytting	(1) ❑	(2) ❑

	Ja	Nei
Vært arbeidsledig lenger enn 8 uker	(1) ❑	(2) ❑
Samlivsbrudd	(1) ❑	(2) ❑
Større konflikter i familien	(1) ❑	(2) ❑
Større bekymring for ett eller flere av barna	(1) ❑	(2) ❑
Vold og/eller trusler fra noen som sto/står meg nær	(1) ❑	(2) ❑
Rusrelaterte problemer hos deg selv	(1) ❑	(2) ❑
Rusrelaterte problemer hos partner	(1) ❑	(2) ❑

Hvordan vil du beskrive din helse nå?

(1) ❑ Dårlig
(2) ❑ Ikke helt god
(3) ❑ God
(4) ❑ Svært god

Nettverk

Venner og familie

Har du noen som kan gi deg hjelp når du trenger det?

(1) ❑ Nei
(2) ❑ Ja, venner
(3) ❑ Ja, familie
(4) ❑ Ja, naboer

Har du noen som du kan snakke fortrolig med?

(1) ❑ Nei
(2) ❑ Ja, venner

(3) ❑ Ja, familie

(4) ❑ Ja, naboer

Nettverk
Ditt nærmiljø/nabolag

	Helt enig	Delvis enig	Usikker	Uenig	Helt uenig
Jeg føler et sterkt fellesskap med de som bor her	(1) ❑	(2) ❑	(3) ❑	(4) ❑	(5) ❑
Man kan ikke stole på hverandre her	(1) ❑	(2) ❑	(3) ❑	(4) ❑	(5) ❑
Folk trives godt her	(1) ❑	(2) ❑	(3) ❑	(4) ❑	(5) ❑

Del 3 Barnas Stasjon

Hvilken Barnas Stasjon har du hatt kontakt med?

(1) ❑ Fredrikstad
(2) ❑ Trondheim
(3) ❑ Hamar
(4) ❑ Askøy
(5) ❑ Bergen
(6) ❑ Oslo (Alna)
(7) ❑ Oslo (sentrum)
(8) ❑ Drammen
(9) ❑ Kristiansand
(10) ❑ Lister
(11) ❑ Lindesnes

Når (omtrent) kom du først i kontakt med Barnas Stasjon? (årstall/mnd)

_____

Alt i alt, i hvilken grad er du fornøyd med informasjonen du fikk om tilbudet/tjenesten/aktiviteten hos Barnas Stasjon:

(1) ❑ Ikke i det hele tatt
(2) ❑ I liten grad
(3) ❑ I noen grad
(4) ❑ I stor grad
(5) ❑ I svært stor grad

Bruk av tilbud/aktiviteter hos Barnas Stasjon og opplevd nytte av disse

Hvor ofte er noen fra din husstand i kontakt med Barnas Stasjon?
Svar det som passer best for deg

(1) ❑ Svært sjelden
(2) ❑ Sjelden
(3) ❑ Av og til
(4) ❑ Ofte
(5) ❑ Svært ofte

Hvilke tilbud/aktiviteter ved Barnas Stasjon har du/din familie benyttet? Du kan sette flere kryss

(1) ❑ Samtaler/annen individuell oppfølging
(2) ❑ Kurs (Cos-p/Tik/ISDP/Økonomi mm)
(3) ❑ Grupper for foreldre/barn
(4) ❑ Grupper for kun foreldre
(5) ❑ Grupper for kun barn
(6) ❑ Ferie/helge-/høytidsarrangement
(7) ❑ Gratis klær/utstyr/tjenester
(8) ❑ Annet: _____

I hvilken grad opplevdes dette tilbudet som nyttig for deg/din familie?

	Ikke i det hele tatt	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad
Samtaler/annen individuell oppfølging	(1) ❑	(2) ❑	(3) ❑	(4) ❑	(5) ❑
Kurs (Cos-p/Tik/ISDP/Økonomi mm)	(1) ❑	(2) ❑	(3) ❑	(4) ❑	(5) ❑

	Ikke i det hele tatt	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad
Grupper for foreldre/barn	(1) ❑	(2) ❑	(3) ❑	(4) ❑	(5) ❑
Grupper for kun foreldre	(1) ❑	(2) ❑	(3) ❑	(4) ❑	(5) ❑
Grupper for kun barn	(1) ❑	(2) ❑	(3) ❑	(4) ❑	(5) ❑
Ferie/helge-/høytidsarrangement	(1) ❑	(2) ❑	(3) ❑	(4) ❑	(5) ❑
Gratis klær/utstyr/tjenester	(1) ❑	(2) ❑	(3) ❑	(4) ❑	(5) ❑
Annet (som notert i forrige spm)	(1) ❑	(2) ❑	(3) ❑	(4) ❑	(5) ❑

Hva er / har vært det viktigste for deg med Barnas Stasjon?

_____

Tilgjengelighet

	Ikke i det hele tatt	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad
I hvilken grad får du raskt nok den hjelpen du trenger, når du kontakter Barnas stasjon?	(1) ❑	(2) ❑	(3) ❑	(4) ❑	(5) ❑

Medvirkning/involvering

	Ikke i det hele tatt	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad
I hvilken grad har du hatt mulighet til å påvirke tilbudet du/dere mottar hos Barnas Stasjon?	(1) ❑	(2) ❑	(3) ❑	(4) ❑	(5) ❑

Ansatte i tjenesten

I møte med de ansatte i Barnas Stasjon, i hvilken grad synes du …

	Ikke i det hele tatt	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad
… at de har omtanke og omsorg for deg?	(1) ❑	(2) ❑	(3) ❑	(4) ❑	(5) ❑
… at de forstår din situasjon som foresatt/foreldre?	(1) ❑	(2) ❑	(3) ❑	(4) ❑	(5) ❑
… at de har omtanke og omsorg for barnet ditt?	(1) ❑	(2) ❑	(3) ❑	(4) ❑	(5) ❑
… at du blir møtt med høflighet og respekt?	(1) ❑	(2) ❑	(3) ❑	(4) ❑	(5) ❑
… at de samarbeider godt med deg?	(1) ❑	(2) ❑	(3) ❑	(4) ❑	(5) ❑
… at de ansatte virker faglig dyktige?	(1) ❑	(2) ❑	(3) ❑	(4) ❑	(5) ❑
… at de ansatte oppfattet hva som var problemet/utfordringene?	(1) ❑	(2) ❑	(3) ❑	(4) ❑	(5) ❑
… at du/dere får hjelp med problemet/utfordringene du/dere har	(1) ❑	(2) ❑	(3) ❑	(4) ❑	(5) ❑

I tillegg til det tilbudet dere får på Barnas stasjon, har din familie også fått hjelp (eller får) fra noen av disse tjenestene? (Du kan sette flere kryss)

(1) ❑ Barnevernet
(2) ❑ Barne- og ungdomspsykiatri (BUP)
(3) ❑ Helsestasjon
(4) ❑ Pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT) / skole
(5) ❑ Psykolog
(6) ❑ Fastlege
(7) ❑ Psykiatrisk sykepleier
(8) ❑ Distriktspsykiatrisk senter (DPS)
(9) ❑ Rusbehandling/rustiltak
(10) ❑ Krisesenter
(11) ❑ Uteseksjonen
(12) ❑ Familievernkontoret
(13) ❑ NAV
(14) ❑ Boligkontoret i kommunen
(15) ❑ Politi
(16) ❑ Kriminalomsorg i frihet
(17) ❑ Religiøs hjelper/leder (f.eks. prest eller imam)
(18) ❑ Nettbasert tjeneste eller hjelpetelefon
(19) ❑ Annen frivillig organisasjon (f.eks. Kirkens Bymisjon, Frelsesarmeen, Røde Kors, Blå Kors)
(20) ❑ Andre (skriv gjerne hvem) _____
(21) ❑ **Ingen**

	Ikke i det hele tatt	**I liten grad**	**I noen grad**	**I stor grad**	**I svært stor grad**
I hvilken grad er du fornøyd med samarbeidet mellom Barnas Stasjon og de andre aktuelle tjenestene?	(1) ❑	(2) ❑	(3) ❑	(4) ❑	(5) ❑

Opplevd virkning av tilbud fra Barnas Stasjon

Dette spørsmålet handler om hvilken nytte du opplever at tilbudene fra Barnas Stasjon har. I hvilken grad opplever du at oppfølgingen fra Barnas Stasjon har:

	Ikke i det hele tatt	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad
Styrket relasjonen mellom deg og ditt/dine barn?	(1) ❑	(2) ❑	(3) ❑	(4) ❑	(5) ❑
Gjort deg tryggere i foreldrerollen?	(1) ❑	(2) ❑	(3) ❑	(4) ❑	(5) ❑
Bidratt til en mer meningsfylt hverdag for deg og/eller ditt/dine barn?	(1) ❑	(2) ❑	(3) ❑	(4) ❑	(5) ❑
Styrket din evne og/eller glede av sosialt samspill med andre?	(1) ❑	(2) ❑	(3) ❑	(4) ❑	(5) ❑

	Svært misfornøyd	Ganske misfornøyd	Både/og	Ganske fornøyd	Svært fornøyd
Alt i alt, hvor misfornøyd eller fornøyd er du med den tilbudet/aktiviteten du har mottatt fra Barnas Stasjon?	(1) ❑	(2) ❑	(3) ❑	(4) ❑	(5) ❑

Hva fungerer bra med hjelpen du får fra Barnas Stasjon nå?

_____
_____
_____
_____
_____
_____

Hva er det spesielt viktig at man opprettholder, av det tilbudet du mottar ved Barnas Stasjon i dag?

_____
_____
_____
_____
_____

Hva fungerer dårlig med hjelpen du får fra Barnas Stasjon nå?

_____
_____
_____
_____

Har du forslag til hva Barnas Stasjon kan gjøre annerledes for at hjelpen du mottar skal bli bedre?

_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

Del 4 Bruk av Barnas Stasjon i koronasituasjonen

	Svært lite	Ganske lite	Verken/eller	Ganske godt	Svært godt
Kjenner dere til Barnas Stasjon sine retningslinjer i koronasituasjonen?	(1) ❑	(2) ❑	(3) ❑	(4) ❑	(5) ❑

	Svært misfornøyd	Ganske misfornøyd	Både/og	Ganske fornøyd	Svært fornøyd
Alt i alt, hvor misfornøyd eller fornøyd er du med informasjonen du har mottatt/mottar fra Barnas Stasjon under koronasituasjonen?	(1) ❑	(2) ❑	(3) ❑	(4) ❑	(5) ❑
Alt i alt, hvor misfornøyd eller fornøyd er du med den tilbudet/aktiviteten du har mottatt fra Barnas Stasjon under koronasituasjonen?	(1) ❑	(2) ❑	(3) ❑	(4) ❑	(5) ❑

Hvis du har hatt kontakt med Barnas Stasjon under koronasituasjonen, har du vært redd for …

	Ikke i det hele tatt	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad
At du selv skulle bli smittet?	(1) ❑	(2) ❑	(3) ❑	(4) ❑	(5) ❑
At barna dine skulle bli smittet?	(1) ❑	(2) ❑	(3) ❑	(4) ❑	(5) ❑

Har du opplevd å ha kontakt med Barnas Stasjon på andre måter under koronasituasjonen enn ellers? Du kan sette flere kryss

(1) ❑ Ja, vi har møttes utendørs

(2) ❑ Ja, noen fra Barnas Stasjon kom hjem til meg

(3) ❑ Ja, vi har snakket på telefon

(4) ❑ Ja, vi har snakket på Facetime, Skype eller annen videotjeneste

(5) ❑ Andre måter

(6) ❑ Nei, jeg har ikke hatt kontakt med Barnas Stasjon på andre måter enn ellers

Under koronasituasjonen – i hvilken grad opplever du at oppfølgingen fra Barnas Stasjon har:

	Ikke i det hele tatt	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad
styrket relasjonen mellom deg og ditt barn?	(1) ❑	(2) ❑	(3) ❑	(4) ❑	(5) ❑
gjort deg tryggere i foreldrerollen?	(1) ❑	(2) ❑	(3) ❑	(4) ❑	(5) ❑
bidratt til en mer meningsfylt hverdag for deg og/eller barnet ditt?	(1) ❑	(2) ❑	(3) ❑	(4) ❑	(5) ❑
styrket din evne og/eller glede av sosialt samspill med andre?	(1) ❑	(2) ❑	(3) ❑	(4) ❑	(5) ❑

Hva fungerer bra med hjelpen du får fra Barnas Stasjon under Koronasituasjonen?

Hva er det spesielt viktig at man opprettholder, av det tilbudet du mottar ved Barnas Stasjon under Koronasituasjonen?

Hva fungerer dårlig med hjelpen du får fra Barnas Stasjon under Koronasituasjonen?

Har du forslag til hva Barnas Stasjon kan gjøre annerledes for at hjelpen du mottar skal bli bedre under en pandemisituasjon?

Er det noe mer du har lyst til å si om Barnas Stasjon, så kan du skrive det her:

Dine svar er lagret.
Takk for at du tok deg tid til å svare på spørreskjemaet!

Du kan trykke "Avslutt" for å komme til www.sintef.no eller lukke fanen/nettleseren.